

Briselē, 2023. gada 18. decembrī
(OR. en)

16658/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0079(COD)

CODEC 2464
COMPET 1261
IND 685
MI 1119
POLCOM 311
WTO 195
RELEX 1469
RECH 557
PE 158

INFORMATĪVA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko izveido satvaru, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiskām izejvielām, un groza Regulu (ES) 168/2013, (ES) 2018/858, 2018/1724 un (ES) 2019/1020 – Eiropas Parlamenta pirmā lasījuma iznākums (Strasbūra, 2023. gada 11.–14. decembris)

I. IEVADS

Saskaņā ar LESD 294. pantu un Kopīgo deklarāciju par koplēmuma procedūras praktiskajiem aspektiem ¹ Padome, Eiropas Parlaments un Komisija vairākkārt ir neoficiāli sazinājušies, lai vienotos par šo lietu pirmajā lasījumā.

Šajā sakarā Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas (ITRE) priekšsēdētājs *Cristian-Silviu BUȘOI* (PPE, RO) ITRE vārdā iesniedza kompromisa grozījumu (grozījums Nr. 26) minētajā regulas priekšlikumā, par kuru *Nicola BEER* (“Renew”, DE) bija sagatavojusi ziņojuma projektu. Par šo grozījumu bija panākta vienošanās minētajā neoficiālajā saziņā. Citi grozījumi netika iesniegti.

¹ OV C 145, 30.6.2007., 5. lpp.

II. BALSĒJUMS

Plenārsēdes balsojumā 2023. gada 12. decembrī tika pieņemts kompromisa grozījums (grozījums Nr. 26) minētajā regulas priekšlikumā. Komisijas priekšlikums, kas ir tādējādi grozīts un kura galīgā juridiski lingvistiskā redakcija vēl ir jā sagatavo, ir Eiropas Parlamenta nostāja pirmajā lasījumā, kura ir ietverta šā dokumenta pielikumā izklāstītajā normatīvajā rezolūcijā ².

Tā atspoguļo iestāžu iepriekš panākto vienošanos. Tādēļ pēc tam, kad tekstu būs pārskatījuši juristi lingvisti, Padomei vajadzētu spēt apstiprināt Eiropas Parlamenta nostāju.

Pēc tam leģislatīvo aktu pieņemtu tādā redakcijā, kas atbilst Parlamenta nostājai.

² Parlamenta nostājas versija normatīvajā rezolūcijā ir iezīmēta, norādot ar grozījumiem izdarītās izmaiņas Komisijas priekšlikumā. Papildinājumi Komisijas tekstā ir izcelti *treknā slīprakstā*. Ar simbolu "■" ir norādīti svītrojumi.

P9_TA(2023)0454

Satvars drošas un ilgtspējīgas apgādes ar kritiski svarīgām izejvielām nodrošināšanai

Eiropas Parlamenta 2023. gada 12. decembra normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido satvaru, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām, un groza Regulu (ES) 168/2013, (ES) 2018/858, 2018/1724 un (ES) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Parlamentam un Padomei (COM(2023)0160),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 114. pantu, saskaņā ar kuriem Komisija Parlamentam ir iesniegusi priekšlikumu (C9-0061/2023),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,
 - ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2023. gada 12. jūlija atzinumu¹,
 - ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas 2023. gada 5. jūlija atzinumu²,
 - ņemot vērā provizorisko vienošanos, ko atbildīgā komiteja apstiprināja saskaņā ar Reglamenta 74. panta 4. punktu, un Padomes pārstāvja 2023. gada 29. novembra vēstulē pausto apņemšanos apstiprināt Parlamenta nostāju saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 4. punktu,
 - ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,
 - ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas, Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas, Ārlietu komitejas, Ekonomikas un monetārās komitejas un Reģionālās attīstības komitejas atzinumus,
 - ņemot vērā Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas ziņojumu (A9-0260/2023),
1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju³;
 2. prasa Komisijai priekšlikumu Parlamentam iesniegt vēlreiz, ja tā savu priekšlikumu aizstāj, būtiski groza vai ir paredzējusi to būtiski grozīt;

¹ OV C 349, 29.9.2023., 142. lpp.

² OV C, C/2023/252, 26.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/252/oj>.

³ Ar šo nostāju aizstāj 2023. gada 14. septembrī pieņemtos grozījumus (Pieņemtie teksti P7_TA(2023)0325).

3. uzdod priekšsēdētājam Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

Eiropas Parlamenta nostāja, pieņemta pirmajā lasījumā 2023. gada 12. decembrī, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/..., ar ko izveido satvaru, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām, un groza Regulu (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 un (ES) 2019/1020*

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

* TEKSTAM VĒL NAV VEIKTA JURIDISKI LINGVISTISKĀ PĀRBAUDE.

¹ OV C 349, 29.9.2023., 142. lpp.

tā kā:

- (1) Piekļuve izejvielām ir būtiska Savienības ekonomikai un iekšējā tirgus funkcionēšanai. Ir vairākas izejvielas, ko neizmanto ne enerģētikā, ne lauksaimniecībā, bet kas, ņemot vērā tā lielo ekonomisko nozīmīgumu un augsto piegādes risku, ko nereti rada augsta piegāžu koncentrācija no dažām trešām valstīm, ir uzskatāmas par kritiski svarīgām. Ņemot vērā daudzu šādu kritiski svarīgo izejvielu nozīmi zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanā un to izmantojumu aizsardzības un kosmosa nozarē, pieprasījums pēc tām turpmākajās desmitgadēs būtiski palielināsies. Vienlaikus uz pieaugošās ģeopolitiskās spriedzes un konkurences par resursiem fona palielinās piegādes traucējumu risks. Turklāt bez pienācīgas pārvaldības kritiski svarīgo izejvielu pieprasījuma pieaugums var negatīvi ietekmēt vidi un sabiedrību. ■

I

- (2) *Kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēžu sarežģītības un transnacionālā rakstura dēļ nekoordinēti valstu līmeņa pasākumi kritiski svarīgo izejvielu drošas un ilgtspējīgas piegādes nodrošināšanai var graut iekšējā tirgus darbību. Kritiski svarīgās izejvielas bieži vien iegūst konkrētās valstīs vai reģionos atkarībā no attiecīgo rezervju ģeogrāfiskā sadalījuma, transportē tālākai pārstrādei citur un pēc tam pārdod visā iekšējā tirgū izmantošanai attiecīgajos ražojumos. Pārstrādes posmā kritiski svarīgās izejvielas bieži vien importē un pēc tam eksportē vairākas reizes iekšējā tirgū, pirms tās izmanto galīgajā pielietojumā. Tāpat attiecīgo ražojumu reciklēšana aprites cikla beigās nolūkā reģenerēt kritiski svarīgās izejvielas, var notikt citā valstī vai reģionā, nevis tur, kur attiecīgie atkritumi tiek savākti, un iegūtie sekundārie materiāli, visticamāk, tiek reeksportēti turpmākai pārstrādei un izmantošanai.*

Turklāt kritiski svarīgās izejvielas ir vajadzīgas daudzu rūpniecisko vērtības ķēžu sākumā un bieži vien ir neaizvietojami ielaidmateriāli plašam stratēģisko nozaru kopumam, ieskaitot atjaunīgo enerģiju, digitālo nozari, aerokosmonautikas un aizsardzības nozari un veselības nozari. Tāpēc tām ir būtiska nozīme saimnieciskās darbības veicināšanā iekšējā tirgū, un to piegādes traucējumiem varētu būt ievērojama pārrobežu ietekme starp dalībvalstīm.

- (3) *Ņemot to vērā, dalībvalstu nekoordinētas darbības var izkropļot konkurenci un sadrumstalot iekšējo tirgu, piemēram, nosakot atšķirīgu regulējumu tirgus dalībniekiem, paredzot dažāda līmeņa piekļuvi piegādes riska uzraudzībai, sniedzot dažāda līmeņa atbalstu valstu projektiem vai radot šķēršļus kritiski svarīgu izejvielu vai ar tām saistītu preču pārrobežu tirdzniecībai starp dalībvalstīm, tādējādi radot šķēršļus iekšējā tirgus pienācīgai darbībai. Turklāt ar atsevišķām dalībvalstu darbībām var nepietikt, lai efektīvi novērstu kritiski svarīgu izejvielu piegādes traucējumus, vai arī dalībvalstu darbības var būt mazāk efektīvas minētā mērķa sasniegšanā.*

- (4) *Tāpēc, lai aizsargātu iekšējā tirgus darbību, būtu jāizveido kopējs Savienības tiesiskais regulējums nolūkā nodrošināt kritiski svarīgo izejvielu drošu un ilgtspējīgu piegādi un garantēt* Savienības ekonomisko noturību un atvērto stratēģisko autonomiju.
- (5) Pirmkārt, *minētajā satvarā būtu jādefinē tās izejvielas, kas tiek uzskatītas par stratēģiskām un kritiski svarīgām, un jāstiprina šo materiālu piegādes ķēžu noturība Savienībā, tostarp apzinot un atbalstot stratēģiskos projektus un īstenojot centienus stimulēt tehnoloģisko progresu un resursefektivitāti, lai mazinātu* kritiski svarīgo izejvielu *paredzamo patēriņa pieaugumu Savienībā. Otrkārt,* ir jāparedz pasākumi, ar ko nostiprināt Savienības spējas uzraudzīt un mazināt esošos un turpmākos piegādes riskus. *Treškārt,* satvarā būtu jāparedz pasākumi Savienībā patērēto kritiski svarīgo izejvielu apritīguma un ilgtspējas uzlabošanai.

- (6) Lai nodrošinātu, ka regulā paredzētie pasākumi attiecas uz vissvarīgākajām izejvielām, būtu jāizveido stratēģisko izejvielu saraksts un kritiski svarīgo izejvielu saraksts. ***Šādu sarakstu pamatā vajadzētu būt skaidrām metodoloģijām, par kuru piemērošanu Komisijai būtu jāpaziņo atklāti un pārredzami.*** Šie saraksti būtu arī jāizmanto, lai virzītu un koordinētu dalībvalstu centienus šīs regulas mērķu sasniegšanas veicināšanai. Stratēģisko izejvielu sarakstā būtu jāiekļauj izejvielas ar lielu stratēģisko nozīmi ***iekšējā tirgus darbībai***, ņemot vērā to izmantojumu stratēģiskajās tehnoloģijās, kuras ir zaļās un digitālās pārkārtošanās pamatā, vai to izmantojumu aizsardzības un ***aerokosmonautikas*** nozarē, izejvielas, attiecībā uz kurām raksturīga potenciāli liela plaisa starp globālo piedāvājumu un prognozēto pieprasījumu un kuru ražošanas jaudas ir salīdzinoši grūti palielināt, piemēram, piegādes jaudu palielinošu jaunu projektu izpildes ilguma dēļ.

Stratēģisko *izejvielu* saraksts būtu regulāri jāpārskata un nepieciešamības gadījumā jāatjaunina, lai ņemtu vērā iespējamās tehnoloģiskās un ekonomiskās pārmaiņas. Lai nodrošinātu to, ka centieni palielināt Savienības kapacitāti visā vērtības ķēdē, nostiprināt Savienības spējas uzraudzīt un mazināt piegādes riskus un palielināt piegādes dažādību ir vērsti uz tām izejvielām, kurām tie ir visvajadzīgākie, **daži** attiecīgie pasākumi būtu jāpiemēro tikai stratēģisko izejvielu sarakstam. ***Dalībvalstīm nevajadzētu liegt izveidot papildu sarakstus, pamatojoties uz konkrētām valsts vajadzībām, un attiecīgi rīkoties saskaņā ar tiem valsts līmenī.***

- (7) Kritiski svarīgo izejvielu sarakstā būtu jāiekļauj visas stratēģiskās izejvielas, kā arī citas izejvielas, kuras ir ļoti svarīgas Savienības ekonomikai kopumā un kuras ir saistītas ar augstu piegādes traucējumu risku **radīt konkurences kropļojumus un sadrumstalot iekšējo tirgu. Papildus stratēģiskajām tehnoloģijām arī citas nozares nākotnē varētu būt pakļautas augstiem piegādes riskiem.** Lai ņemtu vērā iespējamās tehnoloģiskās un ekonomiskās izmaiņas, Komisijai būtu jāturpina pašreizējā prakse un regulāri jāveic novērtējums, pamatojoties uz datiem par plaša izejvielu klāsta ražošanu, tirdzniecību, izmantošanu, reciklēšanu un aizstāšanu, lai atjauninātu kritiski svarīgo un stratēģisko izejvielu sarakstus, atspoguļojot ar šīm izejvielām saistītās ekonomiskās nozīmes un piegādes riska dinamiku **iekšējā tirgū.** Kritiski svarīgo izejvielu sarakstā būtu jāiekļauj izejvielas, kuras sasniedz vai pārsniedz ekonomiskā nozīmīguma un piegādes riska sliekšņvērtības, neklasificējot attiecīgās izejvielas pēc to svarīguma. Šis novērtējums būtu jābalsta uz vidējiem rādītājiem saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem datiem par piecu gadu periodu. Šajā regulā paredzētie pasākumi attiecībā uz **vienoto kontaktpunktu**, plānošanu, izpēti, uzraudzību, apritīgumu un ilgtspēju būtu jāattiecina uz visām kritiski svarīgajām izejvielām.

- (8) *Stratēģisko un kritiski svarīgo izejvielu sarakstos būtu jāizmanto šo izejvielu iedibinātie apzīmējumi. Attiecībā uz stratēģisko izejvielu sarakstu apzīmējumos attiecīgā gadījumā būtu jānorāda pakāpe, kādā jārafinē izejvielas, lai tās varētu izmantot stratēģisko tehnoloģiju ražošanā. Atsauces uz kritiski svarīgām un stratēģiskām izejvielām būtu jāsaprot kā atsauces uz visu šo izejvielu vērtības ķēdi, tostarp uz tām nepārstrādātā veidā un visos pārstrādes posmos attiecīgā gadījumā līdz konkrētajai pakāpei. Īpaši būtu jāprecizē alumīnija vērtības ķēde, papildus alumīnijam minot boksītu, tā svarīgāko rūdu un alumīnija oksīdu, kas ir tā pārstrādes starppforma. Kritiski svarīgas un stratēģiskas izejvielas daudzos gadījumos tiek iegūtas, pārstrādātas vai reciklētas kā citu galveno ieguves, pārstrādes un reciklēšanas procesu blakusprodukti. Tāpēc tam, ka izejvielas ir raksturojamas kā blakusprodukti, nevajadzētu ietekmēt to iekļaušanu sarakstā vai to, ka tām piemēro attiecīgos noteikumus visā regulas tekstā.*

- (9) *Ir jāievieš atbilstīgi pasākumi, lai noteiktu vienotu pieeju stratēģiskajiem projektiem Savienībā, kuru ietvaros notiek stratēģisko izejvielu ieguve, pārstrāde vai reciklēšana vai kuri veicina attiecīgo aizstājējmateriālu ražošanu. Šiem projektiem kopā ar dalībvalstu centieniem būtu jāveicina spējas nodrošināt stratēģisko izejvielu drošu piegādi. Citiem pasākumiem, jo īpaši attiecībā uz izpēti vai apritīgumu, arī būtu jāveicina dažādo vērtības ķēdes posmu stiprināšana.*

- (10) *Lai samazinātu Savienības pieaugošo piegādes traucējumu risku, kas varētu izkropļot konkurenci un sadrumstalot iekšējo tirgu, Komisijai un dalībvalstīm būtu jāstiprina stratēģisko izejvielu vērtības ķēdes dažādie posmi, lai palīdzētu izpildīt kritērijus, kas saistīti ar Savienības spējām un piegādes diversifikāciju. Šādiem kritērijiem būtu jāpalīdz virzīt centienus stiprināt Savienības spējas visos stratēģisko izejvielu vērtības ķēdes posmos, tostarp ieguvē, pārstrādē un reciklēšanā, un vēl vairāk dažādot stratēģisko izejvielu ārējās piegādes. Mērķim vajadzētu būt kapacitātes palielināšanai attiecībā uz katru stratēģisko izejvielu ikvienā vērtības ķēdes posmā, vienlaikus tiecoties izpildīt vispārīgus kapacitātes kritērijus **Savienības līmenī** attiecībā uz kritiski svarīgo izejvielu ieguvē, pārstrādi un reciklēšanu. Pirmkārt, Savienībai būtu jāpalielina pašai savu stratēģisko izejvielu ģeoloģisko resursu izmantošana un jāpalielina kapacitāte, lai tā varētu iegūt vismaz 10 % no Savienībā patērētajām stratēģiskajām izejvielām. Ņemot vērā to, ka ieguves jauda ir lielā mērā atkarīga no ģeoloģisko resursu pieejamības Savienībā, šā kritērija izpilde ir atkarīga no šīs pieejamības. Otrkārt, lai izveidotu pilnu vērtības ķēdi un novērstu sastrēgumpunktus starpposmos, Savienībai vienlaikus būtu arī jāpalielina pārstrādes jauda visā vērtības ķēdē un jāspēj saražot vismaz 40 % no gadā patērētajām stratēģiskajām izejvielām. Treškārt, paredzams, ka turpmākajās desmitgadēs aizvien lielāku daļu Savienībā patērēto stratēģisko izejvielu varēs nodrošināt ar sekundārajām izejvielām, kas uzlabos gan Savienības izejvielu piegādes drošību, gan ilgtspēju. Tāpēc Savienības reciklēšanas jaudai būtu jāspēj nodrošināt vismaz 25 % no Savienībā gadā patērētajām stratēģiskajām izejvielām **un no atkritumiem reciklēt būtiski lielāku katras stratēģiskās izejvielas daudzumu. Būtu jānosaka papildu kritērijs attiecībā uz atkritumu plūsmām un stratēģiskajām izejvielām, par kurām ir pieejama pietiekama informācija, lai aplēstu Savienības jaudu reciklēšanā no minētajām atkritumu plūsmām, kas veido daļu no stratēģiskajām izejvielām. Šo kritēriju izpildi veicinās arī papildu centieni uzlabot resursefektivitāti, izmantojot pētniecību un inovāciju, aizstāšanu, izpratnes veicināšanu un citus attiecīgus pasākumus.***

Šie kritēriji attiecas uz periodu līdz 2030. gadam saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1119² noteiktajiem Savienības klimata un enerģijas mērķrādītājiem un *Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā (ES) 2022/2481*³ noteiktajiem digitālajiem mērķrādītājiem, kuru sasniegšanu tie veicina. Turklāt kvalitatīvas darbavietas, ieskaitot prasmju attīstīšanu un pāreju no vienas darbavietas uz citu, risinās riskus nozares darba tirgū un palīdzēs nodrošināt ES konkurētspēju. *Komisijai un dalībvalstīm būtu arī jāstimulē tehnoloģiskais progress un resursefektivitāte, lai ierobežotu paredzamo kritiski svarīgo izejvielu patēriņa pieaugumu Savienībā zem atbilstošām atsauces prognozēm. Saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/125/EK⁴ noteikto īstenošanas pasākumu sagatavošanu Komisijai būtu jāapsver ekodizaina prasību iespējamais ieguldījums šajā regulā noteikto Savienības prioritāšu sasniegšanā.*

² *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp).*

³ *Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/2481 (2022. gada 14. decembris), ar ko izveido politikas programmu “Digitālās desmitgades ceļš” 2030. gadam (OV L 323, 19.12.2022., 4. lpp.).*

⁴ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (pārstrādāta versija) (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.).*

- (11) Attiecībā uz dažām izejvielām Savienība ir teju pilnīgi atkarīga no vienas valsts piegādēm. Šāda atkarība *rada* augstu piegādes traucējumu risku, *kas var izkropļot konkurenci un sadrumstalot iekšējo tirgu*. Lai ierobežotu šādu iespējamo risku un palielinātu Savienības ekonomikas noturību, būtu jācenšas panākt, lai līdz 2030. gadam *Savienība* vairs nebūtu atkarīga no vienas trešās valsts vairāk nekā 65 % apmērā no jebkuras stratēģiski svarīgās izejvielas (nepārstrādātā veidā vai jebkādā pārstrādes posmā esošas) piegādes, tomēr īpašus nosacījumus piemērojot valstīm, ar kurām Savienībai ir izveidota stratēģiskā partnerība, *noslēgts brīvās tirdzniecības līgums vai pastāv citas sadarbības formas* attiecībā uz izejvielām, *jo tās* dod lielākas garantijas saistībā ar piegādes riskiem.
- (12) ■ Lai nodrošinātu, ka kritēriji tiek izpildīti laikus, Komisijai ar Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valdes (turpmāk tekstā — “valde”) atbalstu būtu jāseko līdzi un jāziņo par kritēriju izpildes *un pieprasījuma samazināšanas* progresu. Gadījumā, ja paziņotais progress virzībā uz kritēriju izpildi *un pieprasījuma samazināšanu* kopumā nav pietiekams, Komisijai būtu jāvērtē papildu pasākumu iespējamība un proporcionalitāte. Procesa trūkums attiecībā tikai uz vienu vai nelielu stratēģisko izejvielu kopu principā nebūtu uzskatāms par iemeslu īstenot Savienības papildu centienus.

- (13) ■ Komisijai ar valdes atbalstu būtu jāidentificē stratēģiskie projekti Savienībā, kuros ir plānots aktīvi veikt stratēģisko izejvielu iegūvi, pārstrādi vai reciklēšanu ***vai tādu materiālu ražošanu un plašāku izmantošanu, kas var aizstāt stratēģiskās izejvielas stratēģisko tehnoloģiju jomā.*** Efektīvam atbalstam stratēģiskajiem projektiem ir potenciāls uzlabot izejvielu pieejamību lejupējās nozarēs, kā arī radīt ekonomiskas iespējas vērtības ķēdes satvarā, ieskaitot MVU, un veicināt darbvieta radīšanu. Tāpēc, lai nodrošinātu stratēģisko projektu attīstību visā Savienībā, attiecībā uz šādiem projektiem būtu jānodrošina sakārtotas un paredzamas atļauju izsniegšanas procedūras un atbalsts finansējuma saņemšanā, kas ***varētu iedvesmot uzlabojumus citās atļauju piešķiršanas procedūrās un piekļuvē finansējumam saistībā ar kritiski svarīgām vai citām izejvielām.*** ■ Lai koncentrētos uz atbalstu un nodrošinātu pievienoto vērtību, pirms šāda atbalsta saņemšanas būtu jāvērtē projektu atbilstība noteiktam kritēriju kopumam. ***Izejvielu projektiem, kuros stratēģiskās izejvielas ir blakusprodukts, tostarp, piemēram, izejvielas, kas iegūtas no melnajiem metāllūžņiem, arī vajadzētu būt tiesīgiem saņemt šādu atbalstu, ja tie atbilst visiem attiecīgajiem kritērijiem. Lai projektus atzītu par stratēģiskiem projektiem Savienībā, tiem būtu jāstiprina Savienības stratēģisko izejvielu piegādes drošība.***

Projektiem būtu arī jāpierāda pietiekama tehniskā īstenojamība, tostarp paredzamais stratēģisko izejvielu vai aizstājējmateriālu apjoms, ar ko tie palielina Savienības jaudu, izņemot materiālus, kas ražoti pētniecības vajadzībām. Turklāt projekti būtu jāīsteno videi un sabiedrībai ilgtspējīgā veidā. Tiem būtu arī jānodrošina pārrobežu ieguvumi ārpus attiecīgās dalībvalsts, tostarp plašāka ietekme tālākos vērtības ķēdes posmos. Ja Komisijas vērtējumā šie kritēriji ir izpildīti, tai būtu jāpublicē lēmums, kurā projektu atzīst par stratēģisku projektu. Tā kā ātra atzīšana ir būtiska efektīvai Savienības piegādes drošības veicināšanai, novērtējuma procesam arī turpmāk būtu jānorit viegli, neradot lieku slogu.

- (14) *Novērtējot, vai projekts trešā valstī atbilst piegādes drošības kritērijam, būtu jāņem vērā AZT statuss saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Dalībvalstu aizjūras zemes un teritorijas veicina Savienības drošu piekļuvi kritiski svarīgu un stratēģisku izejvielu ilgtspējīgai piegādei, jo īpaši stratēģisko partnerību ietvaros.*
- (15) **■** Komisijai ar valdes atbalstu būtu jāidentificē stratēģiskie projekti trešās valstīs *vai aizjūras zemēs un teritorijās*, kur ir plānots aktīvi veikt stratēģisko izejvielu ieguvī, pārstrādi vai reciklēšanu, *vai tādu materiālu ražošanu, kas var aizstāt stratēģiskās izejvielas stratēģisko tehnoloģiju jomā*. Lai nodrošinātu šādu stratēģisko projektu efektīvu īstenošanu, tiem nepieciešama labāka piekļuve finansējumam, *piemēram, no investīciju riska samazināšanas mehānismiem*. Lai nodrošinātu, ka tie rada pievienoto vērtību, būtu jāizvērtē projektu atbilstība noteiktiem kritērijiem. Tāpat kā Savienībā īstenotajiem projektiem arī trešās valstīs īstenotajiem stratēģiskajiem projektiem būtu jāstiprina Savienības stratēģisko izejvielu piegādes drošība un jāapliecina pienācīga tehniska īstenojamība. *Gan Savienībā, gan trešās valstīs vai AZT īstenotajos projektos ir jāievēro vienāds sociālās un vides ilgtspējas līmenis.*

Projektiem, kuri tiek īstenoti jaunietekmes tirgos un jaunattīstības ekonomikās, vajadzētu būt abpusēji izdevīgiem Savienībai un iesaistītajai trešai valstij un būtu jārada pievienotā vērtība šajā valstī, ņemot arī vērā atbilstību Savienības kopējai tirdzniecības politikai. Šāda vērtība var izrietēt no projekta devuma vairāk nekā vienā vērtības ķēdes posmā, kā arī no tā radītajiem plašākiem ekonomiskajiem un sociālajiem ieguvumiem, ieskaitot starptautiskajiem standartiem atbilstošu darbavieta radīšanu. Ja Komisijas vērtējumā šie kritēriji ir izpildīti, tai būtu jāpublicē lēmums, kurā projektu atzīst par stratēģisku projektu.

(16) Lai nodrošinātu intensīvākas **kritiski svarīgu** izejvielu ražošanas ilgtspēju, jauni **kritiski svarīgu** izejvielu projekti būtu **jāplāno un jāsteno ilgtspējīgā veidā**, aptverot visus ES ilgtspējīgu izejvielu principos⁵ uzsvērtos ilgtspējas aspektus, tostarp nodrošinot vides aizsardzību, **ar sociāli atbildīgu praksi novēršot un līdz minimumam samazinot sociāli nelabvēlīgu ietekmi**, arī ievērojot cilvēktiesības, piemēram, sieviešu tiesības, kā arī izmantojot pārredzamu uzņēmējdarbības praksi. Projektiem arī būtu jānodrošina vietējo kopienu godprātīga iesaiste, kā arī visaptveroša un **vienlīdzīga** sabiedriskā apspriešana **ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram**, ar vietējām kopienām **un** pirmiedzīvotājiem. **Īpaša uzmanība būtu jāpievērš cilvēktiesību ievērošanai, ja projekts ir saistīts ar iespējamu pārmitināšanu**. Lai projektu virzītājiem nodrošinātu skaidru un efektīvu veidu, kā izpildīt šo kritēriju, par pietiekamu būtu uzskatāma atbilstība attiecīgajā situācijā **attiecīgajiem** Savienības **vai valsts** tiesību aktiem, starptautiskajiem standartiem, vadlīnijām un principiem vai dalība šajā regulā atzītā sertifikācijas shēmā.

⁵ **Eiropas Komisija, Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts, EU principles for sustainable raw materials (ES principi ilgtspējīgām izejvielām), Publikāciju birojs, 2021. g., <https://data.europa.eu/doi/10.2873/27875>.**

- (17) *Saskaņā ar piesardzības principu Komisija nevar piešķirt stratēģiska projekta statusu dziļjūras izrakteņu ieguves projektam, kamēr nav pietiekami izpēta dziļjūras izrakteņu ieguves ietekme uz jūras vidi, biodaudzveidību un cilvēka darbībām, nav pietiekami izprasti riski un tehnoloģijas un darbības prakse nespēj pierādīt, ka videi netiek nodarīts nopietns kaitējums.*

- (18) Ikvienam stratēģisko izejvielu projekta virzītājam būtu jāvar vērsties pie Komisijas, lai tā atzītu attiecīgo projektu par stratēģisku projektu. Pieteikumā būtu jāiekļauj **attiecīgie** dokumenti un pierādījumi par atbilstību kritērijiem. Lai varētu labāk novērtēt projekta sociālo, vidisko un ekonomisko dzīvotspēju, īstenojamību, kā arī prognožu ticamības līmeni, projekta virzītājam būtu jānorāda arī projekta klasifikācija saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas resursu pamatklasifikāciju, un objektīvas validācijas nolūkā šī klasifikācija būtu jāpamato ar atbilstošiem pierādījumiem. Pieteikumā būtu jāiekļauj arī projekta īstenošanas grafiks, lai varētu aplēst, kad projekts varētu sākt veicināt iekšzemes jaudas vai dažādošanas kritēriju izpildi. Tā kā izrakteņu ieguves projektu efektīvai īstenošanai būtiska nozīme ir sabiedrības atbalstam, projekta virzītājam būtu arī jāiesniedz sabiedrības atbalsta nodrošināšanas pasākumu plāns. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš sociālajiem partneriem, pilsoniskajai sabiedrībai un citiem uzraudzībā iesaistītajiem. Virzītājam būtu arī jāiesniedz uzņēmējdarbības plāns, kurā iekļauta informācija par projekta finansiālo dzīvotspēju un sniegts finansējuma, **īpašumtiesību struktūras** un jau noslēgto priekšlīgumu pārskats, kā arī aplēses par potenciāli radītajām darbvietām un projekta vajadzībām attiecībā uz prasmīgu darbaspēku, ieskaitot darbinieku kvalifikācijas celšanu un pārkvalificēšanos.

Lai saskaņotu pieteikšanās procesu, Komisijai būtu jānodrošina vienota pieteikumu veidne.

- (19) *Turklāt attiecībā uz projektiem, kas var ietekmēt pirmiedzīvotājus, pieteikumā būtu jāiekļauj arī plāns, ar pasākumiem jēgpilnai apspriešanai ar skartajiem pirmiedzīvotājiem, nelabvēlīgas ietekmes uz pirmiedzīvotājiem novēršanai un mazināšanai un attiecīgā gadījumā taisnīgai kompensācijai. Ja šīs koncepcijas jau ir aplūkotas projektam piemērojamajos valsts tiesību aktos, plānā varētu aprakstīt šo tiesību aktu pasākumus.*

Attiecībā uz projektiem trešās valstīs, kuri saistīti ar ieguvu un uz kuriem neattiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/21/EK⁶, projekta virzītājam būtu arī jāiesniedz plāns, kā pēc ieguves beigām uzlabot skarto teritoriju vides stāvokli. Ja projektu veic aizsargājamā teritorijā, tā virzītājam būtu jānovērtē tehniski piemērotas alternatīvas atrašanās vietas un jāapraksta tās plānā, norādot, kāpēc tās netiek uzskatītas par piemērotām projekta veikšanai.

⁶ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/21/EK (2006. gada 15. marts) par ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanu un par grozījumiem Direktīvā 2004/35/EK (OV L 102, 11.4.2006., 15. lpp.).*

- (20) *Lai strukturētu procesu, Komisijai būtu jāorganizē atvērts uzaicinājums ar regulāriem termiņiem, kas atbilst valdes sanāksmju datumiem, lai projektu virzītāji varētu pieteikties uz stratēģiska projekta statusu. Lai projektu virzītājiem nodrošinātu skaidrību par to pieteikumiem stratēģiska projekta statusam, Komisijai būtu jāievēro termiņi, kuros tā pieņem lēmumu par to, vai projektu atzīt par stratēģisku. Lai izskatītu īpaši sarežģītus gadījumus vai kopumā lielu pieteikumu skaitu vienā termiņā, Komisijai vajadzētu būt iespējai vienu reizi šo termiņu pagarināt. Tai savs novērtējums būtu jādara zināms valdei pirms tās sanāksmes un jāņem vērā valdes atzinums, pieņemot lēmumu par to, vai piešķirt stratēģiskā projekta statusu.*

(21) Tā kā, lai nodrošinātu stratēģiskā projekta efektīvu īstenošanu, ir nepieciešama sadarbība ar dalībvalsti, kuras teritorijā projekts tiks īstenots, dalībvalstij vajadzētu būt tiesīgai iebilst un tādējādi nepieļaut, ka projektam tiek piešķirts stratēģiska projekta statuss pret tās gribu. Tādā gadījumā attiecīgajai dalībvalstij būtu jāsniedz sava atteikuma pamatojums, atsaucoties uz piemērojamajiem kritērijiem. Savienībai arī nevajadzētu piešķirt stratēģiska projekta statusu tādiem projektiem, ko trešā valsts, *tostarp aizjūras zemes un teritorijas (AZT)* īsteno pret savas valdības gribu, tāpēc tai būtu jāatturas no šādas rīcības, ja pret to iebilst trešās valsts valdība.

- (22) Lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu, ***Komisijai pēc apspriešanās ar valdi un atbildīgo projekta virzītāju vajadzētu būt iespējai pamatotos gadījumos atcelt stratēģiskā projekta atzīšanu, ja tas vairs neatbilst nosacījumiem vai ja atzīšana ir balstīta uz pieteikumu, kurā ietverta nepareiza informācija, kas ir svarīga atbildības atlases kritērijiem novērtēšanai. Lai piesaistītu ilgtermiņa investīcijas un nodrošinātu juridisko paredzamību, gadījumā, ja tiek atjaunināts I pielikumā iekļautais stratēģisko izejvielu saraksts, stratēģiskajam projektam joprojām būtu jā saglabā tā statuss saprātīgā laikposmā.***
- (23) Ņemot vērā stratēģisko projektu nozīmi stratēģisko izejvielu piegādes drošības nodrošināšanā ***un iekšējā tirgus darbības aizsardzībā***, tie ir uzskatāmi par sabiedriski nozīmīgiem. Stratēģisko izejvielu piegādes drošības nodrošināšanai ir būtiska nozīme zaļās un digitālās pārkārtošanās sekmīgā īstenošanā, kā arī aizsardzības un ***aerokosmonautikas*** nozares noturībā. Lai veicinātu stratēģisko izejvielu piegādes drošību Savienībā, dalībvalstis valsts atļauju izsniegšanas procedūrās var paredzēt atbalsta pasākumus, lai paātrinātu stratēģisko projektu īstenošanu atbilstīgi Savienības tiesību aktiem.

- (24) Valsts atļauju piešķiršanas procesi nodrošina *kritiski svarīgu* izejvielu projektu drošumu un drošību, kā arī to atbilstību vides, sociālajām un drošuma prasībām. Savienības vides tiesību akti paredz kopīgus nosacījumus par valsts atļauju piešķiršanas procesu procedūrām un saturu, tādējādi nodrošinot augstu vides aizsardzības līmeni un ļaujot ilgtspējīgi izmantot Savienības potenciālu visā izejvielu vērtības ķēdē. Tāpēc stratēģiskā projekta statuss būtu jāpiešķir, neskarot attiecīgajiem projektiem piemērojamos atļaujas izsniegšanas nosacījumus, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/92/ES⁷, Padomes Direktīvā 92/43/EEK⁸, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/60/EK⁹, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/75/ES¹⁰, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK¹¹, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/147/EK¹² un Direktīvā 2006/21/EK paredzētos nosacījumus.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.).

⁸ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu (OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.).

- (25) Vienlaikus valstu atļauju piešķiršanas procesu neparedzamība, sarežģītība un reizēm ilgais to piešķiršanai nepieciešamais laiks mazina stratēģisko izejvielu projektu efektīvai īstenošanai vajadzīgo investīciju drošību. ***Arī atļauju piešķiršanas procesa struktūra un ilgums attiecīgajiem projektiem dažādās dalībvalstīs var ievērojami atšķirties.*** Līdz ar to, lai nodrošinātu un paātrinātu stratēģisko projektu efektīvu īstenošanu, dalībvalstīm tiem būtu jāpiemēro racionalizētas un paredzamas atļauju izsniegšanas ***procedūras.*** Šajā nolūkā stratēģiskajiem projektiem, ***ja tie reāli notiek,*** valsts līmenī būtu jāpiešķir prioritārs statuss, lai nodrošinātu ātru administratīvo izskatīšanu un steidzamu izskatīšanu visās ar tiem saistītajās tiesas un strīdu izšķiršanas procedūrās. Šai regulai nebūtu jāliedz kompetentajām iestādēm racionalizēt atļauju izsniegšanu arī citiem kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdes projektiem, kuri nav stratēģiskie projekti.

(26) Tā kā stratēģiskajiem projektiem ir liela nozīme Savienības stratēģisko izejvielu piegādes drošības nodrošināšanā un tie veicina Savienības atvērto stratēģisko autonomiju un zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbildīgajām atļaujas izsniedzošajām iestādēm tie būtu jāuzskata par sabiedriski nozīmīgiem. Atļauju īstenot stratēģiskos projektus, kuriem ir negatīva ietekme uz vidi, ciktāl uz to attiecas Direktīvas 2000/60EK, ■ Direktīvas 92/43/EEK un Direktīvas 2009/147/EK *vai Regulas ... [Dabas atjaunošanas regula, kas ierosināta ar COM(2022)0304]* darbības joma, var izsniegt, ja atbildīgā atļauju izsniedzošā iestāde, pamatojoties uz konkrētā gadījuma novērtējumu, secina, ka projekta īstenotās sabiedrības intereses ir svarīgākas par ietekmi, ja vien ir izpildīti visi minēto *aktu* nosacījumi. ■ Konkrētā projekta novērtējumā būtu *pienācīgi* jāņem vērā ieguves vietas ģeoloģiskā specifika, kuras dēļ lēmumi ir piesaistīti konkrētai vietai, *jo trūkst alternatīvas šādai vietai*.

- (27) Lai mazinātu atļauju izsniegšanas procesa sarežģītību un palielinātu efektivitāti un pārredzamību, kritiski svarīgo izejvielu projektu virzītājiem būtu jāvar sadarboties ar vienu ***vienoto kontaktpunktu, kas*** atbild par visa atļaujas izsniegšanas procesa virzīšanu un koordinēšanu. ***Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu jāizveido vai jāizraugās viens vai vairāki vienotie kontaktpunkti, vienlaikus nodrošinot, ka projektu virzītājiem ir jāsadarbojas tikai ar vienu vienoto kontaktpunktu. Dalībvalstīm būtu jāizlemj, vai vienotais kontaktpunkts ir arī iestāde, kas pieņem lēmumus atļaut vai ne.*** Lai nodrošinātu ***vienoto kontaktpunktu*** pienākumu faktisku izpildi, dalībvalstīm būtu ***tiem jānodrošina pietiekams personāls un resursi. Turklāt projekta virzītājam vajadzētu būt iespējai sazināties ar attiecīgo vienotā kontaktpunkta administratīvo vienību, lai nodrošinātu, ka tam ir piekļūstama kontaktstruktūra.***

(28) *Dalībvalstīm, ņemot vērā to iekšējo organizāciju, būtu jāizvēlas, vai izveidot vai izraudzīties savus vienotos kontaktpunktus vietējā, reģionālā vai valsts līmenī vai jebkurā citā attiecīgā administratīvā līmenī. Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai administratīvā līmenī, ko tās izvēlējās, izveidot vai izraudzīties dažādus vienotos kontaktpunktus, kas koncentrējas tikai uz kritiski svarīgu izejvielu projektiem, kuri saistīti ar konkrētu vērtības ķēdes posmu, proti, iegūvi, pārstrādi vai reciklēšanu. Tajā pašā laikā projektu virzītājiem būtu jāspēj viegli identificēt vienoto kontaktpunktu, kas ir atbildīgs par to projektu. Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ģeogrāfiskajā apgabalā, kas atbilst administratīvajam līmenim, kurā tās ir izvēlējās izveidot vai izraudzīties savus vienotos kontaktpunktus, katrā attiecīgajā vērtības ķēdes posmā ir ne vairāk kā viens atbildīgais vienotais kontaktpunkts. Tā kā daudzi kritiski svarīgo izejvielu projekti aptver vairāk nekā vienu vērtības ķēdes posmu, dalībvalstīm, lai novērstu pārpratumus, būtu jānodrošina, ka šādiem projektiem savlaicīgi tiek izraudzīts vienots kontaktpunkts.*

- (29) Lai nodrošinātu skaidrību par stratēģisko projektu atļauju statusu un ierobežotu potenciāli ļaunprātīgas tiesvedības efektivitāti, vienlaikus neierobežojot jautājuma efektīvu izskatīšanu tiesā, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka jebkurš strīds saistībā ar atļauju piešķiršanas procesu stratēģiskajiem projektiem tiek atrisināts savlaicīgi. Šajā nolūkā *dalībvalstīm* būtu jānodrošina, ka pieteikumu iesniedzējiem un projektu virzītājiem ir pieejama vienkārša strīdu izšķiršanas procedūra un ka visās ar stratēģiskajiem projektiem saistītajās tiesās vai strīdu izšķiršanas procedūrās tie tiek izskatīti steidzamā kārtībā, *ja un tādā mērā, cik valsts tiesību akti paredz šādas steidzamības procedūras.*

- (30) Lai iedzīvotāji un uzņēmumi varētu tiešā veidā izmantot iekšējā tirgus sniegtās priekšrocības, nesaskaroties ar papildu administratīvo slogu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1724¹³, ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, ir paredzēti vispārīgi noteikumi par iekšējā tirgus darbību saistītas informācijas, procedūru un palīdzības pakalpojumu sniegšanu tiešsaistē. Šajā regulā paredzētajām informācijas prasībām un procedūrām būtu jāatbilst Regulas (ES) 2018/1724 prasībām. Konkrētāk, būtu jānodrošina, ka stratēģisko projektu virzītāji jebkurai ar atļaujas piešķiršanu saistītai procedūrai var piekļūt un to visu īstenot tiešsaistē atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1724 6. panta 1. punktam un II pielikumam.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.).

(31) Lai projektu virzītājiem un citiem investoriem sniegtu stratēģisko **projektu** izvēršanai nepieciešamo drošību un skaidrību, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ar šiem projektiem saistītie atļauju piešķiršanas procesi nepārsniedz iepriekš noteiktos **termiņus**. Tikai ar pārstrādi vai reciklēšanu saistīto stratēģisko projektu atļaujas piešķiršanas procesam nevajadzētu būt ilgākam par **15 mēnešiem**. ■ Ņemot vērā ar ieguvu saistīto stratēģisko projektu potenciālās ietekmes sarežģītību un apmēru, to atļaujas piešķiršanas procesa ilgumam nevajadzētu pārsniegt **27 mēnešus**. **Tomēr par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanu saskaņā ar Direktīvu 2011/92/ES ir atbildīgs projekta virzītājs, un tai nevajadzētu būt daļai no termiņiem, kas dalībvalstīm ir saistoši. Šajā nolūkā vienotajam kontaktpunktam būtu jāpaziņo datums, līdz kuram projekta virzītājam ir jāiesniedz ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums, un laika posms starp minēto paziņoto datumu un ziņojuma faktisko iesniegšanu nebūtu jāieskaita termiņā. Tas pats princips būtu jāpiemēro, ja pēc nepieciešamās apspriešanās vienotais kontaktpunkts paziņo projekta virzītājam par iespēju iesniegt papildu informāciju, lai pabeigtu ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.**

Turklāt izņēmuma gadījumos, kas saistīti ar ierosinātā projekta būtību, sarežģītību, atrašanās vietu vai apjomu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pagarināt termiņus. Šādi izņēmuma gadījumi varētu ietvert neparedzētus apstākļus, kas rada vajadzību papildināt vai pabeigt ar projektu saistītos vidiskos novērtējumus.

- (32) *Lai šie termiņi patiešām tiktu ievēroti, dalībvalstīm būtu jānodrošina atbildīgajām iestādēm pietiekami daudz resursu un darbinieku. Ar tehniskā atbalsta instrumentu, kas izveidots ar Regulu (ES) 2021/240¹⁴, Komisijai pēc dalībvalstu pieprasījuma būtu jāsniedz tām atbalsts reformu plānošanā, izstrādē un īstenošanā, tostarp ar valsts atļauju izsniegšanas sistēmu saistītās administratīvās kapacitātes, piemēram, vienotā kontaktpunkta, stiprināšanā.*

¹⁴ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.).*

- (33) Savienības tiesību aktos paredzētie vidiskie novērtējumi un atļaujas, tostarp attiecībā uz ūdenstilpēm, **augšni**, dzīvotnēm un putniem, ir izejvielu projektu atļauju piešķiršanas procesa neatņemama daļa un būtisks aizsardzības mehānisms, ar ko novērš vai mazina negatīvu ietekmi uz vidi. Tomēr, lai nodrošinātu stratēģisko projektu atļauju piešķiršanas procesu paredzamību un savlaicīgumu, būtu jāizmanto ikviena iespēja racionalizēt nepieciešamos novērtējumus un atļaujas, vienlaikus nepazeminot vides aizsardzības līmeni **vai novērtējumu kvalitāti**. **Šajā nolūkā** būtu jānodrošina, ka nepieciešamie **novērtējumi** tiek apvienoti **kopīgā vai koordinētā procedūrā**, lai novērstu nevajadzīgu pārklāšanos. **Turklāt** būtu jānodrošina, ka projektu virzītāji un atbildīgās iestādes skaidri vienojas par apvienotā novērtējuma tvērumu pirms tā īstenošanas, lai novērstu vajadzību to vēlāk papildināt. **Visbeidzot, būtu jānodrošina, ka šo procedūru vajadzībām projektu virzītāji mijiedarbojas ar vienu iestādi.**

- (34) Konflikti par zemes izmantošanu var radīt šķēršļus kritiski svarīgo izejvielu projektu īstenošanai. Labi izstrādāti plāni, ieskaitot telpiskos plānus un zonējumu, kuros ir ņemts vērā kritiski svarīgo izejvielu projektu īstenošanas potenciāls un izvērtēta to iespējamā ietekme uz vidi, var palīdzēt līdzsvarot sabiedrības labumu un intereses, mazināt konfliktu risku un paātrināt **kritiski svarīgu** izejvielu projektu ilgtspējīgu īstenošanu Savienībā. Līdz ar to atbildīgajām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, izstrādājot attiecīgos plānus, būtu jāapsver iespēja ■ iekļaut noteikumus par **kritiski svarīgu** izejvielu projektiem. *Tas neskar spēkā esošās prasības novērtēt šādu plānu iespējamo ietekmi uz vidi un šādu novērtējumu nepieciešamo kvalitāti.*

(35) Savienībā kritiski svarīgo izejvielu projekti bieži vien saskaras ar grūtībām piekļūt finansējumam. Kritiski svarīgo izejvielu tirgiem nereti ir raksturīgas ļoti svārstīgas cenas, ilgi izpildes laiki, augsta koncentrācija un nepārredzamība. Turklāt nozares finansēšanai ir nepieciešamas augsta līmeņa ekspertu zināšanas, kādas finanšu iestādēm bieži vien trūkst. Lai pārvarētu šos faktorus un veicinātu stabilu un uzticamu stratēģisko izejvielu piegādi, dalībvalstīm un Komisijai būtu jāsniedz atbalsts finansējuma saņemšanā, kā arī administratīvais atbalsts.

- (36) Spēcīga *Eiropas* vērtības ķēde ir vajadzīga, lai nodrošinātu piegādes drošību nolūkā aizsargāt iekšējā tirgus darbību, un jaudas palielināšanu var panākt tikai ar atbilstošiem finanšu līdzekļiem, no kuriem daļu var finansēt no esošajiem *Savienības* fondiem. Kritiski svarīgo izejvielu projekti, tostarp stratēģiskie projekti, varētu būt tiesīgi saņemt atbalstu no šādiem fondiem, ja ir izpildītas attiecīgo programmu prasības, piemēram, saistībā ar ģeogrāfisko atrašanās vietu, vidi vai to ieguldījumu inovācijā. Attiecīgie fondi ir kohēzijas politikas programmas, piemēram, *Eiropas Reģionālās attīstības* fonds, kura dotāciju piešķiršana reģionālās kohēzijas veicināšanai var dot iespēju MVU izstrādāt inovatīvus projektus, piemēram, saistībā ar enerģijas patēriņa samazināšanu izejvielu pārstrādē. Taisnīgas pārkārtošanās fondu var izmantot arī, lai atbalstītu šāda veida projektus, ciktāl tie palīdz samazināt zaļās pārkārtošanās radītās sociālās un ekonomiskās izmaksas. Turklāt Atveseļošanas un noturības mehānismu, jo īpaši tā nodaļu *RePowerEU*, kurā galvenā uzmanība pievērsta enerģētiskajai drošībai un energoapgādes dažādošanai, var mobilizēt, lai atbalstītu projektus, kas saistīti, piemēram, ar izejvielu reciklēšanu vai reģenerāciju.

Inovāciju fonds, kura mērķis jo īpaši ir virzīt uz tirgu tūras un inovatīvas tehnoloģijas, var piešķirt dotācijas, piemēram, lai varētu attīstīt ar mazoglekļa tehnoloģijām saistīto izejvielu reciklēšanas jaudu. Turklāt InvestEU ir Savienības pamatprogramma, kuras mērķis ir veicināt investīcijas, it sevišķi zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, un šajā nolūkā tā nodrošina finansējumu un tehnisko palīdzību. Izmantojot apvienošanas mehānismus, InvestEU veicina papildu publiskā un privātā kapitāla piesaistīšanu. Komisija sadarbosies ar InvestEU īstenošanas partneriem, lai paplašinātu atbalstu attiecīgajiem projektiem un investīcijas tajos atbilstīgi Regulā (ES) 2021/523¹⁵ un šajā regulā izklāstītajiem kopīgajiem mērķiem. Visbeidzot, projektus trešās valstīs, kas veicina Savienības piegāžu dažādošanu, var atbalsēt, izmantojot attiecīgus fondus, piemēram, Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu un Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai plus.

I

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 64, 26.3.2021., 30. lpp.).

- (37) Lai pārvarētu ierobežojumus, ko rada patlaban bieži vien sadrumstalotie publiskie un privātie investīciju centieni, veicinātu integrāciju un ieguldījumu ienesīgumu, Komisijai, dalībvalstīm un atbalstošajām bankām vajadzētu labāk koordinēt rīcību un veidot esošo Savienības un valstu finansējuma programmu sinerģiju, kā arī nodrošināt labāku koordināciju un sadarbību ar nozari un galvenajām privātā sektora ieinteresētajām personām. Šajā nolūkā būtu jāizveido īpaša valdes apakšgrupa, kurā darbotos dalībvalstu un Komisijas eksperti, kā arī attiecīgās publiskās finanšu iestādes. Šajā apakšgrupā būtu jāpārrunā stratēģisko projektu individuālās finansējuma vajadzības un to pašreizējās finansējuma iespējas, lai projektu virzītājiem sniegtu ieteikumus par to, kā vislabāk piekļūt finansējumam. Pārrunājot stratēģisko projektu finansēšanu un sniedzot par to ieteikumus, valdei būtu jo īpaši jāņem vērā stratēģija *Global Gateway*¹⁶.

¹⁶ ***Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai “Global Gateway” (JOIN(2021) 30 final).***

■

- (38) Būtiska nozīme ir uzņēmumu, finanšu investoru un patērētāju privātajām investīcijām. Ja ar privātajām investīcijām vien nepietiek, efektīvai projektu veikšanai kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē var būt nepieciešams publiskais atbalsts, piemēram, garantiju, ■ aizdevumu, kapitālieguldījumu vai kvazikapitāla ieguldījumu veidā. Šis publiskais atbalsts var būt uzskatāms par valsts atbalstu. Šādam atbalstam **vajadzētu būt** stimulējošam, nepieciešamam, atbilstošam un samērīgam. Valsts atbalsta vadlīnijas, kuras nesen tika padziļināti pārskatītas atbilstīgi divējādās pārkārtošanās mērķiem, paredz plašas iespējas atbalstīt investīcijas kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē, izpildot noteiktus nosacījumus.
- (39) Publiskais atbalsts tiek izmantots konkrētu, identificētu tirgus nepilnību vai nepietiekamu investīciju situāciju risināšanai, un ar darbībām nevajadzētu dublēt vai izstumt privātu finansējumu vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Darbībām vajadzētu būt ar nepārprotamu pievienoto vērtību Savienībai.

- (40) Vairāku stratēģisko izejvielu cenu svārstības, ko saasina ierobežotās iespējas mazināt to risku nākotnes darījumu tirgos, rada šķēršļus gan projektu virzītājiem nodrošināt finansējumu stratēģisko izejvielu projektiem, gan lejupējiem patērētājiem, kuri galveno ievadparametru vajadzībām vēlas stabilas un paredzamas cenas. Cenšoties samazināt neskaidrību par stratēģisko izejvielu nākotnes cenām ***un līdz ar to ierobežot piegādes risku, lai aizsargātu iekšējā tirgus darbību***, ir jānodrošina, ka tiek izveidota sistēma, kas ļauj ieinteresētajiem patērētājiem un stratēģisko projektu virzītājiem norādīt pirkšanas un pārdošanas cenu piedāvājumus, un savieto abas puses, ja attiecīgie piedāvājumi ir potenciāli saderīgi.

I

(41) Zināšanas par izejvielu atradnēm Savienībā un to kartējums ir iegūti laikā, kad kritiski svarīgo izejvielu piegādes nodrošināšana stratēģisko tehnoloģiju attīstīšanai nebija prioritāte. ***Atjauninātas ģeoloģiskās informācijas trūkums par kritiski svarīgām izejvielām Savienībā var apdraudēt ieguves projektu attīstību, tādējādi vājinot centienus samazināt piegādes risku un aizsargāt iekšējā tirgus darbību.*** Lai iegūtu un atjauninātu informāciju par kritiski svarīgo izejvielu sastopamību, dalībvalstīm, ***attiecīgā gadījumā ņemot vērā ģeoloģiskos apstākļus,*** būtu jāizstrādā valsts ***kartēšanas*** programmas kritiski svarīgo izejvielu ***un galveno minerālu, kopā ar kuriem tās iegūst, vispārējai izpētei.*** Tai būtu jāietver tādi ***pasākumi*** kā ***ģeoloģiskā*** kartēšana, ģeoķīmiskā izpēte, ģeozinātniski apsekojumi, kā arī ģeozinātnisko datu kopu atkārtota apstrāde. ***Tas palielina iespēju atrast jaunas iegulas, kam savukārt būtu jāstimulē investīcijas izpētē.***

*Izpētes programmās būtu arī jāapsver iespēja izmantot jaunas izpētes metodes, kas ļauj noteikt sastopamību lielākā dziļumā nekā tradicionālās metodes. Lai veicinātu ieguves projektu izstrādi, dalībvalstīm būtu jāpublisko attiecīgās nacionālās izpētes programmas ietvaros iegūtā **noteikta pamatinformācija**, atbilstošos gadījumos izmantojot ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2007/2/EK¹⁷ izveidoto telpiskās informācijas infrastruktūru, **un vienlaikus pēc pieprasījuma būtu jāsniedz detalizētāka informācija. Komisija var izdot vadlīnijas, lai tiektos uz izpētes programmu saskaņotu formātu.***

█

¹⁷ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/2/EK (2007. gada 14. marts), ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (INSPIRE) (OV L 108, 25.4.2007., 1. lpp.).*

- (42) Zemes novērošanā iegūtie kosmosa dati un pakalpojumi var veicināt ilgtspējīgu kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēžu veidošanu, nodrošinot nepārtrauktu informācijas plūsmu, kas var būt noderīga tādām darbībām kā ieguves apgabalu uzraudzība un pārvaldība, vides un sociālekonomiskās ietekmes novērtējums un minerālresursu izpēte. Tā kā zemes novērošanā var iegūt datus arī par attāliem un nepieejamiem apgabaliem, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja to, cik vien iespējams, izmantot savu nacionālo izpētes programmu izstrādē un īstenošanā.
- (43) Lai garantētu lielāku piegāžu drošību, ir jānostiprina Savienības kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēde, tomēr kritiski svarīgo izejvielu piegādes ķēdes arī turpmāk būs globālas un pakļautas ārējiem faktoriem. Neseni un aktuāli notikumi, sākot no COVID-19 krīzes un beidzot ar neprovocēto un nepamatoto militāro agresiju pret Ukrainu, ir uzskatāmi parādījuši dažu Savienības piegādes ķēžu neaizsargātību pret piegādes traucējumiem. Lai dalībvalstis un Eiropas rūpniecība varētu paredzēt piegādes traucējumus un sagatavoties to seku risināšanai, būtu jāizstrādā pasākumi, ar ko *palielināt* uzraudzības spējas, koordinēt stratēģiskos krājumus un stiprināt uzņēmumu gatavību.

(44) Dalībvalstu risku apzināšanās un prognozēšanas kapacitāte nav vienāda, un ne visām dalībvalstīm ir izveidotas īpašas struktūras kritiski svarīgo izejvielu piegādes ķēžu uzraudzībai, kas varētu informēt uzņēmumus par potenciāliem piegādes traucējumu riskiem. Tāpat, lai arī daži uzņēmumi ir investējuši savu piegādes ķēžu uzraudzībā, citiem šādas kapacitātes trūkst. Tāpēc, ņemot vērā kritiski svarīgo izejvielu piegādes ķēžu globālo dimensiju, kā arī to sarežģītību, Komisijai būtu jāizstrādā īpašs uzraudzības infopanelis kritiski svarīgo izejvielu piegādes risku novērtēšanai un apkopotās informācijas pieejamības nodrošināšanai valsts iestādēm un privātā sektora dalībniekiem, tādējādi paplašinot dalībvalstu pieaugošo savstarpējo sinerģiju. Lai nodrošinātu, ka Savienības vērtības ķēdes ir pienācīgi sagatavotas potenciāliem piegādes traucējumiem, ***kas varētu izkropļot konkurenci un sadrumstalot iekšējo tirgu, piemēram, tādiem, ko rada ģeopolitiskie konflikti***, Komisijai būtu jāveic stresa testi, novērtējot stratēģisko izejvielu piegādes ķēžu neaizsargātību un to pakļautību piegādes riskiem.

Dalībvalstīm būtu jāatbalsta šī darbība, kad tas iespējams, veicot šādus stresa testus ar savu par kritiski svarīgajām izejvielām atbildīgo valsts piegādes un informācijas aģentūru starpniecību. Valdei būtu jānodrošina Komisijas un dalībvalstu veikto stresa testu īstenošanas koordinēšana. Ja nevienai dalībvalstij nav kapacitātes veikt nepieciešamo stresa testu attiecībā uz konkrētu stratēģisko izejvielu, šis tests būtu jāveic Komisijai. ■ Tāpat Komisijai arī būtu jāiesaka iespējamās stratēģijas, ko publiskās iestādes un privātā sektora dalībnieki varētu izmantot, lai mazinātu piegādes riskus, piemēram, veidojot stratēģiskos krājumus vai vairāk dažādojot piegādi. Uzraudzības un stresa testu pasākumu īstenošanai nepieciešamās informācijas savākšanas nolūkā Komisijai būtu jākoordinē rīcība ar attiecīgo valdes pastāvīgo apakšgrupu, savukārt dalībvalstīm būtu jāidentificē un jāuzrauga galvenie tirgus dalībnieki ■ .

(45) Svarīgs piegādes traucējumu riska mazināšanas rīks, jo īpaši attiecībā uz izejvielām, ir stratēģiskie krājumi. Lai gan ierosinātais Vienotā tirgus ārkārtas instruments paredz iespēju šādus krājumus veidot vienota tirgus modrības režīma aktivizēšanas gadījumā, dalībvalstīm un uzņēmumiem nav pienākuma veidot to stratēģiskos krājumus, gatavojoties iespējamiem piegādes traucējumiem. Turklāt Eiropas Savienības mērogā nav koordinācijas mehānisma kopīga novērtējuma veikšanai un potenciālo pārklāšanos un sinerģiju analīzei. Tāpēc, ņemot vērā pašreizējo attiecīgās informācijas trūkumu, dalībvalstīm, pirmkārt, būtu Komisijai jāiesniedz informācija par *iespējamiem* stratēģiskajiem krājumiem un, *ja tādi ir*, par to, vai tos pārvalda publiskās iestādes vai to dalībvalstu vārdā dara uzņēmumi. Šajā informācijā būtu jāiekļauj katras stratēģiskās izejvielas *kopējais* pieejamais apjoms, krājumu prognozes un uz šiem krājumiem attiecināmie noteikumi un procedūras. Ikvienam pieprasījumam vajadzētu būt proporcionālam, būtu jāņem vērā ar datu pieejamības nodrošināšanu saistītās izmaksas un ieguldāmais darbs, kā arī ietekme uz nacionālo drošību, un tajos būtu jānosaka atbilstoši pieprasītās informācijas sniegšanas termiņi.

Informāciju par uzņēmumu krājumiem var pievienot analīzei, taču tas nav uzskatāms par pieprasījumu sniegt šādu informāciju. Komisijai šie dati būtu jāapstrādā drošā veidā un jāpublicē tikai apkopota informācija. Otrkārt, pamatojoties uz iegūto informāciju, Komisijai būtu jāizstrādā kritēriju projekts attiecībā uz to, kas būtu uzskatāms par drošu Savienības krājumu līmeni, ņemot vērā attiecīgās stratēģiskās izejvielas kopējo gada patēriņu Savienībā. Pamatojoties uz stratēģisko izejvielu esošo krājumu un kopējo stratēģisko krājumu apjoma visā Savienībā salīdzinājumu, valdei, rīkojoties ar Komisijas piekrišanu, būtu jāvar izdot nesaistošus atzinumus dalībvalstīm par to, kā palielināt konverģenci, un mudināt tās veidot savus *stratēģiskos* krājumus. Saistībā ar to valdei būtu jāizvērtē nepieciešamība uzturēt stimulus, lai mudinātu privātos *vai publiskos* dalībniekus veidot stratēģisko izejvielu krājumus.

(46) Lai *stimulētu* turpmāku koordināciju, Komisijai būtu jāsarīko nepieciešamā apspriešanās, jo īpaši valdes pastāvīgajā apakšgrupā, pirms dalībvalstu dalības starptautiskos forumos, kuros varētu tikt pārrunāti šie stratēģiskie krājumi. Tāpat, lai palielinātu šā priekšlikuma un citu horizontālo vai specifiski tematisko instrumentu savstarpējo papildināmību, Komisijai būtu jānodrošina, ka saņemtā un apkopotā informācija tiek nodota modrības un krīzes pārvaldības mehānismiem, piemēram, ierosinātā Vienotā tirgus ārkārtas instrumenta konsultatīvajai grupai, ierosinātajā Mikroshēmu aktā paredzētajai Eiropas Pusvadītāju padomei, HERA padomei un Veselības krīžu padomei.

- (47) Lai lieli uzņēmumi, kuri Savienībā ražo stratēģiskās tehnoloģijas, izmantojot stratēģiskās izejvielas, būtu pienācīgi sagatavojušies piegādes traucējumiem, tiem būtu ***jāveic savu piegādes ķēžu risku novērtējums***. Tādējādi tiks nodrošināts tas, ka tie ņem vērā stratēģisko izejvielu piegādes riskus un ***vajadzības gadījumā*** izstrādā attiecīgas mitigācijas stratēģijas, lai labāk sagatavotos iespējamiem piegādes traucējumiem. ***Šādiem*** lieliem uzņēmumiem ***minētajā riska novērtējumā būtu jāapzina*** savu stratēģisko izejvielu ***izcelsme, jāanalizē faktori, kas varētu ietekmēt to*** piegādi, ***un jānovērtē to neaizsargātība pret piegādes traucējumiem***. ***Ja tiek atklāta neaizsargātība, identificētajiem lielajiem uzņēmumiem būtu jācenšas tās mazināt. Šis novērtējums būtu jābalsta uz datiem, ko uzņēmumi saņēmuši no saviem piegādātājiem, un, ja šādi dati nav pieejami, uz datiem, kas ir publiski pieejami vai ko Komisija ir publicējusi, ciktāl tas ir iespējams.***
- Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai ziņojums par veikto riska novērtējumu tiktu nosūtīts uzņēmumu valdēm. Lai ņemtu vērā nepieciešamību aizsargāt komercnoslēpumus un uzņēmuma noslēpumus un lai ierobežotu uzņēmumu neaizsargātību, šim ziņojumam nevajadzētu būt publiskam.***

Šo pasākumu rezultātā papildu uzmanība **būtu** jāvelta iespējamo piegādes **traucējumu** radītajām izmaksām, **tam neparedzot noteiktas mitigācijas stratēģijas**.

- (48) Daudzi stratēģisko izejvielu tirgi nav pilnīgi pārredzami, un tajos ir koncentrācija piegādes pusē, tādējādi pārdevējiem ir lielāka ietekme sarunās un pircējiem jāmaksā augstākas cenas. Lai palīdzētu pazemināt cenas Savienībā reģistrētajiem uzņēmumiem, Komisijai būtu jāizveido sistēma, ar ko apkopot ieinteresēto pircēju pieprasījumu. **Lai izvairītos no nesamērīgas ietekmes uz konkurenci iekšējā tirgū, Komisijai, apspriežoties ar Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valdi, būtu jāveic novērtējums par sistēmas ietekmi uz tirgu attiecībā uz katru sistēmā pievienoto stratēģisko izejvielu.** Izstrādājot šādu sistēmu, Komisijai būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta līdzīgos *centienos*, piemēram, kopīgajos gāzes iepirkumos saskaņā ar Padomes Regulu 2022/2576¹⁸. **Visiem pasākumiem šā mehānisma satvarā būtu jāatbilst Savienības konkurences tiesību aktiem.**

¹⁸ *Padomes Regula (ES) 2022/2576 (2022. gada 19. decembris) par solidaritātes veicināšanu, labāk koordinējot gāzes iepirkumus, uzticamus cenu kritērijus un gāzes pārrobežu apmaiņu (OV 335, 29.12.2022., 1. lpp.).*

█

(49) Šajā regulā iekļautie noteikumi par uzraudzību un stratēģiskajiem krājumiem neparedz valsts tiesību aktu un regulējuma harmonizēšanu un neaizstāj esošos mehānismus. Uzraudzības un risku gatavības stimuliem būtu jāatbilst Eiropas instrumentiem. Līdz ar to tādi instrumenti, kā ierosinātais Vienotā tirgus ārkārtas instruments, kura mērķis ir paredzēt, mazināt un reaģēt uz krīzēm, kas skar vienotā tirgus darbību, un Padomes Regula (ES) 2022/2372¹⁹ par pasākumu satvaru, lai nodrošinātu apgādi ar krīzes gadījumā nepieciešamiem medicīniskiem pretlīdzekļiem sabiedrības veselības ārkārtas situācijā Savienības līmenī, joprojām būtu attiecināmi uz kritiski un stratēģiski svarīgām izejvielām krīzes vai apdraudējumu gadījumā, ciktāl šīs izejvielas ietilpst šo instrumentu darbības jomā. Šīs regulas un krīzes instrumentu savstarpējā papildināmība un saskaņotība būtu jānodrošina **Komisijai**, veicot █ informācijas apmaiņu *starp attiecīgajām konsultatīvajām un pārvaldības iestādēm, kas izveidotas ar šiem krīzes instrumentiem.*

¹⁹ *Padomes Regula (ES) 2022/2372 (2022. gada 24. oktobris) par pasākumu satvaru, lai nodrošinātu apgādi ar krīzes gadījumā nepieciešamiem medicīniskiem pretlīdzekļiem sabiedrības veselības ārkārtas situācijā Savienības līmenī (OV L 314, 6.12.2022., 64. lpp.).*

(50) Vairums kritiski svarīgo izejvielu ir metāli, kas principā ir bezgalīgi reciklējami, lai arī reizēm to kvalitāte samazinās. Tas paver iespēju zaļās pārkārtošanās kontekstā pāriet uz patiesu aprites ekonomiku, **vienlaikus palielinot kritiski svarīgu izejvielu pieejamību un tādējādi palīdzot nodrošināt piegādes drošību**. Pēc sākotnējā jaunām tehnoloģijām vajadzīgo kritiski svarīgo izejvielu strauja pieprasījuma kāpuma, kur galvenais avots aizvien būs primārā ieguve un pārstrāde, arvien ■ reciklēšanai **būtu arvien vairāk jāsamazina nepieciešamība** pēc primārās ieguves un ar to **saistītā ietekme**. **Tas būtu jādara, vienlaikus saglabājot augstu reciklēšanas jaudas līmeni Savienībā, izmantojot spēcīgu otrreizējo kritiski svarīgo izejvielu tirgu**. Tomēr pašlaik lielākās daļas kritiski svarīgo izejvielu reciklēšanas rādītāji ir zemi, **un atkritumi, piemēram, akumulatoru baterijas, elektriskās un elektroniskās iekārtas un transportlīdzekļi reciklēšanai tiek sūtīti ārpus Savienības**. Reciklēšanas sistēmas un tehnoloģijas bieži vien nav pielāgotas šo izejvielu specifikai. **Inovācijai ir svarīga nozīme vajadzības pēc kritiski svarīgām izejvielām samazināšanā, samazinot piegādes trūkuma risku un izstrādājot reciklēšanas tehnoloģijas, lai pienācīgi un droši iegūtu materiālus no atkritumiem**. Līdz ar to ir nepieciešama **tūlītēja** rīcība saistībā ar dažādiem faktoriem, kuri kavē apritīguma potenciāla izmantošanu.

I

- (51) Dalībvalstīm joprojām ir būtiskas kompetences apritīguma jomā, piemēram, atkritumu savākšanas un apstrādes sistēmu jautājumos. Tās būtu jāizmanto, lai palielinātu savākšanas un reciklēšanas apjomus atkritumu plūsmās ar augstu kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas potenciālu, *tostarp elektronisko atkritumu apjomu*, piemēram, izmantojot tādus finanšu stimulus kā atlaides, monetāra atlīdzība vai depozīta atgriešanas sistēmas *un vienlaikus saglabājot iekšējā tirgus integritāti. Lai palielinātu otrreizējo kritiski svarīgo izejvielu izmantošanu, tas varētu ietvert arī diferencētas ražotāju atbildības maksas, ja šādas maksas ir paredzētas valsts tiesību aktos, par labu ražojumiem, kas satur lielāku daļu no otrreizējām kritiski svarīgām izejvielām, kuras reģenerētas no atkritumiem, kas reciklēti saskaņā ar Savienības tiesību aktos noteiktajiem vides standartiem. Šādām otrreizējām kritiski svarīgām izejvielām, kas reģenerētas no atkritumiem, būtu jāatļauj reģenerācija, ko veic saskaņā ar trešo valstu standartiem, kuri nodrošina Savienības standartiem līdzvērtīgu aizsardzību.*

Dalībvalstu iestādēm kā kritiski svarīgo izejvielu un tās saturošo ražojumu pircējām vajadzētu iespaidot situāciju, savukārt nacionālās pētniecības un inovāciju programmas nodrošina ievērojamus resursus, lai paplašinātu zināšanas un tehnoloģijas kritiski svarīgo izejvielu apritīguma un materiālefektivitātes jomā. Visbeidzot, dalībvalstīm būtu jāveicina kritiski svarīgo izejvielu reģenerācija no ieguves rūpniecības atkritumiem, uzlabojot informācijas pieejamību un novēršot juridiskos, ekonomiskos un tehniskos šķēršļus. Viens iespējamais risinājums, ko dalībvalstīm vajadzētu izvērtēt, ir mehānismi riska dalīšanai starp uzņēmējiem un dalībvalstīm, lai veicinātu reģenerāciju no slēgtiem atkritumu apsaimniekošanas objektiem. ***Valdei būtu arī jāveicina paraugprakses apmaiņa starp dalībvalstīm par to, kā izstrādāt un īstenot valsts programmas.***

I

- (52) Daudzos Savienības reģionos ir vēsturiski veikta izejvielu ieguve un līdz ar to slēgtos kompleksos ir ievērojams ieguves rūpniecības atkritumu apjoms, kas, ņemot vērā tikai neseno to ekonomiskās nozīmes apzināšanos, kopumā nav analizēti, lai noteiktu to kritiski svarīgo izejvielu satura potenciālu. Kritiski svarīgo izejvielu reģenerācija ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektos varētu **palielināt Savienības spējas, vienlaikus radot** ekonomisko vērtību un darbvietas vēsturiskajos raktuvju apgabalos, no kuriem daudzi ir saskārušies ar deindustrializāciju un lejupslīdi. Uzmanības un informācijas trūkums attiecībā uz kritiski svarīgo izejvielu saturu, jo īpaši slēgtajos atkritumu apsaimniekošanas objektos, ir uzskatāms par būtisku šķērslī kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas no ieguves rūpniecības atkritumiem potenciāla plašākai izmantošanai.
- (53) Kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijai ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektos vajadzētu būt daļai no attiecīgo atkritumu apsaimniekošanas objektu valorizācijas. Direktīvā 2006/21/EK ir izklāstītas augsta līmeņa prasības attiecībā uz vides un cilvēku veselības aizsardzību ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas jomā. Lai arī šīs augstās prasības būtu jā saglabā, būtu jānosaka papildu pasākumi kritiski svarīgo izejvielu maksimālai reģenerācijai no ieguves rūpniecības atkritumiem.

(54) Gan esošo, gan jauno ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektu operatoriem būtu jāveic sākotnējs ekonomiskais novērtējums attiecībā uz kritiski svarīgo izejvielu reģenerāciju no objektā esošajiem ieguves rūpniecības atkritumiem un no šāda veida atkritumiem, kas tiek radīti no jauna. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK²⁰, noteikto atkritumu hierarhiju prioritāte būtu piešķirama kritiski svarīgās izejvielas saturošu atkritumu radīšanas novēršanai, ekstrahējot kritiski svarīgās izejvielas no ekstrahētā materiāla, pirms tas kļūst par atkritumiem. Šā pētījuma satvarā operatoriem būtu jāapkopo nepieciešamā informācija, arī informācija par kritiski svarīgo izejvielu koncentrāciju un daudzumu ieguves rūpniecības atkritumos, un jāizvērtē dažādas iespējas attiecībā uz procesiem, darbībām un uzņēmējdarbības līgumiem, kas nodrošinātu ekonomiski dzīvotspējīgu kritiski svarīgo izejvielu reģenerāciju. Šis pienākums ir piemērojams tiešā veidā un papildina pienākumus, kuri noteikti Direktīvā 2006/21/EK un valstu tiesību aktos, ar ko tā ir transponēta. Īstenošanas satvarā operatoriem un kompetentajām iestādēm būtu jācenšas pēc iespējas mazināt administratīvo slogu un integrēt procedūras.

²⁰ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).*

(55) Lai risinātu pašreizējo informācijas trūkumu par kritiski svarīgo izejvielu potenciālu slēgtajos ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektos, dalībvalstīm, ievērojot Savienības konkurences noteikumus, būtu jāizveido datubāze, kurā būtu iekļauta visa attiecīgā informācija reģenerācijas veicināšanai, jo īpaši informācija par kritiski svarīgo izejvielu apjomiem un koncentrāciju ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektā. Šī informācija būtu jāpublicē lietotājiem draudzīgā un digitālā formātā, nodrošinot piekļuvi detalizētai tehniskajai informācijai. Lai atvieglotu lietotājiem draudzīgu piekļuvi informācijai, dalībvalstīm būtu, piemēram, jāizveido vienots kontaktpunkts, kas pavērtu iespējas padziļinātai saziņai ar potenciāliem kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas projektu attīstītājiem. Datubāze būtu jāveido tā, lai potenciāli projektu virzītāji varētu ērti identificēt kompleksus ar augstu ekonomiski lietderīgas reģenerācijas potenciālu. Lai koncentrētu ierobežotos resursus, dalībvalstīm, vācot informāciju, būtu jāievēro pakāpeniska pieeja un padziļināta informācija būtu jāievāc tikai par daudzsološākajiem kompleksiem. Informācijas vākšanas mērķim vajadzētu būt precīzas un reprezentatīvas informācijas sniegšanai par ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektiem un pēc iespējas labāku norāžu iegūšanai par kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas potenciālu.

(56) Pastāvīgie magnēti tiek izmantoti plašā izstrādājumu klāstā; to svarīgākais un visstraujāk augošais izmantojums ir vēja turbīnās un elektriskajos transportlīdzekļos, taču arī citi izstrādājumi, ieskaitot *magnētiskās* rezonanses attēlveidošanas iekārtas, industriālos robotus, vieglos pārvietošanās līdzekļus, dzesēšanas ģeneratorus, siltumsūkņus, elektromotorus, rūpnieciskos elektrosūkņus, automātiskās veļas mašīnas, veļas žāvētājus, mikroviļņu krāsnis, putekļu sūcējus un trauku mazgājamās mašīnas, satur ievērojamus, reģenerācijai vērtus apjomus. ***Tas pats attiecas arī uz elektromotoriem, ja tie ir iekļauti citos ražojumos.*** Vairums pastāvīgo magnētu, jo īpaši jaudīgākie, satur kritiski svarīgās izejvielas, piemēram, neodīmu, prazeodīmu, disproziju un terbiju, boru, samāriju, niķeli un kobaltu. Tos ir iespējams reciklēt, taču patlaban Savienībā tas notiek tikai nelielā apmērā vai pētniecības projektu satvarā. Tāpēc pastāvīgajiem magnētiem vajadzētu būt prioritāram ražojumam apritīguma palielināšanā, ***tādējādi veicinot pastāvīgo magnētu otrreizējo tirgu un nodrošinot kritiski svarīgu izejvielu piegādes drošību.***

- (57) Efektīvas magnētu reciklēšanas priekšnosacījums ir tas, lai reciklētājiem būtu pieejama nepieciešamā informācija par izstrādājumā esošo magnētu daudzumu, veidu un ķīmisko sastāvu, to atrašanās vietu un pārklājumu, izmantotajām līmēm un piedevām, kā arī informācija par to, kā pastāvīgos magnētus no izstrādājuma *droši* izņemt. Vienlaikus, lai nodrošinātu magnētu reciklēšanas ekonomisko pamatojumu, Savienības tirgū laistajos izstrādājumos iestrādātajiem pastāvīgajiem magnētiem ar laiku būtu jāsaturs aizvien lielāks daudzums reciklēta materiāla. Vispirms nodrošinot reciklētā satura pārskatāmību pēc īpaša novērtējuma veikšanas par reciklētā satura atbilstošajiem apmēriem un ticamāko ietekmi būtu jānosaka minimālās prasības attiecībā uz reciklēto saturu.

(58) Savienības tirgū pārdotās kritiski svarīgās izejvielas bieži tiek sertificētas attiecībā uz to ražošanas un piegādes ķēdes ilgtspēju. Sertifikātus var iegūt, īstenojot dažādas publiskās un privātās sertifikācijas shēmas, kuru tvērums un stingrība atšķiras, tādējādi, iespējams, raisot neskaidrības par to, kādi un cik ticami ir apgalvojumi par šādi sertificēto Savienības tirgū laisto kritiski svarīgo izejvielu šķietamo ilgtspēju. Komisijai vajadzētu būt tiesīgai pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem tiek atzītas sertifikācijas shēmas, kuras būtu uzskatāmas par **■** uzticamām, dodot iestādēm un tirgus dalībniekiem vienotu pamatu kritiski svarīgo izejvielu ilgtspējas novērtēšanai. Būtu jāatzīst tikai tās sertifikācijas shēmas, **kurās ietverti noteikumi par neatkarīgu trešo personu veiktu verifikāciju un atbilstības uzraudzību. Attiecībā uz vides aizsardzību sertifikācijas shēmām būtu jāaptver riski, kas saistīti ar, piemēram, gaisu, ūdeni, augsni, biodaudzveidību un atkritumu apsaimniekošanu.**

Prasībām attiecībā uz visām ilgtspējas dimensijām būtu jānodrošina augsts sociālās un vides aizsardzības līmenis, un tām būtu jāatbilst Savienības tiesību aktiem vai III pielikumā uzskaitītajiem starptautiskajiem instrumentiem. Lai procedūras būtu efektīvas, projektu virzītājiem, kuri iesniedz pieteikumus projektu atzīšanai par stratēģiskiem projektiem, būtu jāvar paļauties uz to, ka dalība atzītā shēmā *kā relevants pierādījums* apliecina projekta ilgtspējīgu īstenošanu, *tādējādi dodot ieguldījumu drošā un ilgtspējīgā kritiski svarīgu izejvielu piegādē. Izmantojot šādu iespēju, minētajām shēmām būtu jāaptver visas ilgtspējas dimensijas. Atzīstot šādas sertifikācijas shēmas, Komisijai būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta sertifikācijas shēmu novērtēšanā citu Savienības tiesību aktu kontekstā, jo īpaši attiecībā uz līdzīgu shēmu novērtēšanu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/821²¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/1542²² kontekstā.*

²¹ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/821 (2017. gada 17. maijs), ar ko paredz piegādes ķēdes pienācīgas pārbaudes pienākumus Savienības importētājiem, kuri importē konfliktu skartu un augsta riska teritoriju izcelsmes alvu, tantalu un volframu, to rūdas un zeltu (OV L 130, 19.5.2017., 1. lpp.).*

²² *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1542 (2023. gada 12. jūlijs) par baterijām un bateriju atkritumiem, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK un Regulu (ES) 2019/1020 un atceļ Direktīvu 2006/66/EK (OV L 191, 28.7.2023., 1. lpp.).*

- (59) Kritiski svarīgo izejvielu ražošana dažādos vērtības ķēdes posmos rada ietekmi uz vidi — klimatu, ūdeni, **augšni**, faunu un floru. Lai ierobežotu šādu kaitējumu un veicinātu ilgtspējīgāku kritiski svarīgo izejvielu ražošanu, Komisijai būtu jāvar izstrādāt sistēmu kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas aprēķināšanai, ietverot arī pārbaudes procesu, kas nodrošina, ka Savienības tirgū laistajām kritiski svarīgajām izejvielām ir publiski norādīta informācija par to radīto vidisko pēdu, **un veicinot kritiski svarīgo izejvielu apritīgumu**. Sistēmas pamatā vajadzētu būt zinātniski pamatotām novērtējuma metodēm un attiecīgiem starptautiskajiem standartiem aprites cikla novērtējuma jomā. Prasība deklarēt izejvielas vidisko pēdu būtu jāpiemēro tikai tad, ja, pamatojoties uz īpašu novērtējumu, ir secināts, ka tas palīdzētu sasniegt Savienības klimata un vides mērķus, veicinot tādu kritiski svarīgo izejvielu iepirkšanu, kurām ir mazāka vidiskā pēda, un tam nebūtu neproporcionālas ietekmes uz tirdzniecības plūsmām **un izmaksām**.

Pēc attiecīgo aprēķina metožu apstiprināšanas Komisijai būtu jāizstrādā kritiski svarīgo izejvielu snieguma klases, tādējādi ļaujot potenciālajiem pircējiem ērti salīdzināt pieejamo izejvielu relatīvo vidisko pēdu un virzot tirgu ilgtspējīgāku izejvielu virzienā. Kritiski svarīgo izejvielu pārdevējiem būtu jānodrošina vidiskās pēdas deklarācijas pieejamība klientiem. Savienības tirgū laisto kritiski svarīgo izejvielu relatīvās pēdas pārredzamība arī varētu veicināt citu Savienības un valstu līmeņa politikas virzienu īstenošanu, piemēram, stimulu vai zaļo publisko iepirkumu kritēriju izmantošanu, veicinot kritiski svarīgo izejvielu ar mazāku ietekmi uz vidi ražošanu.

- (60) Vidiskās pēdas metodes ir uzskatāmas par relevantu pamatu aprēķināšanas noteikumu izstrādei. Tās ir balstītas uz zinātniski pamatotām novērtējuma metodēm, kurās ir ņemti vērā jaunākie starptautiska līmeņa secinājumi un ietverta ietekme uz vidi, ieskaitot klimata pārmaiņas un ietekmi uz ūdeni, gaisu, augsni, resursiem, zemes izmantošanu un toksiskumu.

- (61) Būtu jānodrošina, lai **atbildīgais ražotājs** pirms **█** izstrādājumu vai izejvielu laišanas tirgū novērtētu to atbilstību prasībām uzlabot pastāvīgo magnētu apritīgumu un atbilstību kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas deklarācijai un lai kompetentās valsts iestādes varētu efektīvi panākt šo prasību izpildi. Šīs problēmas risināšanai ir paredzēti Regulā (ES) 2019/1020²³ un **█ Direktīvā 2009/125/EK** iekļautie atbilstības un tirgus uzraudzības noteikumi, kas līdz ar to būtu arī jāpiemēro šīm prasībām. **Tāpēc Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt deleģētos aktus, lai papildinātu šo regulu nolūkā nodrošināt, ka minētos noteikumus attiecīgā gadījumā piemēro saistībā ar šo regulu.** Lai vēl vairāk sekmētu jau esošo satvaru optimālu izmantošanu, būtu jānodrošina, ka attiecībā uz izstrādājumiem, kuriem piemēro tipa apstiprināšanu atbilstīgi **Eiropas Parlamenta un Padomes** Regulai (ES) 2018/858²⁴ vai **Eiropas Parlamenta un Padomes** Regulai 168/2013²⁵, atbilstību panākt, izmantojot pašreizējo tipa apstiprināšanas sistēmu.
- (62) Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1025/2012 10. panta 1. punktu būtu jāpieprasa vienai vai vairākām Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt Eiropas standartus saistībā ar šajā regulā izklāstītajiem mērķiem.

²³ **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1020 (2019. gada 20. jūnijs) par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību un ar ko groza Direktīvu 2004/42/EK un Regulas (EK) Nr. 765/2008 un (ES) Nr. 305/2011 (OV L 169, 25.6.2019., 1. lpp.).**

²⁴ **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/858 (2018. gada 30. maijs) par mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanu un tirgus uzraudzību un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2007 un (EK) Nr. 595/2009 un atceļ Direktīvu 2007/46/EK (OV L 151, 14.6.2018., 1. lpp.).**

²⁵ **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 168/2013 (2013. gada 15. janvāris) par divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļu un kvadriciklu apstiprināšanu un tirgus uzraudzību (OV L 60, 2.3.2013., 52. lpp.).**

(63) Savienība ir noslēgusi stratēģiskās partnerības ar trešām valstīm attiecībā uz izejvielām, lai īstenotu 2020. gada rīcības plānu par kritiski svarīgajām izejvielām. Lai dažādotu piegādi, šie centieni būtu jāturpina. Lai izstrādātu un nodrošinātu saskaņotu satvaru turpmāku partnerību noslēgšanai, dalībvalstīm un Komisijai, sadarbojoties valdē, būtu jāpārrunā ■ citstarp *tas*, vai esošās partnerības sasniedz izvirzītos mērķus, jānosaka prioritārās trešās valstis jaunām partnerībām, šādu partnerību saturs un to saskaņotība, kā arī dalībvalstu divpusējās sadarbības ar attiecīgajām trešām valstīm potenciālā sinerģija. ***Tas būtu jāpaveic, neskarot Padomes prerogatīvas saskaņā ar Līgumiem.*** Savienībai būtu jāmeklē abpusēji izdevīgas partnerības ar jaunietekmes tirgiem un jaunattīstības ekonomikām atbilstoši tās stratēģijai *Global Gateway*, kuras veicinātu tās izejvielu piegādes ķēdes dažādošanu, kā arī pievienotu vērtību ražošanai šajās valstīs.

(64) *Stratēģiski projekti trešās valstīs, jo īpaši tajās, kurās nav stratēģiskas partnerības, var būt īpaši riskanti investoriem un bieži vien ļoti atkarīgi no politiskā atbalsta mērķa valstī. Šo problēmu var mazināt, lielākā mērā sadalot risku starp ieinteresētajiem uzņēmumiem, kas rīkojas Savienības stratēģiskajās interesēs. Tādēļ būtu arī jāsniedz atbalsts, lai uzņēmumi, tostarp gadījumos, kad tie darbojas kā konsorcijs, varētu, neskarot Līguma 101. panta piemērošanu, piekļūt tirgiem trešās valstīs, uz kurām neattiecas kāda no stratēģiskajām partnerībām vai brīvās tirdzniecības nolīgums. Šāds atbalsts var ietvert atbalsta tīkla nodrošināšanu, lai palīdzētu tām izveidot kontaktus attiecīgajā trešā valstī un vākt informāciju par vietējiem un reģionāliem apstākļiem.*

I

- (65) Lai atbalstītu ar stratēģiskajiem projektiem un to finansēšanu, izpētes programmām, uzraudzības kapacitāti un stratēģiskajiem krājumiem saistīto uzdevumu izpildi un atbilstoši konsultētu Komisiju, būtu jāizveido Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valde. Valdei būtu jā sastāv no dalībvalstīm un Komisijas, taču citām personām, **jo īpaši Eiropas Parlamentam**, vajadzētu varēt tajā piedalīties novērotāju statusā. . Lai apkopotu nepieciešamo ekspertu pieredzi noteiktu uzdevumu īstenošanā, valdei būtu jāizveido pastāvīgas apakšgrupas darbam ar finansējuma, **sabiedrības atbalsta**, izpētes, uzraudzības un stratēģisko krājumu, **kā arī apritīguma, resursefektivitātes un aizstāšanas jautājumiem**, un tām būtu jādarbojas kā tīkliem, kuros tiek iesaistītas dažādas attiecīgās valsts iestādes, un nepieciešamības gadījumā jākonsultējas ar nozares, akadēmiskās vides, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Valdes ieteikumiem un atzinumiem vajadzētu būt nesaistošiem un šādu ieteikumu vai atzinumu neesamībai nevajadzētu atturēt Komisiju no tai šajā regulā noteiktu uzdevumu izpildes.
- (66) Ja nav panākts progress virzībā uz mērķu īstenošanu, tostarp kapacitātes un dažādošanas kritēriju izpildi, tas var norādīt uz nepieciešamību pieņemt papildu pasākumus. Tāpēc Komisijai būtu jāuzrauga virzība uz šo mērķu sasniegšanu.

- (67) Lai dalībvalstīm radītais administratīvais slogs būtu pēc iespējas mazāks, dažādie ziņošanas pienākumi būtu jāracionalizē un Komisijai būtu jāizstrādā veidne, lai dalībvalstis varētu izpildīt savus ziņošanas pienākumus attiecībā uz projektiem, izpēti, uzraudzību un stratēģiskajiem krājumiem regulāri publicētā vienotā dokumentā, kas var būt konfidenciāls vai ar ierobežotu pieejamību.
- (68) Lai nodrošinātu uzticēšanās pilnu un konstruktīvu sadarbību starp kompetentajām iestādēm Savienības un valstu līmenī, visām šīs regulas piemērošanā iesaistītajām personām būtu jāievēro savu uzdevumu izpildes gaitā iegūtās informācijas un datu konfidencialitāte. Komisijai un valstu kompetentajām iestādēm, to ierēdņiem, darbiniekiem un citām personām, kas strādā šo iestāžu uzraudzībā, kā arī dalībvalstu citu iestāžu amatpersonām un ierēdņiem nebūtu jāatklāj informācija, ko tie ieguvuši vai ar ko tie apmainījušies saskaņā ar šo regulu un uz ko attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu. Šie nosacījumi būtu jāattiecina arī uz Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valdi. Dati būtu jāapstrādā un jāglabā drošā vidē.

(69) Ir īpaši būtiski, lai Komisija, pieņemot deleģētos aktus atbilstīgi LESD 290. pantam, sagatavošanas darba laikā pienācīgi apspriestos, tostarp ekspertu līmenī, un lai šī apspriešanās notiktu saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu²⁶. Konkrētāk, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

²⁶ *Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas kopējā vienošanās par deleģētajiem aktiem, kas pievienota 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumam par labāku likumdošanas procesu (OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj).*

(70) Lai nodrošinātu vienotus šīs regulas īstenošanas nosacījumus, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras: (a) izstrādāt veidnes, kas izmantojamas stratēģisko projektu atzīšanas pieteikumiem, ar stratēģiskajiem projektiem saistītajiem progresā ziņojumiem, nacionālajām izpētes programmām un dalībvalstu ziņojumiem saistībā ar izpēti, uzraudzību, stratēģiskajiem krājumiem un apritīgumu; (b) norādīt izstrādājumus, komponentus un atkritumu plūsmas, kuras ir uzskatāmas par tādām, kam ir augsts kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas potenciāls; un c) noteikt kritērijus un tos piemērot ar kritiski svarīgo izejvielu ilgtspēju saistīto shēmu atzīšanu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011²⁷.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp. *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

(71) Lai nodrošinātu ar šo regulu noteikto pienākumu izpildi ■ , uzņēmumiem, kuri neizpilda savus pienākumus, ieskaitot attiecībā uz risku gatavību, ziņošanu par projektiem un reciklējamības informāciju, būtu jāpiemēro sods. Tāpēc dalībvalstīm savos tiesību aktos jāparedz iedarbīgi, samērīgi un atturoši sodi par šīs regulas neievērošanu. ***Dalībvalstīm ir arī jānodrošina, ka projektu virzītājiem attiecīgā gadījumā ir pieejama administratīva pārskatīšana vai pārskatīšana tiesā saskaņā ar valsts tiesību aktiem.***

(72) Komisijai šī regula būtu jāizvērtē. Atbilstīgi Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 22. punktam minētajam izvērtējumam būtu jābalstās uz pieciem kritērijiem, proti, efektivitāti, lietderību, būtiskumu, saskaņotību un ES pievienoto vērtību, un tam būtu jāveido pamats iespējamo turpmāko pasākumu ietekmes novērtējumiem. Komisijai būtu jāiesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei **un** Eiropas Ekonomisko un sociālo lietu komitejai ziņojums par šīs regulas īstenošanu un progresu virzībā uz tās mērķiem, ieskaitot kapacitātes un dažādošanas kritēriju izpildi. Pamatojoties uz pasākumu saistībā ar kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas pārredzamību īstenošanu, ziņojumā arī būtu jāvērtē ar vidisko pēdu saistītu maksimālo robežvērtību noteikšanas lietderība. ***Komisijai būtu arī jāizvērtē nepieciešamība pēc kritērijiem 2040. un 2050. gadam un pēc atsevišķām stratēģiskajām izejvielām, saskaņotība starp Savienības vides tiesību aktiem un šo regulu, jo īpaši attiecībā uz stratēģisko projektu prioritāro statusu, saskaņā ar 25. pantu izveidotās kopīgā iepirkuma sistēmas ietekme uz konkurenci iekšējā tirgū un tas, vai ir lietderīgi noteikt turpmākus pasākumus, lai palielinātu atkritumu, jo īpaši metāllūžņu, savākšanu, šķirošanu un pārstrādi.***

- (73) Tiktāl, cik šajā regulā paredzētie pasākumi ir uzskatāmi par valsts atbalstu, noteikumi par šādiem pasākumiem neskar Līguma 107. un 108. panta piemērošanu.
- (74) Tā kā šīs regulas mērķus, proti, uzlabot iekšējā tirgus funkcionēšanu, izveidojot satvaru, lai nodrošinātu Savienībai piekļuvi drošai un ilgtspējīgai kritiski svarīgo izejvielu piegādei, dalībvalstis nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķi, bet šo mērķu mēroga un iedarbības dēļ tos var sasniegt tikai Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi minētā mērķa sasniegšanai vajadzīgos pasākumus,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. nodaļa

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets un mērķi

1. Šīs regulas vispārīgais mērķis ir uzlabot iekšējā tirgus darbību, izveidojot sistēmu, kas nodrošina Savienības **■** drošu, **noturīgu** un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām, ***tostarp veicinot efektivitāti un apritīgumu visā vērtības ķēdē.***
2. Lai sasniegtu 1. punktā minēto vispārīgo mērķi, šī regula ***nosaka pasākumus, kuru mērķis ir:***
 - (a) ***samazināt kritiski svarīgu izejvielu piegādes traucējumu risku, kas varētu izkropļot konkurenci un sadrumstalot iekšējo tirgu, jo īpaši apzinot un atbalstot stratēģiskus projektus, kuri palīdz samazināt atkarību un dažādot importu, un īstenojot centienus stimulēt tehnoloģisko progresu un resursefektivitāti, lai mazinātu paredzamo kritiski svarīgo izejvielu patēriņa pieaugumu Savienībā;***

■

- (b) *uzlabot* Savienības *spējas* sekot līdzi piegāžu riskam, kas saistīts ar kritiski svarīgām izejvielām, un mazināt to;
- (c) nodrošināt Savienības tirgū laisto kritiski svarīgo izejvielu un kritiski svarīgas izejvielas saturošu ražojumu brīvu apriti un tajā pašā laikā nodrošināt augstu vides aizsardzības *un ilgtspējas* līmeni, *tostarp* uzlabojot šo izejvielu apritīgumu ■ .

■

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “izejviela” ir pārstrādāta vai nepārstrādāta viela, ko izmanto par ielaides materiālu starpproduktu vai galaproduktu ražošanā, izņemot vielas, ko galvenokārt izmanto par pārtiku, barību vai dedzināmu degvielu;
- (2) “kritiski svarīgās izejvielas” ir 4. pantā definētās izejvielas;
- (3) “stratēģiskās izejvielas” ir 3. pantā definētās izejvielas;
- (4) “izejvielu vērtības ķēde” ir visas darbības un procesi, kas saistīti ar izejvielu izpēti, ieguvī, pārstrādi un reciklēšanu;
- (5) “izpēte” ir visas darbības, kuru mērķis ir identificēt un noteikt minerālu atradnes;

- (6) “ieguve” ir rūdu, minerālu un augu ražojumu **█** ieguve **galvenā ražojuma vai blakusprodukta veidā** no sākotnējā avota, tostarp no minerālu pazemes atradnes, minerālu zemūdens atradnes, jūras sālsūdens un kokiem;
- (7) “Savienības ieguves jauda” ir Savienības teritorijā notiekošo stratēģiskas izejvielas saturošu rūdu, minerālu, augu produktu un koncentrātu ieguves operāciju gada maksimālās produkcijas kopapjoms, ieskaitot pārstrādes operācijas, kas parasti norisinās ieguves vietā vai tās tuvumā;
- (8) **“minerālu atradnes” ir visi atsevišķi minerāli vai minerālu kombinācijas, kas rodas masā vai potenciāli ekonomiski nozīmīgās nogulsnēs;**
- (9) “rezerves” ir visas minerālu atradnes, ko ir ekonomiski izdevīgi izstrādāt **konkrētā tirgus kontekstā;**

- (10) “pārstrāde” ir visi fizikālie, ķīmiskie un bioloģiskie procesi, kas saistīti ar izejvielu no rūdas, minerāliem, augu produktiem vai atkritumiem pārveidošanu par tīriem metāliem, sakausējumiem vai citām ekonomiski izmantojamām formām, ***tostarp, bet ne tikai, bagātināšana, atdalīšana, kausēšana un rafinēšana, izņemot metāla apstrādi un turpmāku pārveidošanu starpproduktos un galaprecēs;***
- (11) “Savienības pārstrādes jauda” ir Savienības teritorijā notiekošo stratēģisko izejvielu pārstrādes operāciju gada maksimālās produkcijas kopapjoms, neskaitot pārstrādes operācijas, kas parasti norisinās ieguves vietā vai tās tuvumā;
- (12) “reciklēšana” ir ***reciklēšana Direktīvas 2008/98/EK nozīmē;***
- (13) “Savienības reciklēšanas jauda” ir Savienības teritorijā notiekošo stratēģisko izejvielu reciklēšanas operāciju gada maksimālās produkcijas kopapjoms ***pēc atkārtotas pārstrādes,*** ieskaitot atkritumu šķirošanu un priekšapstrādi **■** un to pārstrādi sekundārās izejvielās;

(14) “stratēģisko izejvielu gada patēriņš” ir Savienībā iedibinātu uzņēmumu patērēto stratēģisko izejvielu kopējais daudzums pārstrādātā veidā, izņemot stratēģiskās izejvielas, kas iestrādātas starpproduktos vai galaproduktos, kurus laiž Savienības tirgū;

(15) “piegādes risks” ir piegādes risks, kas aprēķināts saskaņā ar II pielikumu;

■

(16) ***“kritiski svarīgo izejvielu projekts” ir tāds plānots komplekss vai esoša kompleksa plānota būtiska paplašināšana vai pārprofilēšana, kas nodarbojas ar kritiski svarīgu izejvielu ieguvī, pārstrādi vai reciklēšanu, kā noteikts 4. pantā;***

(17) “priekšlīgumslēdzējs” ir uzņēmums, kas ir noslēdzis priekšlīgumu ar projekta virzītāju;

- (18) “priekšlīgums” ir jebkāda līgumiska vienošanās starp uzņēmumu un projekta virzītāju, kas paredz vai nu uzņēmuma saistības iepirkt daļu no izejvielām, kas noteiktā laika periodā saražotas konkrētā izejvielu projektā, vai projekta virzītāja saistības nodrošināt uzņēmumam iespēju to darīt;
- (19) “projekta virzītājs” ir jebkurš uzņēmums vai uzņēmumu konsorcijs, kas attīsta izejvielu projektu;
- (20) “atļauju piešķiršanas process” ir process, kas aptver visas attiecīgās ■ atļaujas ***kritiski svarīgu izejvielu projektu*** izstrādāšanai un vadīšanai, tostarp būvatļaujas, ķīmikāliju atļaujas un tīkla pieslēguma atļaujas, vidiskie novērtējumi un atļaujas, ja tādas ir vajadzīgas, un kas ietver visus pieteikumus un procedūras, sākot no ***pieteikuma pabeigtības*** atzīšanas līdz 9. panta 1. punktā ***minētā vienotā kontaktpunkta*** visaptverošā lēmuma paziņošanai par procedūras iznākumu;

- (21) “visaptverošs lēmums” ir lēmums vai lēmumu kopums, ko pieņēmušas dalībvalsts iestādes un kas nosaka, vai projekta virzītājam ir atļauts īstenot izejvielu projektu, neskarot lēmumus, kas pieņemti pārsūdzības procedūras kontekstā;
- (22) *“valsts programma” ir tāda valsts programma vai apkopots programmu kopums, kas aptver visu teritoriju un ko sagatavojušas un pieņēmušas valsts un reģionālās iestādes;*
- (23) “vispārīga izpēte” ir izpēte valsts vai reģionālā līmenī, kas neietver detalizētu izpēti;
- (24) “detalizēta izpēte” ir atsevišķas minerālu atradnes sīka izpēte;

█

- (25) “prognostiskā karte” ir karte, kurā norādītas teritorijas, kurās varētu būt attiecīgās izejvielas minerālu atradnes;
- (26) “piegādes traucējumi” ir negaidīta būtiska izejvielu pieejamības samazināšanās vai būtisks izejvielu cenas pieaugums, *kas pārsniedz parasto tirgus cenu svārstīgumu*;
- (27) “izejvielu piegādes ķēde” ir visas darbības un procesi izejvielu vērtības ķēdē līdz brīdim, kad izejvielu izmanto par ielaidi starpproduktu vai galaproduktu ražošanā;
- (28) “mitigācijas stratēģijas” ir rīcībpolitikas, ko ekonomikas dalībnieks izstrādājis, lai ierobežotu piegādes ķēdes traucējumu iespējamību vai mazinātu kaitējumu, ko šādi traucējumi nodara tā saimnieciskajai darbībai;
- (29) “galvenie tirgus dalībnieki” ir *uzņēmumi Savienības* kritiski svarīgo izejvielu *piegādes ķēdē un lejupējie uzņēmumi, kuri patērē* kritiski svarīgas izejvielas *un kuru uzticama darbība ir būtiska* kritiski svarīgu izejvielu *piegādei*;

- (30) “stratēģiskais krājums” ir konkrētas izejvielas daudzums jebkādā formā, kas ir valsts vai privāta operatora glabāšanā un ko iecerēts laist apgrozībā piegādes traucējumu gadījumā;
- (31) “liels uzņēmums” ir jebkurš uzņēmums, kuram pēdējā finanšu gadā, par ko ir sagatavoti gada finanšu pārskati, vidēji bijis vairāk nekā 500 darbinieku un kura neto apgrozījums pasaulē pārsniedzis 150 miljonus euro;
- (32) “stratēģiskās tehnoloģijas” ir **galvenās** tehnoloģijas, kas **ir būtiskas** zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, kā arī aizsardzības un **aerokosmonautikas** lietojumiem;
- (33) “valde” ir administratīvā vai uzraudzības struktūra, kas ir atbildīga par uzņēmuma izpildvadības uzraudzību, vai, ja šādas struktūras nav, persona vai personas, kas veic līdzvērtīgas funkcijas;
- (34) **“atkritumi” ir atkritumi Direktīvas 2008/98/EK nozīmē;**

- (35) “savākšana” ir *savākšana Direktīvas 2008/98/EK nozīmē*;
- (36) “apstrāde” ir *apstrāde Direktīvas 2008/98/EK nozīmē*;
- (37) “reģenerācija” ir *reģenerācija Direktīvas 2008/98/EK nozīmē*;
- (38) “atkārtota izmantošana” ir *atkārtota izmantošana Direktīvas 2008/98/EK nozīmē*;
- (39) “ieguves rūpniecības atkritumi” ir ieguves rūpniecības atkritumi Direktīvas 2006/21/EK nozīmē;
- (40) “ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objekts” ir ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objekts Direktīvas 2006/21/EK nozīmē;
- (41) “sākotnējais ekonomiskais novērtējums” ir agrīns konceptuāls novērtējums par to, cik ekonomiski dzīvotspējīgs ir izejvielu projekts, kura mērķis ir kritiski svarīgu izejvielu reģenerācija no ieguves atkritumiem;

- (42) “magnētiskās rezonanses attēldiagnostikas ierīce” ir neinvazīva medicīniska ierīce, kas izmanto magnētiskos laukus anatomisku attēlu veidošanai, vai jebkura cita ierīce, kas izmanto magnētiskos laukus, iegūtu attēlus objekta iekšienē;
- (43) “vēja enerģijas ģenerators” ir sauszemes vai atkrastes vējturbīnas daļa, kas rotora mehānisko enerģiju pārvērš elektroenerģijā;
- (44) “rūpniecības robots” ir automātiski vadāms, pārprogrammējams daudzfunkcionāls manipulators, kas programmējams trijās vai vairākās asīs un ir vai nu fiksējams, vai mobils, un ko izmanto rūpnieciskās automatizācijas lietojumos;
- (45) “mehāniskais transportlīdzeklis” ir jebkurš M vai N kategorijas transportlīdzeklis Regulas (ES) 2018/858 nozīmē, kam piešķirts tipa apstiprinājums;
- (46) “vieglais transportlīdzeklis” ir jebkurš *vieglais* riteņu transportlīdzeklis, ko var darbināt vai nu tikai elektromotors, vai elektromotors kombinācijā ar cilvēka spēku, tostarp elektriskie skrejriteņi, elektriskie velosipēdi un L kategorijas transportlīdzekļi ar tipa apstiprinājumu Regulas (ES) Nr. 168/2013 nozīmē;

- (47) “aukstuma ģenerators” ir aukstumapgādes sistēmas daļa, kas rada temperatūras starpību, kura dod iespēju no dzesējamās telpas vai tehnoloģiskā procesa atvadīt siltumu, izmantojot elektrisku tvaika kompresijas ciklu;
- (48) “siltumsūknis” ir siltumapgādes sistēmas daļa, kas rada temperatūras starpību, kura dod iespēju apsildāmajai telpai vai tehnoloģiskajam procesam pievadīt siltumu, izmantojot elektrisku tvaika kompresijas ciklu;
- (49) “elektromotors” ir ierīce, kura elektrisko ieejas jaudu pārveido mehāniskā izejas jaudā, *kas izpaužas kā rotācijas kustība ar rotācijas ātrumu un griezes momentu, kuri ir atkarīgi no tādiem faktoriem kā barošanas sprieguma frekvence un motora polu skaits*, un kuras nominālā izejas jauda ir vienāda ar vai lielāka par 0,12 kW;
- (50) “automātiskā veļas mazgāšanas mašīna” ir veļas mazgāšanas mašīna, kura veļu pilnībā apstrādā pati, lietotājam neiesaistoties nevienā programmas izpildes brīdī;

- (51) “veļas žāvētājs” ir ierīce, kurā žāvē tekstilizstrādājumus, tos griežot rotējošā cilindrā, caur kuru plūst silts gaiss;
- (52) “mikroviļņu krāsns” ir ierīce, kas paredzēta ēdiena karsēšanai, izmantojot elektromagnētisko enerģiju;
- (53) “putekļsūcējs” ir ierīce, kas ar tajā radītu zemspiedienu no tīrāmās virsmas ar gaisa plūsmu aizvāc netīrumus;
- (54) “trauku mazgāšanas mašīna” ir mašīna, kas mazgā un skalo galda piederumus;
- (55) “pastāvīgais magnēts” ir magnēts, kas saglabā savu magnētismu arī pēc tam, kad vairs neatrodas ārējā magnētiskā laukā;
- (56) “datu nesējs” ir lineārs svītrkoda simbols, divdimensiju simbols vai cits automātiskās identifikācijas datu tveršanas līdzeklis, ko var nolasīt ar ierīci;

- (57) “unikāls ražojuma identifikators” ir unikāla rakstzīmju virkne ražojumu identifikācijai;
- (58) “magnētu pārklājums” ir materiāla slānis, ko parasti izmanto magnētu aizsardzībai pret koroziju;
- (59) “izņemšana” ir manuālas, mehāniskas, ķīmiskas, termiskas vai metalurģiskas manipulācijas, kuru rezultātā attiecīgie komponenti vai materiāli ir identificējami kā atsevišķa izlaides plūsma vai izlaides plūsmas daļa;
- (60) “reciklētājs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic reciklēšanu atļauju saņēmušā objektā;
- (61) “darīt pieejamu tirgū” nozīmē komercdarbības gaitā par maksu vai bez maksas piegādāt ražojumu izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai Savienības tirgū;

- (62) “kritiski svarīgās izejvielas tips” ir tirgū laista kritiskā izejviela, kuru diferencē pārstrādes pakāpe, ķīmiskais sastāvs, ģeogrāfiskā izcelsme vai izmantotās ražošanas metodes;
- (63) “laist tirgū” nozīmē ražojumu pirmoreiz darīt pieejamu Savienības tirgū;
- (64) “atbilstības novērtēšana” ir process, kurā novērtē, vai ir izpildītas 27., 28. vai 34. pantā noteiktās prasības;

- (65) “stratēģiska partnerība” ir Savienības un trešās valsts *vai aizjūras zemes un teritorijas (AZT)* apņemšanās pastiprināt sadarbību, kas saistīta ar izejvielu vērtības ķēdi un kas iedibināta ar nesaistošu instrumentu, kurā izklāstītas konkrētas darbības abpusējās interesēs *un kurš veicina izdevīgus rezultātus abiem partneriem*;
- (66) “*daudzpusēja pārvaldība*” ir vairāku veidu ieinteresēto personu, tostarp vismaz pilsoniskās sabiedrības, oficiāla, jēgpilna un būtiska loma shēmas lēmumu pieņemšanā, kas dokumentēta ar pilnvarojumu, darba uzdevumu vai citiem pierādījumiem, kuri apstiprina vai atbalsta shēmā iesaistīto daudzpusējo ieinteresēto personu pārstāvju iesaisti.

2. nodaļa

Kritiski svarīgas un stratēģiskas izejvielas

3. pants

Stratēģisko izejvielu saraksts

1. *Šīs regulas I pielikuma 1. iedaļā uzskaitītās izejvielas, tostarp nepārstrādātā veidā, jebkurā pārstrādes posmā un ja tās iegūtas kā citu ieguves, pārstrādes vai reciklēšanas procesu blakusprodukts, būtu jāuzskata par stratēģiskām izejvielām.*
2. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 38. pantu, lai grozītu I pielikuma 1. iedaļu nolūkā atjaunināt stratēģisko izejvielu sarakstu.

Atjauninātajā stratēģisko izejvielu sarakstā no novērtētajām izejvielām iekļauj izejvielas, kas ir pašas svarīgākās stratēģiskās nozīmes, prognozētā pieprasījuma pieauguma un ražošanas palielināšanas grūtību ziņā. Stratēģisko nozīmi, prognozēto pieprasījuma pieaugumu un ražošanas palielināšanas grūtības nosaka saskaņā ar I pielikuma 2. iedaļu.

3. Komisija stratēģisko izejvielu sarakstu pārskata un vajadzības gadījumā atjaunina līdz ... [OV: lūgums ievietot – *trīs* gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam ik pēc *trim* gadiem. ***Pēc valdes pieprasījuma, pamatojoties uz uzraudzību un stresa testiem, kas veikti saskaņā ar šo regulu, Komisija pārskata un attiecīgā gadījumā atjaunina sarakstu jebkurā laikā papildus regulārajām pārskatīšanām.***

4. ***Saraksta pirmajā atjauninājumā saskaņā ar 3. punktu Komisija jo īpaši novērtē, vai, pamatojoties uz savu novērtējumu saskaņā ar I pielikuma 2. iedaļu un šā panta 2. punktu, sintētiskajam grafītam būtu jāpaliek stratēģisko izejvielu sarakstā.***

4. pants

Kritiski svarīgo izejvielu saraksts

1. *Šīs regulas II pielikuma 1. iedaļā uzskaitītās izejvielas, tostarp nepārstrādātā veidā, jebkurā pārstrādes posmā un ja tās iegūtas kā citu ieguves, pārstrādes vai reciklēšanas procesu blakusprodukts, būtu jāuzskata par stratēģiskām izejvielām.*
2. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 38. pantu, lai grozītu I pielikuma 1. iedaļu nolūkā atjaunināt kritiski svarīgo izejvielu sarakstu.

Atjauninātajā kritiski svarīgo izejvielu sarakstā iekļauj I pielikuma 1. iedaļā uzskaitītās stratēģiskās izejvielas, kā arī visas citas izejvielas, kuru sakarā ir sasniegtas vai pārsniegtas 3. punktā minētās ekonomiskā nozīmīguma un piegādes riska sliekšņvērtības. Ekonomisko nozīmību un piegādes risku aprēķina saskaņā ar II pielikuma 2. iedaļu.

3. Sliekšņvērtības ir šādas: piegādes riskam 1 un ekonomiskajam nozīmīgumam — 2,8.
4. Komisija kritiski svarīgo izejvielu sarakstu pārskata un vajadzības gadījumā **saskaņā ar šā panta 2. punktu** atjaunina līdz ... [OV: lūgums ievietot – **trīs** gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam **vismaz** ik pēc **trim** gadiem.

3. nodaļa

Savienības izejvielu vērtības ķēdes stiprināšana

1. iedaļa

Stratēģiskie projekti

5. pants

Kritēriji

1. *Komisija un dalībvalstis stiprina stratēģisko izejvielu vērtības ķēdes visus posmus, izmantojot šajā nodaļā paredzētos pasākumus, lai:*
 - (a) *nodrošinātu, ka līdz 2030. gadam Savienības jaudas attiecībā uz katru stratēģisko izejvielu ir ievērojami palielinājušās tādā mērā, ka kopumā Savienības jauda izpilda vai teju izpilda šādus kritērijus:*
 - (i) *Savienības ieguves jauda ir tāda, ka rūdas, minerālus vai koncentrātus ir iespējams iegūt tādos daudzumos, lai saražotu vismaz 10 % no Savienības stratēģisko izejvielu gada patēriņa, ciktāl to pieļauj Savienības rezerves;*

- (ii) Savienības pārstrādes jauda, tostarp visos pārstrādes starpposmos, ir tāda, ka ir iespējams saražot vismaz 40 % no Savienības stratēģisko izejvielu gada patēriņa;*
 - (iii) Savienības reciklēšanas jauda, tostarp visos reciklēšanas starpposmos, ir tāda, ka ir iespējams saražot vismaz 25 % no Savienībā gadā patērētajām stratēģiskajām izejvielām un reciklēt būtiski lielāku katras stratēģiskās izejvielas daudzumu atkritumos;*
- (b) diversificēt Savienības stratēģisko izejvielu importu, lai nodrošinātu, ka līdz 2030. gadam ir panākts, ka ikkatrā gadā un jebkurā attiecīgajā pārstrādes posmā patērētā stratēģiskā izejviela tiek importēta no vairākām trešām valstīm, no kurām neviena nenodrošina vairāk par 65 % no Savienības gada patēriņa.*

2. *Komisija un dalībvalstis cenšas stimulēt tehnoloģisko progresu un resursefektivitāti, lai ar attiecīgajiem pasākumiem, kas izklāstīti šajā iedaļā un V nodaļas 1. iedaļā, mazinātu paredzamo kritiski svarīgo izejvielu patēriņa pieaugumu Savienībā zem 44. panta 1. punktā minētās atsauces prognozes.*

3. *Līdz 2027. gada 1. janvārim Komisija pieņem deleģēto aktu saskaņā ar 38. pantu, lai papildinātu šo regulu, nosakot Savienības reciklēšanas jaudas kritērijus, kas izteikti kā daļa no stratēģiskajām izejvielām, kuras pieejamas attiecīgajās atkritumu plūsmās.*

Šajā nolūkā deleģētajā aktā norāda atkritumu plūsmas un stratēģiskās izejvielas šajās plūsmās, attiecībā uz kurām ir pieejama pietiekama informācija par attiecīgajiem atkritumu apjomiem un stratēģisko izejvielu saturu tajos, pamatojoties uz ziņošanas prasībām Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. septembra Direktīvā 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem²⁸, Direktīvā 2008/98/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/19/ES²⁹ un Regulā (ES) 2023/1542, lai varētu aplēst Savienības reciklēšanas jaudu kā daļu no stratēģiskajām izejvielām, kas ietvertas attiecīgajās atkritumu plūsmās.

²⁸ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/53/EK (2000. gada 18. septembris) par nolietotiem transportlīdzekļiem (OV L 269, 21.10.2000., 34. lpp.).*

²⁹ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/19/ES (2012. gada 4. jūlijs) par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta versija) (OV L 197, 24.7.2012., 38. lpp.).*

Turklāt deleģētajā aktā nosaka Savienības reciklēšanas jaudas kritēriju, pamatojoties uz reciklēšanas jaudu katrai stratēģiskajai izejvielai attiecīgajās atkritumu plūsmās, kas identificēta saskaņā ar šā punkta otro daļu.

Komisija nosaka šā punkta 3. daļā minētās reciklēšanas jaudas līmeni, pamatojoties uz šādiem elementiem:

- (a) pašreizējā Savienības reciklēšanas jauda, kas izteikta kā daļa no stratēģiskajām izejvielām, kuras pieejamas attiecīgajās atkritumu plūsmās;*

- (b) tas, cik lielā mērā stratēģiskās izejvielas var reģenerēt no šīm atkritumu plūsmām, ņemot vērā tehnoloģisko un ekonomisko iespējamību;*
- (c) citi mērķrādītāji, kas noteikti citos Savienības tiesību aktos, kuri attiecas uz stratēģisko izejvielu reģenerāciju no atkritumiem.*

Komisija ir pilnvarota atjaunināt deleģēto aktu, ja 46. panta 1.a punktā minētā novērtējuma rezultātā kļūst pieejama informācija par attiecīgajiem atkritumu apjomiem un stratēģisko izejvielu saturu citās atkritumu plūsmās.

6. pants

Stratēģisko projektu atzīšanas kritēriji

1. Pēc projekta virzītāja pieteikuma un saskaņā ar 7. pantā noteikto procedūru Komisija par stratēģiskiem projektiem atzīst izejvielu projektus, kas atbilst šādiem kritērijiem:
 - (a) projekts būtu jāiegulda Savienības stratēģisko izejvielu piegādes drošībā;
 - (b) projekts ir vai būs tehniski īstenojams saprātīgā termiņā, un paredzamo projekta produkcijas apjomu var aplēst ar pietiekamu ticamības līmeni;

- (c) projekts tiktu īstenots ilgtspējīgi, jo īpaši tādos aspektos kā vidiskās ietekmes monitorings un novēršana un samazināšana līdz minimumam, **sociāli nelabvēlīgas ietekmes novēršana un samazināšana līdz minimumam**, izmantojot sociāli atbildīgas prakses, tostarp cilvēktiesību, **pirmiedzīvotāju tiesību** un darba ņēmēju tiesību ievērošanu, **jo īpaši piespiedu pārmitināšanas gadījumā**, kvalitatīvu darbvietu potenciāls un jēgpilna sadarbība ar vietējām kopienām un attiecīgajiem sociālajiem partneriem, kā arī pārredzama uzņēmējdarbības prakse ar pienācīgu atbildības rīcībpolitiku, lai novērstu un līdz minimumam samazinātu nelabvēlīgas ietekmes riskus uz valsts pārvaldes pienācīgu darbību, tostarp korupciju un kukuļošanu;
- (d) attiecībā uz projektiem Savienībā — projekta izveide, darbība vai produkcija nestu pārrobežu ieguvumus aiz attiecīgās dalībvalsts robežām, tostarp lejupējās nozarēs;

- (e) attiecībā uz projektiem trešās valstīs, kas ir jaunietekmes tirgi vai jaunattīstības valstis — projekts būtu abpusēji izdevīgs Savienībai un attiecīgajai trešai valstij, proti, radīs pievienoto vērtību šajā valstī.

2. To, vai ir izpildīti 1. punktā noteiktie atzīšanas kritēriji, Komisija novērtē saskaņā ar III pielikumā izklāstītajiem elementiem un pierādījumiem.

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 38. pantu, lai grozītu III pielikumu nolūkā elementus un pierādījumus, kas jāņem vērā, novērtējot 1. punktā noteikto atzīšanas kritēriju izpildi, pielāgot tehnikas un zinātnes attīstībai vai ņemt vērā izmaiņas Savienības tiesību aktos vai starptautiskajos instrumentos, kas uzskaitīti III pielikuma 4. punktā, vai papildu Savienības tiesību aktus vai starptautiskus instrumentus, kas ir relevanti 1. punkta c) apakšpunktā minētā kritērija izpildei.

3. Projekta atzīšana par stratēģisku projektu neietekmē prasības, kas attiecīgajam projektam vai projekta virzītājam piemērojamas saskaņā ar starptautiskajiem, Savienības vai valsts tiesību aktiem.

7. pants

Pieteikums un atzīšana

1. Pieteikumus izejvielu projekta atzīšanai par stratēģisku projektu Komisijai iesniedz projekta virzītājs. Pieteikums satur:
 - (a) attiecīgos pierādījumus, kas saistīti ar 6. panta 1. punktā noteikto kritēriju izpildi;
 - (b) projekta klasifikāciju saskaņā ar ANO Resursu pamatklasifikāciju, kas pamatota ar attiecīgiem pierādījumiem;
 - (c) projekta īstenošanas grafiku, tostarp pārskatu par projektam nepieciešamajām atļaujām un attiecīgā atļauju piešķiršanas procesa statusu;

- (d) plānu, kurā ietverti pasākumi, ar ko veicina sabiedrības atbalstu, piemēram, vajadzības gadījumā **veikt pasākumus, kas veicina skarto kopienu jēgpilnu iesaistīšanos un aktīvu līdzdalību**, izveidot regulārus saziņas kanālus ar vietējām kopienām, organizācijām, t. sk. sociālajiem partneriem **un iestādēm**, īstenot izpratnes veicināšanas un informācijas kampaņas un izveidot **potenciālas** mitigācijas un kompensācijas mehānismus;
- (e) **attiecībā uz projektiem, kas var ietekmēt pirmiedzīvotājus, plānu, kurā ietverti pasākumi, kas paredzēti jēgpilnai apspriešanai ar skartajiem pirmiedzīvotājiem par nelabvēlīgās ietekmes uz pirmiedzīvotāju tiesībām novēršanu un mazināšanu un attiecīgā gadījumā taisnīgu kompensāciju tiem, kā arī pasākumus darbībām pēc apspriešanās rezultātu iegūšanas. Ja tās valsts tiesību aktos, uz kuras teritoriju attiecas projekts, ir noteikumi par iepriekš minēto apspriešanos un ja apspriešanās aptver visus šos mērķus, plānu var attiecīgi pielāgot;**

- (f) informāciju par projektā iesaistīto uzņēmumu kontroli, kas definēta saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 3. panta 2. un 3. punktu, ***un, ja ir iesaistīti vairāki uzņēmumi, informāciju par katra uzņēmuma relatīvo iesaistīšanos projektā;***
- (g) uzņēmējdarbības plānu, kurā novērtēta projekta finansiālā dzīvotspēja;
- (h) aplēsi par projekta potenciālu radīt kvalitatīvas darbvietas un projekta vajadzības pēc kvalificēta darbaspēka ***un darba plānu prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas atbalstam un iekļaujošas darbaspēka pārstāvības veicināšanai;***
- (i) ***projektiem trešās valstīs vai AZT, kas saistīti ar ieguvī, — plānu, kā uzlabot skarto objektu vides stāvokli pēc ekspluatācijas beigām, lai atjaunotu iepriekšējo vides stāvokli, vienlaikus ņemot vērā tehniskās un ekonomiskās iespējas;***

(j) *attiecībā uz projektiem, kas saistīti tikai ar pārstrādi vai reciklēšanu teritorijās, kuras ir aizsargātas saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK vai Direktīvu 2009/147/EK, — aprakstu par tehniski piemērotām alternatīvām atrašanās vietām, ko novērtējis projekta virzītājs, un to, kāpēc tās netiek uzskatītas par piemērotām projektam.*

2. Komisija *līdz ... [OV: lūgums ievietot – 6 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]* pieņem īstenošanas *aktu*, ar *kuru* nosaka *vienotu* veidni, kas projektu virzītājiem jāizmanto 1. punktā minētajiem pieteikumiem. Veidnē var norādīt, kā sniedzama 1. punktā minētā informācija. *Minēto* īstenošanas *aktu* pieņem saskaņā ar 39. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

Dokumentācijas apjoms, kas vajadzīgs šā punkta pirmajā daļā minētās vienotās veidnes aizpildīšanai, ir saprātīgs.

3. *Komisija novērtē 1. punktā minētos pieteikumus, izsludinot atvērtu uzaicinājumu ar regulāriem iesniegšanas termiņiem.*

Komisija nosaka iesniegšanas termiņus, kuri ir vismaz četras reizes gadā. Pirmo iesniegšanas termiņu nosaka ne vēlāk kā ... [OV: lūgums ievietot – 3 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas].

4. *Komisija 30 dienu laikā pēc piemērojamā termiņa beigām informē pieteikuma iesniedzējus, ja tā uzskata, ka pieteikumā sniegtā informācija ir pilnīga. Ja pieteikums ir nepilnīgs, Komisija var pieprasīt pieteikuma iesniedzējam bez liekas kavēšanās iesniegt papildu informāciju, kas vajadzīga pieteikuma papildināšanai. Šādā gadījumā Komisija norāda, kāda papildu informācija ir vajadzīga.*

5. *Komisija informē 35. pantā minēto Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valdi (“valde”) par visiem pieteikumiem, kas saskaņā ar šā punkta pirmo daļu tiek uzskatīti par pilnīgiem.*
6. *Valde rīko regulāras sanāksmes saskaņā ar [35. panta xx) punktu], pamatojoties uz taisnīgu un pārredzamu procesu, lai apspriestos un sniegtu atzinumu par [] to, vai ierosinātais projekts atbilst 6. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem.*

Komisija pirms pirmajā daļā minētajām sanāksmēm sniedz valdei novērtējumu par to, vai ierosinātie projekti atbilst 6. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem.

7. *Komisija pilnu pieteikumu nosūta dalībvalstij, trešai valstij vai AZT, kuru skar ierosinātais projekts.*

[]

8. Ja dalībvalsts, kuras teritoriju skar ierosinātais projekts, iebilst pret stratēģiskā statusa piešķiršanu ierosinātajam projektam, ***jautājumu par stratēģiskā projekta statusa piešķiršanu šim projektam vairs neizskata. Attiecīgā dalībvalsts 6. punktā minētās apspriešanās laikā sniedz pamatotas šādas rīcības iemeslus.***

Ja stratēģiskais projekts iecerēts trešās valstīs ***vai AZT***, Komisija par saņemto pieteikumu informē to trešo valsti, kuras teritoriju ierosinātais projekts skar. Komisija neapstiprina pieteikumu, pirms nav saņemts attiecīgās trešās valsts nepārprotams apstiprinājums.

9. Komisija, ņemot vērā 6. punktā minēto valdes atzinumu, ***90 dienu laikā pēc pieteikuma pilnīguma atzīšanas saskaņā ar 4. punktu*** pieņem lēmumu par projekta atzīšanu par stratēģisku projektu ***un par to*** paziņo pieteikuma iesniedzējam.

Komisijas lēmums ir pamatots **un pienācīgi pamatots**. Komisija savu **lēmumu** dara zināmu valdei **un dalībvalstij vai trešai valstij, kuras teritoriju projekts skar**.

10. ***Izņēmuma gadījumos, ja tas nepieciešams pieteikuma rakstura, sarežģītības vai apjoma dēļ vai ja pirms attiecīgā termiņa beigām saņemto pieteikumu skaits ir pārāk liels, lai pieteikumu izskatītu 9. punktā minētajā termiņā, Komisija, izskatot katru gadījumu atsevišķi un ne vēlāk kā 20 dienas pirms tā beigām, var pagarināt minēto termiņu ne vairāk kā par 90 dienām. Šādā gadījumā Komisija informē projekta virzītāju par termiņa pagarinājuma iemesliem un datumu, kad ir gaidāms rakstisks lēmums.***

11. Ja Komisija konstatē, ka stratēģiskais projekts vairs neatbilst 6. panta 1. punktā izklāstītajiem kritērijiem vai ka tā atzīšanas pamatā bijis pieteikums, kas satur informāciju, kura ***ir nepareiza tādā mērā, ka ietekmē atbilstību 6. panta 1. punkta kritērijiem***, tā, ņemot vērā valdes atzinumu, ***atceļ lēmumu, ar ko projektam piešķir stratēģiska projekta statusu.***

Pirms lēmuma par šāda statusa atcelšanu pieņemšanas Komisija projekta virzītājam sniedz atcelšanas lēmuma pamatojumu, dod iespēju projekta virzītājam atbildēt un ņem vērā projekta virzītāja atbildi.

12. Projekti, kas vairs netiek atzīti par stratēģiskiem projektiem, zaudē visas ar šo statusu saistītās tiesības, kas izriet no šīs regulas.
13. *Stratēģiskiem projektiem, kas vairs neatbilst 6. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem tikai I pielikuma atjaunināšanas dēļ, ir atļauts saglabāt stratēģiska projekta statusu trīs gadus.*

8. pants

Ziņošanas un informēšanas pienākumi attiecībā uz stratēģiskajiem projektiem

I

1. Reizi divos gados pēc tam, kad projekts atzīts par stratēģisku projektu, projekta virzītājs iesniedz **Komisijai** ziņojumu, kurā ietverta informācija vismaz par:
 - (a) projekta īstenošanas progresu, jo īpaši par atļauju piešķiršanas procesa progresu;
 - (b) ja īstenošana atpaliek no 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētā grafika — iemesliem un plānu atpalikšanas novēršanai;

- (c) projekta finansēšanas progresu, tostarp informācija par publisko finansiālo atbalstu.

Lai atvieglotu 7. panta 6. punktā minēto apspriešanos, Komisija valdei iesniedz ziņojuma kopiju.

- 2. ***Komisija*** var pieprasīt projekta virzītājiem papildu informāciju, kas attiecas uz stratēģiskā projekta īstenošanu, ***ja tas nepieciešams, lai pārlicinātos par 6. panta 1. punktā izklāstīto kritēriju pastāvīgu izpildi.***
- 3. Projekta virzītājs paziņo Komisijai:
 - (a) par projekta izmaiņām, kas ietekmē tā atbilstību 6. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem;
 - (b) par to, vai ir mainījusies projektā iesaistīto uzņēmumu ilgtermiņa kontrole salīdzinājumā ar 7. panta 1. punkta e) apakšpunktā minēto informāciju.

4. Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka veidni, kas projektu virzītājiem jāizmanto šā panta 1. punktā minētajiem ziņojumiem. Veidnē var norādīt, kā sniedzama šā panta 1. punktā minētā informācija. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 39. panta 2. punktā.

Īstenošanas aktos paredz vienotu veidni, kas aptver visu minētajam ziņojumam nepieciešamo informāciju. Dokumentācijas apjoms, kas minēts vienotajā veidnē, ir saprātīgs.

5. Projekta virzītājs izveido un regulāri atjaunina ***uzņēmuma tīmekļvietni vai*** īpašu projekta tīmekļvietni ar ***informāciju***, kas ir relevanta ***vietējiem iedzīvotājiem un veicina sabiedrības pieņemšanu*** attiecībā uz stratēģisko projektu, tostarp ***vismaz*** informāciju par vidisko ***un*** sociālo un ekonomisko ietekmi un ieguvumiem, kas saistīti ar stratēģisko projektu. Tīmekļvietne ir brīvi pieejama sabiedrībai, un tā ir pieejama vietējiem iedzīvotājiem viegli saprotamā valodā vai valodās.

2. iedaļa

Atļaujas piešķiršanas process

9. pants

Vienotais kontaktpunkts

1. Līdz ... [OV: lūgums ievietot – 9 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis *izveido vai izraugās* vienu *vai vairākas iestādes par vienoto kontaktpunktu. Ja dalībvalsts izveido vai izraugās vairākus vienotos kontaktpunktus, tā nodrošina, ka katrā attiecīgajā administratīvajā līmenī un kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdes posmā ir tikai viens kontaktpunkts.*

2. *Vairāku vienoto kontaktpunktu gadījumā dalībvalstis nodrošina vienkāršu un pieejamu tīmekļvietni, kurā visi vienotie kontaktpunkti, tostarp to adreses un elektroniskie saziņas līdzekļi, ir skaidri uzskaitīti un iedalīti kategorijās pa attiecīgajiem administratīvajiem līmeņiem, kā arī kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdes posmiem. Tīmekļvietnē var būt arī saturs, kas sniegts saskaņā ar 18. pantu.*
3. *Šā panta 1. punktā minētie vienotie kontaktpunkti ir atbildīgi par kritiski svarīgu izejvielu projektu atļauju piešķiršanas procesa atvieglošanu un koordinēšanu un informācijas sniegšanu par 18. pantā minētajiem elementiem, tostarp par to, kad pieteikumu uzskata par pabeigtu saskaņā ar 11. panta 5. punktu. Tie koordinē un atvieglo visu attiecīgo dokumentu un informācijas iesniegšanu.*

4. *Vienotie kontaktpunkti ir vienīgais kontaktpunkts projekta virzītājam un palīdz projekta virzītājam izprast visus administratīvos jautājumus, kas attiecas uz atļauju piešķiršanas procesu.*
 5. *Kritiski svarīgo izejvielu projektu virzītājiem ir iespēja sazināties ar attiecīgo administratīvo vienību vienotajā kontaktpunktā, kas atbild par šajā pantā noteikto uzdevumu pārvaldību. Ja attiecīgā vienība mainās, tā turpina pildīt savus pienākumus, kas izklāstīti šajā punktā, līdz projekta virzītājam tiek paziņots par šādām izmaiņām.*
- I**
6. Projektu virzītājiem ir atļauts visus atļauju piešķiršanas procesam vajadzīgos dokumentus iesniegt elektroniski.

7. **Dalībvalstis nodrošina, ka tiek ņemti vērā** visi derīgie **veiktie** pētījumi un izsniegtās atļaujas konkrētam kritiski svarīgu izejvielu projektam, un ka **netiek prasīta** pētījumu vai atļauju dublēšanās, ja vien **valsts vai** Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi.
8. **Dalībvalstis** nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir viegli piekļūt informācijai un **strīdu izšķiršanas procedūrām** saistībā ar atļauju piešķiršanas procesu **kritiski svarīgu izejvielu projektiem**, tostarp attiecīgā gadījumā alternatīviem strīdu izšķiršanas mehānismiem.
9. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā **minētajam vienotajam kontaktpunktam** ir pietiekams skaits kvalificētu darbinieku un pietiekami finanšu, tehniskie un tehnoloģiskie resursi, kas vajadzīgi tās uzdevumu efektīvai izpildei saskaņā ar šo regulu **.**

■

10. pants

Stratēģisko projektu prioritārais statuss

1. *Uzskata, ka stratēģiskie projekti veicina stratēģisko izejvielu piegādes drošību Savienībā.*
2. *Attiecībā uz vidisko ietekmi vai pienākumiem, kas apskatīti Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 4. punktā un 16. panta 1. punkta c) apakšpunktā, Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 7. punktā un Direktīvas 2009/147/EK 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā vai Regulas ... [Dabas atjaunošanas regula, kas ierosināta ar COM(2022)0304] [4. panta 8. punktā un 4. panta 8.a punktā, stratēģiskos projektus Savienībā uzskata par tādiem, kas ir sabiedrības interesēs vai kalpo sabiedrības veselībai un drošībai, un tos var uzskatīt par tādiem, kas ir sevišķi svarīgās sabiedrības interesēs, ja ir izpildīti visi minētajos aktos izklāstītie nosacījumi.*

3. Lai nodrošinātu ar Savienības stratēģiskajiem projektiem saistīto atļauju piešķiršanas procesu efektīvu administratīvo virzību, projekta virzītāji un visas attiecīgās iestādes nodrošina, ka minēto procesu norise ir tik ātra, cik vien tas ir iespējams saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem.
4. Neskarot Savienības tiesību aktos paredzētos pienākumus, stratēģiskajiem projektiem Savienībā piešķir visaugstāko iespējamo valsts nozīmes statusu, ja šāds statuss ir paredzēts valsts tiesību aktos, un atļauju piešķiršanas procesos ar tiem attiecīgi apietas.

5. Visas strīdu izšķiršanas procedūras, tiesvedību, pārsūdzības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas saistīti ar atļauju piešķiršanas procesu un atļauju izdošanu stratēģiskiem projektiem Savienībā, visās valstu tiesās, tribunālos, kolēģijās, tostarp mediācijā vai šķīrējtiesā, ja tādas ir paredzētas valsts tiesību aktos, uzskata par steidzamiem, ja un ciktāl valsts tiesību aktos ir paredzētas šādas steidzamības procedūras, un ar noteikumu, ka tiktu ievērotas parasti piemērojamās personu vai vietējo kopienu tiesības uz aizstāvību. Stratēģisko projektu virzītāji attiecīgā gadījumā piedalās šādā steidzamības procedūrā.

11. pants

Atļauju piešķiršanas procesa ilgums

1. Attiecībā uz stratēģiskajiem projektiem Savienībā atļauju piešķiršanas process nepārsniedz:
- (a) **27** mēnešus stratēģiskajiem projektiem, kas saistīti ar ieguvi;
 - (b) **15** mēnešus stratēģiskajiem projektiem, kas saistīti tikai ar pārstrādi vai reciklēšanu.

2. Ja stratēģiskajiem projektiem Savienībā atļauju piešķiršanas process sācies, pirms tiem piešķirts stratēģiskā projekta statuss, ***un ja stratēģisko projektu paplašināšanai atļauja jau ir piešķirta***, tad, atkāpjoties no 1. punkta, atlikušo atļauju piešķiršanas procesa posmu ilgums pēc tam, kad projektam piešķirts stratēģiskais statuss, nepārsniedz:
- (a) **24** mēnešus stratēģiskajiem projektiem, kas saistīti ar ieguvī;
 - (b) **12** mēnešus stratēģiskajiem projektiem, kas saistīti tikai ar pārstrādi vai reciklēšanu.
 - (c) ***Ja saskaņā ar Direktīvu 2011/92/ES ir vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums, šā panta 1. un 2. punktā minētajā atļauju piešķiršanas procesa ilgumā neiekļauj minētās direktīvas 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta i) punktā minēto novērtējuma posmu.***

3. Izņēmuma gadījumos, ja to prasa ierosinātā projekta būtība, sarežģītība, atrašanās vieta vai apmērs, ***dalībvalsts***, katru gadījumu izskatot atsevišķi, termiņus, kas minēti šā panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punkta a) apakšpunktā, var pagarināt ne vairāk kā par **6** mēnešiem un termiņus, kas minēti 1. punkta b) apakšpunktā un 2. punkta b) apakšpunktā, var pagarināt ne vairāk kā par **3** mēnešiem pirms to beigām. Šādā gadījumā **9.** panta 1. punktā minētais ***izraudzītais vienotais kontaktpunkts*** informē projekta virzītāju par pagarinājuma iemesliem un par datumu, kad ir gaidāms rakstisks argumentēts secinājums.

4. ***Atkāpjoties no Direktīvas 2011/92/ES 4. panta 6. punkta, to, vai projektam jāveic novērtējums saskaņā ar minētās direktīvas 5. līdz 10. pantu, nosaka 30 dienu laikā no dienas, kad attīstītājs ir iesniedzis visu informāciju, kas prasīta saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 4. punktu.***

5. Ne vēlāk kā **45 dienas** pēc tam, kad saņemts atļaujas piešķiršanas pieteikums saistībā ar stratēģisko projektu, **9.** panta 1. punktā **minētais vienotais kontaktpunkts atzīst pieteikuma pabeigtību** vai **■**, ja projekta virzītājs nav nosūtījis visu pieteikuma apstrādei vajadzīgo informāciju, pieprasa projekta virzītājam **bez liekas kavēšanās** iesniegt pilnīgu pieteikumu, **kurā iekļauta trūkstošā informācija. Ja iesniegto pieteikumu uzskata par nepilnīgu otro reizi, izraudzītais vienotais kontaktpunkts nepieprasa informāciju jomās, kas nav ietvertas pirmajā papildu informācijas pieprasījumā, un var pieprasīt tikai papildu pierādījumus, lai pievienotu trūkstošo informāciju.**

Dienu, kad **■** notiek **šā punkta pirmajā daļā** minētā atzīšana, uzskata par atļaujas piešķiršanas procesa sākumu.

6. Ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc dienas, kad *atzīta* atļaujas *piešķiršana, kā minēts 5. punktā, 9. panta 1. punktā minētais izraudzītais vienotais kontaktpunkts* ciešā sadarbībā ar projekta virzītāju un citām attiecīgajām iestādēm izstrādā detalizētu atļauju piešķiršanas procesa grafiku. Sarakstu publicē projekta virzītājs 8. panta 5. punktā minētajā *brīvpiekļuves tīmekļvietnē* **█**. *Izraudzītais vienotais kontaktpunkts, kas minēts 9. panta 1. punktā, atjaunina grafiku tādu būtisku izmaiņu gadījumā, kas var ietekmēt visaptverošā lēmuma pieņemšanas laiku.*

7. *Izraudzītais vienotais kontaktpunkts, kas minēts 9. panta 1. punktā, paziņo projekta virzītājam, kad ir jāiesniedz Direktīvas 2011/92/ES 5. panta 1. punktā minētais vidiskās ietekmes novērtējuma ziņojums, ņemot vērā atļauju piešķiršanas procesa kārtību attiecīgajā dalībvalstī un vajadzību atvēlēt pietiekami daudz laika ziņojuma novērtēšanai. Laikposmu no vidiskās ietekmes novērtējuma ziņojuma sagatavošanas dienas līdz šāda ziņojuma iesniegšanai neieskaita atļauju piešķiršanas procesa laikā, kas minēts 1. un 2. punktā.*

8. *Ja apspriešanās saskaņā ar Direktīvas 2011/92/ES 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta ii) punktu rada nepieciešamību pievienot vidiskās ietekmes novērtējuma ziņojumam papildu informāciju, 9. panta 1. punktā minētais izraudzītais vienotais kontaktpunkts var dot projekta virzītājam iespēju iesniegt papildu informāciju. Šādā gadījumā izraudzītais vienotais kontaktpunkts paziņo projekta virzītājam, kad ir jāsniedz papildu informācija, kas ir ne mazāk kā 30 dienas pēc paziņošanas. Laikposmu no vidiskās ietekmes novērtējuma ziņojuma sagatavošanas dienas līdz šāda ziņojuma iesniegšanai neieskaita atļauju piešķiršanas procesa laikā, kas minēts 1. un 2. punktā.*
9. Šajā pantā noteiktie termiņi neskar saistības, kas izriet no Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, un neskar administratīvās pārsūdzības procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus tiesu iestādēs.
- Šajā pantā noteiktie termiņi jebkurai no atļauju piešķiršanas procedūrām neskar nekādus īsākus termiņus, ko noteikušas dalībvalstis.

12. pants

Vidiskie novērtējumi un atļaujas

1. Ja **tiek prasīts** stratēģiskā projekta vidiskās ietekmes novērtējums saskaņā ar Direktīvas 2011/92/ES 5.–9. pantu, attiecīgais projekta virzītājs **ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc paziņojuma par stratēģiskā projekta atzīšanu un pirms pieteikuma iesniegšanas izraudzītajam vienotajam kontaktpunktam** prasa sniegt atzinumu par tās informācijas apjomu un detalizācijas pakāpi, kas jāiekļauj vidiskās ietekmes novērtējuma ziņojumā saskaņā ar minētās direktīvas 5. panta 1. punktu.

Izraudzītais vienotais kontaktpunkts nodrošina, ka pirmajā daļā minētais atzinums tiek sniegts iespējami drīz un ne vēlāk kā **45** dienu laikā no dienas, kad projekta virzītājs iesniedzis pieprasījumu.

2. Ja pienākums veikt stratēģiskā projekta vidiskās ietekmes novērtējumu izriet vienlaikus no Direktīvas 92/43/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK, 2008/98/EK, 2009/147/EK 2010/75/ES, 2011/92/ES vai 2012/18/ES³⁰, **attiecīgā dalībvalsts** nodrošina, ka tiek piemērota koordinēta vai kopīga procedūra, kas atbilst **visām** minēto Savienības tiesību aktu prasībām.

Saskaņā ar pirmajā daļā minēto koordinēto procedūru **█** kompetentā iestāde koordinē dažādos atsevišķos konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumus, kas prasīti attiecīgajos Savienības tiesību aktos.

Saskaņā ar pirmajā daļā minēto kopīgo procedūru **█** kompetentā iestāde sniedz vienu konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, kas prasīts piemērojamajos Savienības tiesību aktos.

³⁰ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (OV L 197, 24.7.2012., 1. lpp.).*

3. **█** Kompetentā iestāde nodrošina, ka attiecīgās iestādes Direktīvas 2011/92/ES 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta iv) punktā *minētais pamatotais secinājums* par stratēģiskā projekta vidiskās ietekmes novērtējumu *tiem sniegts 90 dienu* laikā pēc tam, kad ir saņemta visa vajadzīgā informācija, kas savākta saskaņā ar minētās direktīvas 5., 6. un 7. pantu, un ir pabeigta minētās direktīvas 6. un 7. pantā minētā apspriešanās.

4. *Izņēmuma gadījumos, ja to prasa ierosinātā projekta būtība, sarežģītība, atrašanās vieta vai apmērs, kompetentā iestāde šā panta 3. punktā noteiktos termiņus var pagarināt maksimāli par 20 dienām pirms to beigām, katru gadījumu izskatot atsevišķi. Šādā gadījumā 9. panta 1. punktā minētais vienotais kontaktpunkts informē projekta virzītāju par pagarinājuma iemesliem un par datumu, kad ir gaidāms rakstisks argumentēts secinājums.*

5. ***Stratēģisko projektu gadījumā termiņš, kurā jāapspriežas ar attiecīgo sabiedrības daļu, kā minēts Direktīvas 2011/92/ES 1. panta 2. punkta e) apakšpunktā, un iestādēm, kas minētas tās pašas direktīvas 6. panta 1. punktā, par minētās direktīvas 5. panta 1. punktā minēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu, nav ilgāks par 85 dienām un nav īsāks par 30 dienām saskaņā ar iepriekš minētās direktīvas 6. panta 7. punktu. Izņēmuma gadījumos, ja to pieprasa ierosinātā projekta raksturs, sarežģītība, atrašanās vieta vai apjoms, attiecīgā dalībvalsts šo termiņu var pagarināt par 40 papildu dienām. Vienotais kontaktpunkts informē projekta virzītāju par pagarinājuma iemesliem.***

I

6. Šā panta 1. punktu nepiemēro atļauju piešķiršanas procesam tādiem stratēģiskiem projektiem, kuru atļauju piešķiršanas process sācies, pirms tiem piešķirts stratēģiskā projekta statuss.

Šā panta 2.–4. punktu attiecībā uz atļauju piešķiršanas procesu tādiem stratēģiskiem projektiem, kuru atļauju piešķiršanas process sācies, pirms tiem piešķirts stratēģiskā projekta statuss, piemēro tikai tiktāl, ciktāl minētajos punktos apskatītie posmi vēl nav noslēgušies.

13. pants

Plānošana

1. **Valsts, reģionālās un vietējās iestādes, kas atbild par plānu, tostarp zonējuma, telpiskā plānojuma un zemes izmantošanas plānu, sagatavošanu, attiecīgā gadījumā *apsver noteikumu iekļaušanu* šādos plānos par kritiski svarīgu izejvielu projektu attīstīšanu. *Šādi rīkojoties*, prioritāte dodama mākslīgām un apbūvētām virsmām, rūpnieciskām teritorijām, degradētām teritorijām, *aktīvām vai pamestām raktuvēm un attiecīgā gadījumā identificētām minerālu atradnēm.***

2. Ja plāni, tostarp noteikumi par kritiski svarīgu izejvielu projektu attīstīšanu, ir jānovērtē saskaņā ar **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu** 2001/42/EK³¹ un saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 6. pantu, šos novērtējumus apvieno. Attiecīgā gadījumā šajā kombinētajā novērtējumā aplūko arī ietekmi uz potenciāli skartajiem ūdensobjektiem ■ , kas minēti ■ Direktīvā 2000/60/EK ■ . Ja tas ir svarīgi, dalībvalstīm ir jānovērtē esošo un nākotnes darbību ietekme uz jūras vidi, arī sauszemes un jūras mijiedarbība, kā minēts **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas** 2014/89/ES³² 4. pantā, un šis apvienotais novērtējums attiecas arī uz šo minēto ietekmi.

³¹ **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.).**

³² **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/89/ES (2014. gada 23. jūlijs), ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas satvaru (OV L 257, 28.8.2014., 135. lpp.).**

14. pants

UNECE konvenciju piemērojamība

1. Šajā regulā izklāstītie noteikumi neskar pienākumus saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (UNECE) Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kura parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, un UNECE Konvencijā par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, kas parakstīta Espo 1991. gada 25. februārī, **un tās Protokolā par stratēģisko vides novērtējumu, kas parakstīts 2003. gada 21. maijā Kijevā.**
2. Visus lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar šo iedaļu, dara publiski **pieejamus viegli saprotamā veidā, un visi lēmumi, kas attiecas uz vienu projektu, ir pieejami vienā tīmekļvietnē.**

3. sadaļa

Sekmējoši nosacījumi

15. pants

Stratēģisko projektu īstenošanas paātrināšana

1. Komisija *veic darbības, attiecīgā gadījumā sadarbībā dalībvalstīm*, ar kurām paātrina un piesaista privātās investīcijas stratēģiskos projektos. Neskarot LESD 107. un 108. pantu, šādas darbības var ietvert atbalsta sniegšanu un koordinēšanu stratēģiskiem projektiem, kuriem ir grūtības piekļūt finansējumam.

2. ***Tā*** dalībvalsts, ***kuras teritoriju skar*** stratēģiskais ***projekts, veic pasākumus***, lai veicinātu tā ***savlaicīgu*** un efektīvu īstenošanu. ***Šādi pasākumi var ietvert:***
- (a) palīdzību ar mērķi nodrošināt, ka tiek panākta atbilstība piemērojamajiem administratīvajiem un ziņošanas pienākumiem;
 - (b) palīdzību projektu virzītājiem ar mērķi palielināt ***skarto pašvaldību jēgpilnu iesaistīšanu un aktīvu līdzdalību.***

█

16. pants

Finansējuma koordinēšana

1. Pēc stratēģiskā projekta virzītāja pieprasījuma **36.** panta **8.** punkta a) apakšpunktā minētā pastāvīgā apakšgrupa apspriež un konsultē par to, kā var rast trūkstošo projekta finansējumu, ņemot vērā jau nodrošināto finansējumu un apsverot vismaz šādus elementus:
 - (a) papildu privātā finansējuma avotus,
 - (b) atbalstu, izmantojot Eiropas Investīciju bankas grupas vai citu starptautisku finanšu iestāžu, arī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas, resursus, *īpašu uzmanību pievēršot iniciatīvai attiecībā uz stratēģiskiem projektiem ārpus Savienības Global Gateway,*
 - (c) pastāvošos dalībvalstu instrumentus un programmas, arī no *eksporta kredītreitīngā aģentūrām,* valsts attīstību veicinošām bankām un iestādēm,
 - (d) attiecīgās Savienības finansējuma un finansēšanas programmas.

2. *Komisija, pamatojoties uz 36. panta 8. punktā minētās pastāvīgās apakšgrupas ieteikumu, divus gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā iesniedz valdei ziņojumu, kurā aprakstīti šķēršļi piekļuvei finansējumam, un ieteikumus, lai atvieglotu piekļuvi finansējumam saistībā ar stratēģiskajiem projektiem.*

■

17. pants

Priekšlīgumu slēgšanas atvieglināšana

1. Komisija izveido sistēmu, kas atvieglo ar stratēģiskiem projektiem saistītu priekšlīgumu slēgšanu saskaņā ar konkurences noteikumiem.

2. Šā panta 1. punktā minētā sistēma dod iespēju potenciālajiem pircējiem izteikt piedāvājumus, norādot:
 - (a) to stratēģisko izejvielu daudzumu un kvalitāti, ko tie plāno iegādāties;
 - (b) iecerēto cenu vai cenu diapazonu;
 - (c) iecerēto priekšlīguma ilgumu.

3. Šā panta 1. punktā minētā sistēma stratēģisko projektu **■** virzītājiem dod iespēju izteikt piedāvājumus, norādot:
 - (a) to stratēģisko izejvielu apjomu un kvalitāti, par kurām tie vēlas noslēgt priekšlīgumus;
 - (b) iecerēto cenu vai cenu diapazonu, par kādu tie vēlas pārdot;
 - (c) iecerēto priekšlīguma ilgumu.

4. Pamatojoties uz piedāvājumiem, kas izteikti un saņemti saskaņā ar 2. un 3. punktu, Komisija palīdz stratēģisko projektu virzītājiem sazināties ar potenciālajiem priekšlīgumslēdzējiem, kas svarīgi viņu projektam.

18. pants

Administratīvās informācijas pieklūstamība tiešsaistē

1. Dalībvalstis par administratīvajiem procesiem, kas ir svarīgi kritiski svarīgo izejvielu projektiem, tiešsaistē un centralizētā un viegli pieklūstamā veidā sniedz informāciju par šādiem elementiem:
 - (a) *informācija, kas minēta 9. panta 2. punktā;*
 - (b) *atļauju piešķiršanas process un ar to saistītie administratīvie procesi, kas vajadzīgi atļaujas saņemšanai;*

- (c) finansēšanas un investīciju pakalpojumi;
- (d) finansējuma ieguves iespējas Savienības vai dalībvalstu līmenī;
- (e) uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi, tostarp, bet ne tikai, attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, vietējiem nodokļu tiesību aktiem, darba tiesībām.

2. *Komisija par administratīvajiem procesiem, kas ir svarīgi stratēģiska projekta statusa iegūšanai, un par šāda statusa priekšrocībām, informāciju sniedz tiešsaistē un centralizētā un viegli piekļūstamā veidā.*

4. sadaļa

Izpēte

19. pants

Nacionālās izpētes programmas

1. Katra dalībvalsts sagatavo kritiski svarīgu izejvielu un kritiski svarīgo izejvielu vispārīgās **un kritiski svarīgo izejvielu izrakteņu atradņu** izpētes nacionālo programmu. Pirmo šādu programmu katra dalībvalsts sagatavo līdz ... [OV: lūdzu ievietot: **1** gads pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]. Nacionālās programmas pārskata un vajadzības gadījumā atjaunina vismaz reizi piecos gados.

2. Šā panta 1. punktā minētajās nacionālajās izpētes programmās iekļauj pasākumus, kuru mērķis ir palielināt pieejamo informāciju par Savienības kritiski svarīgo izejvielu atradnēm **■**. Vajadzības gadījumā tie ietver šādus pasākumus:
- (a) derīgo izrakteņu kartēšana piemērotā mērogā;
 - (b) ģeoķīmiskā izpēte, t. sk. augsnes, nogulu, iežu ķīmiskā sastāva noteikšana;
 - (c) ģeozinātniski apsekojumi, piemēram, ģeofiziskie apsekojumi;
 - (d) vispārīgajā izpētē savākto datu apstrāde, tostarp prognostisko karšu izstrāde;
 - (e) esošo ģeozinātnisko apsekojumu datu vēlreizēja apstrāde ar mērķi pārliecināties, ka nav palaistas garām kādas kritiski svarīgas izejvielas ***un kritiski svarīgo izejvielu izrakteņu atradnes***.

(f) Ja dalībvalsts ģeoloģiskie apstākļi ir tādi, ka ar 2. punktā uzskaitītajiem pasākumiem ar augstu noteiktības pakāpi netiks identificētas kritiski svarīgo izejvielu vai to nesējizejvielu atradnes, 1. punktā minēto nacionālo programmu var veidot attiecīgi zinātniski pierādījumi. Šādus pierādījumus atjaunina nacionālās programmas regulārās pārskatīšanas kontekstā, lai atspoguļotu jebkādas izmaiņas kritiski svarīgo izejvielu sarakstā.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmas savas 1. punktā minētās nacionālās programmas.
4. Dalībvalstis 45. pantā minētajā ziņojumā sniedz informāciju par savā nacionālajā programmā iekļauto pasākumu īstenošanas gaitu.

5. Dalībvalstis brīvpiekļuves tīmekļvietnē dara publiski pieejamas kartes, kas rāda pamatinformāciju par kritiski svarīgās izejvielas saturošu izrakteņu atradnēm, kas savākta, izmantojot 1. punktā minētajās nacionālajās programmās izklāstītos pasākumus. Šajā informācijā attiecīgā gadījumā iekļauj identificēto atradņu klasifikāciju, izmantojot ANO resursu pamatklasifikāciju. ***Pēc pieprasījuma dara pieejamu sīkāku informāciju, tostarp apstrādātus ģeofiziskos un ģeoķīmiskos datus ar piemērotu izšķirtspēju un liela mēroga ģeoloģisko kartēšanu.***

Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka veidni, kurā dara pieejamu pirmajā daļā minēto informāciju. Veidnē var norādīt, kā sniedzama pirmajā daļā minētā informācija. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 39. panta 2. punktā.

6. Ņemot vērā pašreizējo sadarbību vispārīgajā izpētē, **36.** panta **8.** punkta **c)** apakšpunktā minētā pastāvīgā apakšgrupa apspriež 1. punktā minētās nacionālās programmas un to īstenošanu, tostarp vismaz:
- (a) sadarbības potenciālu, tostarp tādās sfērās kā izrakteņu pārrobežu atradņu un kopīgo ģeoloģisko formāciju izpēti;
 - (b) ar 2. punktā uzskaitītajiem pasākumiem saistīto paraugpraksi;
 - (c) iespēju izveidot integrētu datubāzi, kurā glabāt 1. punktā minēto nacionālo programmu rezultātus.

█

4. nodaļa

Riska monitorings un mitigācija

20. pants

Monitorings un stresa testēšana

1. Komisija uzrauga ar kritiski svarīgām izejvielām saistītos piegādes ***riskus, jo īpaši tos, kas varētu radīt konkurences izkropļošanas risku vai sadrumstalot iekšējo tirgu.***

Šis monitorings aptver vismaz šādu parametru dinamiku:

- (a) tirdzniecības plūsmas ***starp Savienību un trešām valstīm un vienotajā tirgū;***
- (b) pieprasījums un piedāvājums;

- (c) piedāvājuma koncentrētība;
- (d) Savienības un pasaules produkcija un ražošanas jaudas dažādos vērtības ķēdes posmos;
- (e) *cenu svārstīgums;*
- (f) *vājās vietas jebkuros Savienības ražošanas posmos un sastrēgumposmu pieļaušana stratēģiskiem projektiem Savienībā;*

█

- (g) *iespējamie šķēršļi tādu izejvielu vai preču tirdzniecībai, kurās kritiski svarīgas izejvielas izmanto kā izejvielas iekšējā tirgū.*

█

2. Valsts iestādes, kas piedalās **36.** panta **8.** punkta *e)* apakšpunktā minētajā pastāvīgajā apakšgrupā, palīdz Komisijai veikt 1. punktā minēto monitoringu, proti:
- (a) dalās ar jebkādu to rīcībā esošo **attiecīgo** informāciju par 1. punktā uzskaitīto parametru dinamiku, **izņemot attiecībā uz 20. panta 1. punkta e) apakšpunktu** tostarp ar **21.** pantā minēto informāciju;
 - (b) koordinācijā ar Komisiju un citām iesaistītajām iestādēm vāc informāciju par 1. punktā uzskaitīto parametru dinamiku, tostarp **21.** pantā minēto informāciju;
 - (c) veic kritiski svarīgo izejvielu piegādes risku analīzi, ņemot vērā 1. punktā uzskaitīto parametru dinamiku;
 - (d) **nekavējoties informē Komisiju, ja dalībvalsts uzzina par nopietnu kritiski svarīgu izejvielu piegādes traucējumu risku.**

3. Komisija sadarbībā ar valstu iestādēm, kas piedalās **36. panta 8. punkta e)** apakšpunktā minētajā pastāvīgajā apakšgrupā, nodrošina, ka vismaz reizi trīs gados *vai arī ikreiz, kad 1. punktā minētā monitoringa laikā tiek konstatēti piegādes riski, tiek veikts katras stratēģiskās izejvielas piegādes ķēdes stresa tests.* Šajā nolūkā **36. panta 8. punkta e)** apakšpunktā minētā pastāvīgā apakšgrupa dažādu stratēģisko izejvielu stresa testu īstenošanu koordinē un sadala dažādu iesaistīto iestāžu starpā.

Pirmajā daļā minētie stresa testi ietver novērtējumu par attiecīgo stratēģisko izejvielu Savienības piegādes ķēdes neaizsargātību pret piegādes traucējumiem, proti, aplēsi par dažādu scenāriju ietekmi, kas var izraisīt šādus traucējumus, un to iespējamo ietekmi, ņemot vērā vismaz šādus elementus:

- (a) kur attiecīgās izejvielas tiek iegūtas, pārstrādātas vai reciklētas;

- (b) ekonomikas dalībnieku jauda visā vērtības ķēdē, kā arī tirgus struktūra;
- (c) faktori, kas var ietekmēt piegādi, tostarp, bet ne tikai, ģeopolitiskā situācija, loģistika, energoapgāde, darbaspēks vai dabas katastrofas;
- (d) piegādes avotu un *aizstājējmateriālu pieejamība un spēja tos ātri dažādot vai pieprasījuma mazināšana*;
- (e) attiecīgo izejvielu lietotāji visā vērtības ķēdē un to pieprasījuma īpatsvars, īpašu uzmanību pievēršot tādu tehnoloģiju ražošanai, kuras prasa zaļā un digitālā pārkārtošanās, kā arī aizsardzības un *aerokosmonautiskie* lietojumi;
- (f) *iespējamie šķēršļi attiecīgo izejvielu vai preču, kurās izejvielas izmanto kā ielaides materiālu, pārrobežu tirdzniecībai iekšējā tirgū.*

4. Komisija brīvpieejas tīmekļavietnē dara pieejamu un regulāri atjaunina monitoringa infopaneli, kurā ir šādi elementi:

- (a) **apkopotā** informācija par 1. punktā minēto parametru dinamiku;
- (b) kritiski svarīgu izejvielu piegādes riska aprēķina **apkopots apraksts**, ņemot vērā a) apakšpunktā minēto informāciju;

■

- (c) attiecīgā gadījumā — **vispārīgi ieteikumi** par piemērotām mitigācijas stratēģijām, kā samazināt piegādes risku, **ja vien tas neapdraud uzņēmuma noslēpumu un citas sensitīvas, konfidenciālas un klasificētas informācijas aizsardzību.**

5. ***Komisija analizē*** informāciju, kas savākta saskaņā ar 1., 2. un 3. punktu. ***Ja Komisija, pamatojoties uz analīzi,*** uzskata, ka ir skaidras pazīmes, ka var iestāties piegādes traucējumi ***un iespējama izkropļota konkurence vai iekšēja tirgus sadrumstalotība,*** Komisija brīdina dalībvalstis, valdi un Savienības pārvaldības struktūras, kuras atbild par modrību krīzes situācijās vai krīzes pārvarēšanas mehānismiem un kuru darbības jomā ietilpst attiecīgās kritiski svarīgās vai stratēģiskās izejvielas. ***Attiecīgā gadījumā Komisija arī novērtē, vai šā riska dēļ ir jāatjaunina stratēģisko izejvielu saraksts saskaņā ar 3. panta 3. punktu.***

█

21. pants

Informēšanas pienākumi attiecībā uz monitoringu

1. Dalībvalstis **45.** pantā minētajā ziņojumā sniedz Komisijai informāciju par to ■ jauniem vai esošiem *kritisko* izejvielu projektiem to teritorijā, kas ir svarīgi attiecībā uz **20.** panta 1. punkta d) apakšpunktu, tostarp uz jauno projektu klasifikāciju saskaņā ar ANO resursu pamatklasifikāciju.

2. Dalībvalstis identificē galvenos tirgus dalībniekus visā to teritorijā esošajā kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē un:
- (a) seko līdzī to darbībai, proti, ***izpētīt publiski pieejamos datus un, ja nepieciešams, tos regulāri un samērīgi apseko, lai ievāktu 20. pantā minētajiem monitoringa uzdevumiem vajadzīgo informāciju; Galvenie tirgus dalībnieki var atteikties iesniegt minētajos apsekojumos pieprasītos datus, ja šo datu kopīgošanas rezultātā tiktu izpausti komercnoslēpumi, un tie aizpilda apsekojumu tikai tiktāl, ciktāl pieprasītā informācija tiem jau ir pieejama. Ja kāds no galvenajiem tirgus dalībnieks atsakās iesniegt pieprasītos datus, tas iesniedz pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij pamatotu paziņojumu.***
 - (b) 45. pantā minētā ziņojuma ietvaros sniedz informāciju par ***to datu*** rezultātiem, ***kas iegūti saskaņā ar 2. punkta a) apakšpunktu;***
 - (c) nekavējoties ziņo Komisijai par nozīmīgiem notikumiem, kas var kavēt galveno tirgus dalībnieku regulārās operācijas.

3. Dalībvalstis saskaņā ar šā panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu savāktos datus nosūta arī valstu statistikas iestādēm un *Eurostat* statistikas apkopošanai un publicēšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 223/2009. Dalībvalstis izraugās valsts iestādi, kas ir atbildīga par datu nosūtīšanu valstu statistikas birojiem un *Eurostat*.

22. pants

Ziņošana par stratēģiskajiem krājumiem

1. Dalībvalstis 45. pantā minētajā ziņojumā sniedz Komisijai informāciju par stratēģisko izejvielu stratēģisko krājumu stāvokli. ***Dalībvalstīm nav jāiesniedz informācija par konkrētiem stratēģiskiem krājumiem, ja šāda informācija varētu apdraudēt to aizsardzību un valsts drošību. Šādā gadījumā tā iesniedz pamatotu paziņojumu.***

2. Šā panta 1. punktā minētā informācija attiecas uz visu publisko iestāžu, valsts uzņēmumu vai tādu ekonomikas dalībnieku krājumiem, kuriem dalībvalsts uzdevusi veidot stratēģiskās rezerves tās vārdā, un tā ietver vismaz aprakstu par:
- (a) katras stratēģiskās izejvielas pieejamo krājumu līmenis **apkopotā veidā**, ko mēra gan tonnās, gan procentos no attiecīgo materiālu gada patēriņa valstī, kā arī krājuma materiālu ķīmiskā forma un tīrības pakāpe;
 - (b) katras stratēģiskās izejvielas pieejamo krājumu līmeņa izmaiņas **apkopotā veidā** iepriekšējos 5 gados;
 - (c) jebkuri noteikumi vai procedūras, ko piemēro stratēģisko krājumu nodošanai apritē, iedalīšanai un sadalei; **ja vien tas neapdraud komercnoslēpumu un citas sensitīvas, konfidenciālas un klasificētas informācijas aizsardzību.**
3. Ziņojumā var iekļaut arī informāciju par kritiski svarīgu un citu izejvielu stratēģiskajiem krājumiem.

23. pants

Stratēģisko krājumu koordinācija

1. Līdz ... [OV: lūgums ievietot – divi **gadi** pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam ik pēc diviem gadiem Komisija, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar 22. panta 1. punktu, valdi informē par šādiem punktiem:
 - (a) iecerētais kritērijs, kas norāda, kāds katras stratēģiskās izejvielas Savienības krājumu līmenis ir drošs, kā noteikts saskaņā ar 2. punktu;
 - (b) salīdzinājums starp katras stratēģiskās izejvielas Savienības krājumu vispārējo līmeni un a) apakšpunktā minēto iecerēto kritēriju;
 - (c) informācija par stratēģisko krājumu iespējamo pārrobežu pieejamību, ņemot vērā noteikumus vai procedūras to laišanai apgrozībā, iedalīšanai un sadalei.

2. Komisija, ņemot vērā valdes ■ viedokļus, pieņem kritēriju, kas norāda, kāds Savienības stratēģisko izejvielu krājumu līmenis ir drošs, un kas:
- (a) ir izteikta kā daudzums, kurš ir vajadzīgs, lai noteiktu dienu skaitu segtu dienas vidējo neto importu gadījumā, ja ir izcēlušies piegādes traucējumi, un kuru aprēķina, pamatojoties uz importa apjomu iepriekšējā kalendārajā gadā;
 - (b) ņem vērā **publiski pieejamo informāciju par** uzkrājumiem, kas ir privāto uzņēmēju rīcībā ■ ;
 - (c) ir samērīga ar piegādes risku un ekonomisko nozīmi, kura saistīta ar attiecīgajām stratēģiskajām izejvielām.

3. Komisija, ņemot vērā valdes viedokli, var sniegt dalībvalstīm adresētus atzinumus:
- (a) palielināt stratēģisko krājumu līmeni **un attiecīga gadījumā – ražošanas jaudas**, ņemot vērā 1. punkta b) apakšpunktā minēto salīdzinājumu, esošo krājumu relatīvo sadalījumu starp dalībvalstīm un ekonomikas dalībnieku stratēģisko izejvielu patēriņu dalībvalstu attiecīgajās teritorijās;
 - (b) grozīt vai koordinēt noteikumus vai procedūras stratēģisko krājumu laišanai apgrozībā, iedalei un sadalei, lai uzlabotu iespējamo pārrobežu pieejamību, jo īpaši, ja tas nepieciešams stratēģisku tehnoloģiju ražošanai.
4. Sagatavojot 3. punktā minētos atzinumus, **Komisija un** valde īpašu uzmanību pievērš tam, ka jā saglabā **un jāveicina** stimuls tiem privātajiem uzņēmējiem, kuri izmanto stratēģiskās izejvielas par ielaidmateriāliem, veidot savus krājumus vai veikt citus pasākumus, lai pārvaldītu piegādes riskus, kas tos var apdraudēt.

5. Dalībvalstis **45.** pantā minētajā ziņojumā sniedz informāciju par to, vai un kā tās ir īstenojušas vai plāno īstenot 3. punktā minētos atzinumus.
6. Ja vismaz divas dalībvalstis grasās piedalīties starptautiskos vai daudzpusējos forumos stratēģisko izejvielu stratēģisko krājumu jomā, pirms tam Komisija nodrošina iepriekšēju koordināciju vai nu starp attiecīgajām dalībvalstīm un Komisiju, vai arī ar īpašu valdes sanākumi.
7. Datus, kas savākti par pieejamajiem Savienības krājumiem, Komisija sniedz Savienības pārvaldības struktūrām, kuras atbild par modrību krīzes situācijās vai krīzes pārvarēšanas mehānismiem un kuru darbības jomā ietilpst attiecīgās stratēģiskās izejvielas.
8. ***Neviens šā panta un 22. panta noteikums neuzliek dalībvalstij pienākumu glabāt vai nodot apritē stratēģiskos krājumus.***

24. pants

Uzņēmumu riskgatavība ■

1. ***12 mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā un 12 mēnešu laikā pēc katra stratēģisko izejvielu saraksta atjaunināšanas saskaņā ar 3. pantu dalībvalstis identificē lielos uzņēmumus, kas darbojas to teritorijā un izmanto stratēģiskās izejvielas, lai ražotu baterijas enerģijas uzkrāšanai un e-mobilitātei, aprīkojumu, kas saistīts ar ūdeņraža ražošanu un izmantošanu, aprīkojumu, kas saistīts ar atjaunīgās enerģijas ražošanu, gaisa kuģiem, vilces motoriem, siltumsūkņiem, datu pārraidi un uzglabāšanu, mobilās elektroniskās ierīces, iekārtas, kas saistītas ar aditīvās ražošanas, robotikas, dronu, raķešu palaišanas iekārtām, satelītiem vai modernām mikroshēmām.***

■

2. **Šā panta 1. punktā minētie** uzņēmumi **vismaz** reizi trijos gados, **ciktāl tiem ir pieejama vajadzīgā informācija**, veic savu **stratēģisko izejvielu** piegādes ķēdes **riska novērtējumu**, tostarp:
- (a) kartē, kur tiek iegūtas, pārstrādātas vai reciklētas to izmantotās stratēģiskās izejvielas;
 - (b) *analīzē faktoros, kas varētu ietekmēt stratēģisko izejvielu piegādi;*
 - (c) *novērtē to neaizsargātību pret piegādes traucējumiem.*
3. *Ja 2. punktā minēto informāciju piegādātāji pēc pieprasījuma nedara pieejamu 1. punktā minētajiem uzņēmumiem, tie, ciktāl iespējams, var veikt riska novērtējumu, pamatojoties uz informāciju, ko Komisija publicējusi saskaņā ar 20. panta 4. punktu, vai citādi publiski pieejamu informāciju.*

4. *Ja 2. punktā minētā riska novērtējuma rezultātā tiek konstatēta būtiska neaizsargātība pret piegādes traucējumiem, 1. punktā minētie uzņēmumi cenšas mazināt šo neaizsargātību, tostarp izvērtējot iespēju dažādot piegādes ķēdes vai aizstāt stratēģiskās izejvielas.*
5. *Šā panta 1. punktā minētie uzņēmumi to direktoru padomei var iesniegt ziņojumu, kurā ietverti 2. punktā minētā riska novērtējuma rezultāti, tostarp informācijas avots, kas ir novērtējuma pamatā, visi atklātie būtiskie riski, kā arī mītigācijas pasākumi, kas paredzēti vai īstenoti.*
6. *Dalībvalstis var pieprasīt 1. punktā minētajiem uzņēmumiem iesniegt to direktoru padomei 2. punktā minēto ziņojumu un 3. punktā minētos informācijas pieprasījumus.*

25. pants

Kopīgi iepirkumi

1. Komisija izveido un ekspluatē sistēmu, kura apkopo pieprasījumu no Savienībā iedibinātiem ieinteresētajiem uzņēmumiem, kas patērē stratēģiskās izejvielas, un meklē piegādātāju piedāvājumus, lai apmierinātu šo kopējo pieprasījumu. Tas attiecas gan uz nepārstrādātām, gan pārstrādātām stratēģiskām izejvielām.
2. *Pirms 1. punktā minētās sistēmas izveides Komisija, apspriežoties ar Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu padomi, veic novērtējumu par sistēmas paredzamo ietekmi uz katras stratēģiskās izejvielas tirgu, lai izvairītos no nesamērīgas ietekmes uz konkurenci iekšējā tirgū.*

3. ***Pamatojoties uz 1.a punktā minēto novērtējumu***, izveidodama un ekspluatēdama 1. punktā minēto sistēmu, Komisija:
- (a) izvēlas, kurām stratēģiskajām izejvielām, kurā pārstrādes posmā sistēmu var izmantot, ņemot vērā dažādu stratēģisko izejvielu relatīvo piegādes risku ■ ;
 - (b) nosaka, kādam jābūt minimālajam pieprasījumam pēc materiāla, lai varētu piedalīties sistēmā, ņemot vērā paredzamo interesentu skaitu un to, ka dalībnieku skaitam jābūt samērīgam, ***vienlaikus ņemot vērā vidējo un mazo uzņēmumu vajadzības***.
4. Šā panta 3. punkta b) apakšpunktā minētā sistēma ir pārredzama, un tajā var piedalīties visi Savienībā iedibinātie ieinteresētie uzņēmumi ■ .

5. Savienības uzņēmumi ■ , kas piedalās 1. punktā minētajā sistēmā, pārredzamā veidā var kopīgi risināt iepirkuma sarunas, tostarp par cenām vai citiem iepirkuma līguma noteikumiem, vai izmantot kopīgu iepirkumu, lai panāktu labākus nosacījumus no saviem piegādātājiem vai novērstu deficītu. Iesaistītie Savienības uzņēmumi ■ ievēro Savienības tiesību aktus, tostarp Savienības konkurences tiesības.
6. Subjekti nedrīkst piedalīties kā piegādātāji, piedalīties pieprasījuma apkopošanā, piedalīties kopīgā iepirkumā vai piedalīties kā pakalpojumu sniedzēji, ja:
- (a) tiem piemēro Savienības ierobežojošos pasākumus, kas pieņemti, ievērojot LESD 215. pantu;
 - (b) tie tieši vai netieši pieder fiziskām vai juridiskām personām, vienībām vai struktūrām, uz kurām attiecas šādi Savienības ierobežojošie pasākumi, tie ir šādu fizisku vai juridisku personu, vienību vai struktūru kontrolē vai tie darbojas šādu fizisku vai juridisku personu, vienību vai struktūru vārdā.

7. Atkāpjoties no 176. panta *Eiropas Parlamenta un Padomes* Regulā (ES, *Euratom*) 2018/1046³³, Komisija, izmantojot iepirkuma procedūru saskaņā ar Regulu (ES, *Euratom*) 2018/1046, **slēdz** līgumu par nepieciešamajiem pakalpojumiem ar Savienībā iedibinātu subjektu, kas darbojas kā pakalpojumu sniedzējs, lai izveidotu un ekspluatētu 1. punktā minēto sistēmu. Izvēlētajam pakalpojumu sniedzējam nav interešu konflikta.
8. Komisija pakalpojumu līgumā nosaka pakalpojumu sniedzējam veicamos uzdevumus, pie kā pieder pieprasījuma iedale, piekļuves tiesību piešķiršana, lai būtu iespējams piekļūt piedāvājumam, visu dalībnieku reģistrācija un verifikācija, darbību publicēšanu un ziņošanu par tām, kā arī visi citi uzdevumi, kas vajadzīgi, lai izveidotu un ekspluatētu sistēmu. Pakalpojumu līgumā nosaka arī praktiskos pakalpojumu sniedzēja darbības aspektus, tostarp IT rīka izmantošanas kārtību, drošības pasākumus, valūtu vai valūtas, maksājumu režīmu un saistības.

³³ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).*

9. Pakalpojumu līgumā ar pakalpojumu sniedzēju paredz, ka Komisijai ir tiesības pakalpojumu sniedzēju uzraudzīt un auditēt. Šajā nolūkā Komisijai ir pilnīga piekļuve pakalpojumu sniedzēja rīcībā esošajai informācijai saistībā ar līgumu. Visi serveri un informācija fiziski atrodas un glabājas Savienības teritorijā.
10. Pakalpojumu līgumā ar izraudzīto pakalpojumu sniedzēju nosaka īpašumtiesības uz pakalpojumu sniedzēja iegūto informāciju un paredz minētās informācijas iespējamo nodošanu Komisijai pēc tam, kad pakalpojumu līgums tiek izbeigts vai beidzas tā termiņš.

5. nodaļa

Ilgspēja

1. sadaļa

Apritīgums

26. pants

Valstu pasākumi apritīguma jomā

1. Visas dalībvalstis 2 gadus pēc 7. *punktā minētā īstenošanas akta* spēkā stāšanās dienas pieņem un īsteno nacionālās programmas, kurās ietverti pasākumi, *vai iekļauj jau spēka esošajās nacionālajās programmās pasākumus*, kuru mērķis ir:

■

- (a) *stimulēt tehnoloģisko progresu un resursefektivitāti, lai ierobežotu paredzamo kritiski svarīgo izejvielu patēriņa pieaugumu Savienībā;*

- (b) **veicināt** atkritumu rašanās **novēršanu un palielināt tādu ražojumu un komponentu atkārtotu izmantošanu un remontu, kuriem ir attiecīgais** kritiski svarīgo izejvielu **reģenerācijas potenciāls**;
- (c) palielināt tādu atkritumu savākšanu, šķirošanu un pārstrādi, kuriem ir liels kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas potenciāls, **tostarp no metāllūžņiem, un nodrošināt to ieviešanu attiecīgajā reciklēšanas sistēmā, lai maksimāli palielinātu tādu reciklējamu materiālu pieejamību un kvalitāti, ko izmanto par ielaidi kritiski svarīgo izejvielu reciklēšanas kompleksos**;
- (d) palielināt sekundāro kritiski svarīgo izejvielu izmantošanu **█**, tostarp **ar tādu pasākumu starpniecību kā, piemēram,** ar publisko iepirkumu saistītajos piešķiršanas kritērijos ņemot vērā reciklēto saturu **vai paredzot finansiālus stimulus sekundāro kritiski svarīgo izejvielu izmantošanai**;

█

- (e) vairot kritiski svarīgo izejvielu reciklēšanas tehnoloģiju tehnoloģisko briedumu un veicināt *aprites principam atbilstošu dizainu*, materiālefektivitāti un kritiski svarīgo izejvielu aizstāšanu *ražojumos un* lietojumos vismaz tādā ziņā, ka nacionālajās pētniecības un inovācijas programmā tiek iekļauti attiecīgi atbalsta pasākumi;
- (f) nodrošināt, ka *ir spēkā pasākumi to darbaspēka apmācīšanai*, lai nodrošinātu prasmes, kas vajadzīgas, lai panāktu kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdes apritīgumu, *tostarp pasākumi kvalifikācijas celšanai un pārkvalificēšanai*;
- (g) *veicināt to, ka finansiālās iemaksas, ko ražotājs maksā, ja tādas ir paredzētas valsts tiesību aktos, saskaņā ar ražotāja paplašinātas atbildības pienākumiem, kas noteikti saskaņā ar Direktīvas 2008/98/EK 8. panta 1. punktu, stimulē to, ka ražojumi satur lielāku daļu otrreizējo kritiski svarīgo izejvielu, kas atgūtas no reciklētiem atkritumiem saskaņā ar attiecīgajiem vides standartiem, kuri noteikti Savienības tiesību aktos*;

(h) veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kritiski svarīgās izejvielas, kas tiek eksportētas ar atkritumu stadijas beigu statusu, atbilst attiecīgajiem nosacījumiem saskaņā ar Direktīvu 2008/98/EK un citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem;

(i) attiecīgā gadījumā atbalsīt Savienības kvalitātes standartu izmantošanu kritiski svarīgu izejvielu saturošu atkritumu plūsmu reciklēšanas procesos.

2. Šā panta 1. punktā minētās programmas var integrēt jaunus vai esošajos atkritumu apsaimniekošanas plānos un atkritumu rašanās novēršanas programmās, kas pieņemtas saskaņā ar Direktīvas 2008/98/EK 28. un 29. pantu.

Pirmajā daļā minētās nacionālās programmas pārskata un vajadzības gadījumā atjaunina ne vēlāk kā 5 gadus pēc to pieņemšanas.

3. Šā panta 1. punktā minētās programmas jo īpaši attiecas uz ražojumiem un atkritumiem, kuriem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem nepiemēro nekādas īpašas prasības par savākšanu, apstrādi, reciklēšanu vai atkārtotu izmantošanu. Attiecībā uz citiem ražojumiem un atkritumiem pasākumus īsteno saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem.

Kas attiecas uz 1. punkta a), **b) un d)** apakšpunktu, minētajā punktā minētās programmas, neskarot LESD 107. un 108. pantu, var ietvert finansiālu stimulu ieviešanu, piemēram, atlaides, finansiālu atlīdzību vai depozīta sistēmas, lai veicinātu tādu ražojumu *sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un* atkārtotu izmantošanu, kuriem ir liels kritiski svarīgo izejvielu reģenerācijas potenciāls, un atkritumu savākšanu *un apstrādi*.

█

4. Šā panta 1. un 2. punktā nacionālos valsts pasākumus izstrādā tā, lai saskaņā ar LESD nepieļautu, ka rodas šķēršļi tirdzniecībai un konkurences izkropļojumi.
5. **█** Dalībvalstis atsevišķi nosaka un paziņo to komponentu daudzumus, kas satur no *elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem* izņemto kritiski svarīgo izejvielu attiecīgos daudzumus, un kritiski svarīgo izejvielu daudzumus, kas atgūti no *šādām* iekārtām. Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros nosaka šādas ziņošanas formātu un kārtību. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 3. punktā. Pirmais pārskata periods aptver pirmo pilno kalendāro gadu pēc minēto īstenošanas aktu pieņemšanas. *Dalībvalstis šos datus iesniedz, paziņojot Komisijai datus par reciklēto elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu daudzumiem saskaņā ar Direktīvas 2012/19/ES 16. panta 6. punktu.*

█

6. Dalībvalstis **45.** pantā minētajā ziņojumā sniedz informāciju par 1. punktā minēto nacionālo programmu pieņemšanu un par to pasākumu *efektīvu* īstenošanu, kas veikti saskaņā ar 1. un 2. punktu.
7. Komisija pieņem īstenošanas aktus ar to ražojumu, komponentu un atkritumu plūsmu sarakstu, ko vismaz var uzskatīt par tādiem, kam ir *attiecīgs* kritiski svarīgu izejvielu reģenerācijas potenciāls 1. punkta a) un b) apakšpunkta nozīmē.

Sastādot šo sarakstu, Komisija ņem vērā:

- (a) no šiem ražojumiem, komponentiem un atkritumu plūsmām atgūstamo kritiski svarīgo izejvielu kopējo daudzumu;
- (b) to, cik lielā mērā uz minētajiem ražojumiem, komponentiem un atkritumu plūsmām attiecas Savienības tiesību akti;

- (c) regulējuma nepilnības;
- (d) īpašas grūtības, kas skar to savākšanu un atkritumu apstrādi;
- (e) esošās savākšanas un atkritumu apstrādes sistēmas, kas uz tām attiecas.

Īstenošanas aktus, kas minēti pirmajā daļā pieņem *līdz ... [12 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]* saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta **39. pantā 3. punktā**.

27. pants

Kritiski svarīgo izejvielu reģenerācija no ieguves rūpniecības atkritumiem

1. Operatoriem, kuriem ir pienākums *sagatavot* atkritumu apsaimniekošanas plānus saskaņā ar Direktīvas 2006/21/EK 5. pantu, iesniedz Direktīvas 2006/21/EK 3. *panta 27) punktā* definētajai kompetentajai iestādei sākotnēju ekonomiskā novērtējuma pētījumu par kritiski svarīgo izejvielu iespējamo reģenerāciju no:
 - (a) objektā glabātajiem ieguves rūpniecības atkritumiem un
 - (b) radītajiem ieguves rūpniecības atkritumiem vai, ja tas ir efektīvāk, no iegūtajiem materiāliem, pirms tie kļuvuši par atkritumiem.

Operatori ir atbrīvoti no 1. punktā noteiktā pienākuma, ja tie kompetentajai iestādei ar augstu noteiktības pakāpi pierāda, ka ieguves rūpniecības atkritumi nesatur kritiski svarīgas izejvielas, kas ir tehniski atgūstamas.

2. Šā panta 1. punktā minētajā pētījumā iekļauj vismaz aplēsi par ieguves rūpniecības atkritumos un iegūtajos materiālos esošo kritiski svarīgo izejvielu daudzumiem un koncentrāciju, kā arī novērtējumu par to tehnisko un ekonomisko atgūstamību.
Operatori norāda metodes, kas izmantotas, lai novērtētu daudzumus un koncentrācijas.
3. Esošo **ieguves** rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas **objektu** operatori 1. punktā minēto pētījumu iesniedz Direktīvas 2006/21/EK 3. **panta 27) punktā** definētajai kompetentajai iestādei līdz ... [OV: lūgums ievietot – **30 mēneši** pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]. Jaunu atkritumu apsaimniekošanas objektu operatori šo pētījumu kompetentajai iestādei iesniedz, kad tie iesniedz atkritumu apsaimniekošanas plānus saskaņā ar Direktīvas 2006/21/EK 7. pantu.

4. Dalībvalstis izveido datubāzi, kurā iekļauti ■ slēgti *ieguves* rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas *objekti*, tostarp pamesti *ieguves* rūpniecības atkritumu *objekti*, kas atrodas to teritorijā, *ja atkritumu poligonu īpatnību vai ģeoloģisko apstākļu dēļ potenciāli tehniski reģenerējamo kritiski svarīgo izejvielu daudzums nav mazticams*. Datubāze satur šādu informāciju:
- (a) atkritumu apsaimniekošanas objekta atrašanās vieta, platība un atkritumu *apjoms vai attiecīgā gadījumā – lēstais apjoms*;
 - (b) atkritumu apsaimniekošanas objekta operators vai bijušais operators un attiecīgā gadījumā to tiesību pārņēmējs;
 - (c) visu ieguves rūpniecības atkritumos un, ja iespējams, sākotnējā minerālu atradnē esošo izejvielu aptuvenie daudzumi un koncentrācija saskaņā ar šā panta 6. punktu;
 - (d) jebkāda papildu informācija, ko dalībvalsts uzskata par relevantu, lai nodrošinātu kritiski svarīgo izejvielu reģenerāciju no atkritumu apsaimniekošanas objekta.

5. *dalībvalstis līdz ... [OV: lūgums ievietot – 42 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] pieņem un īsteno pasākumus, ar ko veicina kritiski svarīgu izejvielu reģenerāciju no ieguves rūpniecības atkritumiem, jo īpaši no slēgtiem ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektiem, kas 4. pantā minētajā datubāzē identificēti kā tādi, kas satur potenciāli ekonomiski atgūstamas kritiski svarīgas izejvielas.*

6. Šā panta 4. punktā minēto datubāzi izveido līdz ... [OV: lūgums ievietot – 18 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un visa informācija ir jāievada līdz ... [OV: lūgums ievietot – 3 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]. To dara pieejamu publiski piekļūstamā un digitālā formātā un atjaunina vismaz reizi 3 gados, lai tajā iekļautu vēl citu pieejamo informāciju un nesen slēgtus vai identificētus objektus.

7. Lai sniegtu 4. punkta c) apakšpunktā minēto informāciju, dalībvalstis veic vismaz šādas darbības:

- (a) attiecībā uz ■ slēgtajiem *ieguves* rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas *objektiem* dalībvalstis līdz ... [OV: lūgums ievietot – **18 mēneši** pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] sagatavo visaptverošu pārskatu par visu pieejamo atļauju dokumentāciju *vai citu pieejamo dokumentāciju, ja nav atļauju dokumentācijas*.
- (b) attiecībā uz tādiem *ieguves* rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas *objektiem*, par kuriem pieejamā informācija *varētu norādīt uz iespēju*, ka tajos ir kritiski svarīgu izejvielu potenciāli ekonomiski atgūstami daudzumi, dalībvalstis līdz ... [OV: lūgums ievietot – 2 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] veic reprezentatīvu ģeoķīmisko paraugošanu;

- (c) attiecībā uz tādiem *ieguves* rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektiem, par kuriem šā punkta a) un b) apakšpunktā aprakstītajās darbībās ir konstatēts, ka tajos varētu būt kritiski svarīgu izejvielu potenciāli ekonomiski atgūstami daudzumi, dalībvalstis līdz ... [OV: lūgums ievietot – **34 mēneši** pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] veic detalizētāku *paraugu atlasī ar tai sekojošu ķīmisko un mineralogisko raksturojumu* un ar seržu aprakstīšanu vai līdzvērtīgiem paņēmieniem, ja tas ir videi nekaitīgi saskaņā ar piemērojamajām Savienības līmeņa vidiskajām prasībām un attiecīgā gadījumā ar Direktīvas 2006/21/EK prasībām.

8. Šā panta 6. punktā aprakstītās darbības veic, ievērojot valstu tiesību sistēmas paredzētos ierobežojumus attiecībā uz īpašumtiesībām, īpašumtiesībām uz zemi, derīgo izrakteņu resursiem un atkritumiem, *ietekmi uz vidi un veselību* un jebkurus citus attiecīgos noteikumus. Ja darbības kavē šādi faktori, dalībvalsts iestādes cenšas sadarboties ar atkritumu apsaimniekošanas objekta operatoru vai īpašnieku. Šā panta 6. punktā aprakstīto darbību rezultātus dara pieejamus kā daļu no **4. punktā minētās** datubāzes. Ja iespējams, dalībvalstis datubāzē iekļauj slēgto ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanas objektu klasifikāciju saskaņā ar ANO resursu pamatklasifikāciju.

28. pants

Pastāvīgo magnētu reciklējamība

1. 2 gadus pēc **2. punktā minētā īstenošanas akta** spēkā stāšanās dienas jebkura fiziska vai juridiska persona, kas laiž tirgū magnētiskās rezonanses attēlveidošanas ierīces, vēja enerģijas ģeneratorus, rūpniecības robotus, mehāniskos transportlīdzekļus, vieglos transportlīdzekļus, aukstumģeneratorus, siltumsūkņus, elektromotorus, tostarp, ja tie ir integrēti citos ražojumos, automātiskās veļas mazgāšanas mašīnas, veļas žāvētājus, mikroviļņu krāsnis, putekļsūcējus vai trauku mazgāšanas mašīnas, nodrošina, ka uz šiem ražojumiem ir skaidri redzama, skaidri salasāma un neizdzēšama etiķete, kurā norādīts:
 - (a) vai ražojums satur vienu vai vairākus pastāvīgos magnētus vai nē;

(b) ja ražojums satur vienu vai vairākus pastāvīgos magnētus — vai šie magnēti pieder vienam no šādiem veidiem:

- (i) neodīma-dzelzs-borona magnēti;
- (ii) samārija-kobalta magnēti;
- (iii) alumīnija-niķeļa-kobalta magnēti;
- (iv) ferīta magnēti.

2. Komisija pieņem īstenošanas aktu, ar ko nosaka 1. punktā minētā marķējuma formātu. Minēto īstenošanas aktu pieņem *līdz ... [OV: lūgums ievietot – 18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]* saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 3. punktā.

3. 2 gadi pēc **2. punktā minētā īstenošanas akta** spēkā stāšanās dienas jebkura fiziska vai juridiska persona, kas laiž tirgū 1. punktā minētos ražojumus, kuri satur vienu vai vairākus 1. punkta b) apakšpunktā ■ minētos pastāvīgos magnētus, nodrošina, ka uz ražojuma vai tajā ir datu nesējs.
4. Šā panta 3. punktā minēto datu nesēju sasaista ar unikālu ražojuma identifikatoru, kas ļauj piekļūt šādām ziņām:
 - (a) atbildīgās fiziskās vai juridiskās personas nosaukums, reģistrētais komercnosaukums vai reģistrētā **preču zīme** un pasta adrese un, ja iespējams, elektroniskie saziņas līdzekļi;
 - (b) informācija par visu ražojumā iekļauto pastāvīgo magnētu masu, atrašanās vietu un ķīmisko sastāvu, kā arī par magnētu pārklājumu, līmju un jebkādu izmantoto piedevu klātbūtni un veidu;

- (c) informācija par to, kā piekļūt visiem ražojumā iekļautajiem pastāvīgajiem magnētiem un **droši** izņemt tos, tostarp vismaz par visu izņemšanas posmu secību, rīkiem vai tehnoloģijām, kas vajadzīgi, lai piekļūtu pastāvīgajam magnētam un to izņemtu, neskarot Direktīvas 2012/19/ES 15. panta 1. punktu.
5. Attiecībā uz ražojumiem, kuros esošie pastāvīgie magnēti ir tikai vienā vai vairākos ražojumā ievietotos elektromotoros, 4. punkta b) apakšpunktā minēto informāciju var aizstāt ar informāciju par šo elektromotoru atrašanās vietu, un 4. punkta c) apakšpunktā minēto informāciju var aizstāt ar informāciju par to, kā piekļūt elektromotoriem un tos izņemt, tostarp vismaz par visu izņemšanas posmu secību, rīkiem vai tehnoloģijām, kas vajadzīgi, lai piekļūtu elektromotoriem un tos izņemtu.
6. Attiecībā uz 3. punktā minētajiem ražojumiem, kuriem saskaņā ar citu Savienības tiesību aktu ir vajadzīga ■ definētā ražojuma pase, 4. punktā minēto informāciju iekļauj ražojuma pasē.

7. ***Ekonomikas dalībnieks, kas saskaņā ar šā panta 1. punktu laiž ražojumu tirgū, nodrošina, ka 3. punktā minētā informācija ir pilnīga, atjaunināta un precīza un ka tā ir pieejama vismaz tikpat ilgi kā ražojuma tipiskais kalpošanas laiks plus desmit gadi, tostarp pēc atbildīgās fiziskās vai juridiskās personas maksātspējas, likvidācijas vai darbības pārtraukšanas Savienībā. Tā var pilnvarot kādu uzņēmumu rīkoties to vārdā.***

Šā panta 4. punktā minētā informācija attiecas uz ražojuma modeli vai, ja informācija par tā paša modeļa dažādām vienībām ir atšķirīga, uz konkrētu partiju vai vienību. Šā panta 4. punktā minētā informācija ir pieejama ***remontētājiem***, reciklētājiem, tirgus uzraudzības iestādēm un muitas dienestiem.

/

■ ■

8. Ja informācijas prasības par pastāvīgo magnētu reciklēšanu ir noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos, kas vēlti kādam no 1. punktā uzskaitītajiem ražojumiem, šīs prasības piemēro šā panta noteikumu vietā.

■

9. ražojumus, kas galvenokārt paredzēti aizsardzības vai kosmosa lietojumiem, atbrīvo no šā panta prasībām.

10. Magnētiskās rezonanses attēlveidošanas ierīcēm, mehāniskajiem transportlīdzekļiem un vieglajiem transportlīdzekļiem, kas ir L kategorijas transportlīdzekļi ar tipa apstiprinājumu, šā panta prasības piemēro no ... [OV: lūgums ievietot – 5 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas].

11. Šo pantu nepiemēro:

- (a) *speciālajiem transportlīdzekļiem, kā tie definēti Regulas (ES) 2018/858 3. panta 31) punktā;*
- (b) *citām daļām transportlīdzeklī, kura tips apstiprināts N1, N2, N3, M2 vai M3 kategorijas vairākpasmu tipa apstiprināšanas procedūrā, izņemot bāzes transportlīdzekļus;*
- (c) *mazās sērijās ražotiem transportlīdzekļiem, kā tie definēti Regulas (ES) 2018/858 3. panta 30) punktā.*

12. Komisija ir pilnvarota pieņemt *deleģēto aktu* saskaņā ar 38. pantu, lai **█** *sagatavotu* **█** sarakstu ar kombinētās nomenklatūras³⁴ kodiem un ražojumu aprakstiem, kas atbilst 1. punktā minētajiem ražojumiem, lai atvieglotu muitas dienestu darbu saistībā ar minētajiem ražojumiem un šajā pantā un 29. pantā noteiktajām prasībām.

³⁴ Kombinētā nomenklatūra Regulas (EEK) Nr. 2658/87 I pielikumā.

29. pants

Pastāvīgo magnētu reciklējamība

1. No ... [OV: lūgums ievietot – 3 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] vai 2 gadus pēc 2. punktā minētā deleģētā akta stāšanās spēkā atkarībā no tā, kurš datums ir vēlāk, jebkura fiziska vai juridiska persona, kas laiž tirgū **28.** panta 1. punktā minētos ražojumus, kuros ir viens vai vairāki **28.** panta 1. punkta **b) apakšpunkta i) līdz iii) punktā** minētie pastāvīgie magnēti un kuru visu šādu pastāvīgo magnētu kopējā masa pārsniedz 0,2 kg, brīvpiekļuves tīmekļa vietnē publisko, kāds ir no pēcpatēriņa atkritumiem atgūtā neodīma, disprozija, prazeodīma, terbija, bora, samārija, niķeļa un kobalta īpatsvars ražojumā iestrādātajos pastāvīgajos magnētos.

2. Līdz ... [OV: lūgums ievietot – 2 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] Komisija pieņem deleģēto aktu saskaņā ar 38. pantu, ar ko šo regulu papildina, paredzot noteikumus par to, kā aprēķināt un verificēt, kāds ir no [] pēcpatēriņa atkritumiem atgūtā neodīma, disprozija, prazeodīma, terbija, bora, samārija, niķeļa un kobalta īpatsvars 1. punktā minētajos ražojumos iestrādātajos pastāvīgajos magnētos.

Aprēķināšanas un verifikācijas noteikumos norāda piemērojamo atbilstības novērtēšanas procedūru no Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 768/2008/EK³⁵ II pielikumā noteiktajiem moduļiem, veicot attiecīgajiem ražojumiem vajadzīgos pielāgojumus. Nosakot piemērojamo atbilstības novērtēšanas procedūru, Komisija ņem vērā šādus kritērijus:

- (a) vai attiecīgais modulis ir piemērots ražojuma veidam un samērīgs ar sabiedrības interesēm;

³⁵ *Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 768/2008/EK (2008. gada 9. jūlijs) par ražojumu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 93/465/EEK (OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.).*

- (b) *ražojuma radītā iespējamā apdraudējuma raksturs un tas, cik lielā mērā atbilstības novērtējums atbilst apdraudējuma veidam un pakāpei;*
- (c) ja obligāti ir jāiesaista trešā persona, nepieciešamība ražotājam izvēlēties starp kvalitātes nodrošināšanas un ražojuma sertifikācijas moduļiem, kas izklāstīti Lēmuma Nr. 768/2008/EK II pielikumā.

█

3. Pēc **2. punktā minētā deleģētā akta stāšanās spēkā, bet ne vēlāk kā 2031. gada 31. decembrī** Komisija pieņem deleģētos aktus, ar kuriem papildina šo regulu, nosakot, kādam jābūt no pēcpatēriņa atkritumiem atgūta neodīma, disprozija, prazeodīma, terbija, bora, samārija, niķeļa un kobalta minimālajam īpatsvaram pastāvīgajā magnētā, kurš iestrādāts 1. punktā minētajos ražojumos. ***Ar deleģēto aktu dažādiem ražojumiem var piemērot atšķirīgu minimālo īpatsvaru un attiecībā uz konkrētiem ražojumiem atbrīvot no šā pienākuma.***

Pirmajā daļā minētajos deleģētajos aktos paredz pārejas periodus, kuru ilgums atkarīgs no tā, cik grūti ir pasākuma aptvertos ražojumus pielāgot tā, lai nodrošinātu atbilstību.

Pirmajā daļā minētā minimālā īpatsvara pamatā ir iepriekšējs ietekmes novērtējums, ņemot vērā šādus faktorus:

- (a) no pēcpatēriņa atkritumiem atgūta neodīma, disprozija, prazeodīma, terbija, bora, samārija, niķeļa un kobalta esošā un prognozētā pieejamība;

- (b) informācija, kas savākta saskaņā ar 1. punktu, un reciklētā satura īpatsvara relatīvais sadalījums pastāvīgajos magnētos, kas iestrādāti 1. punktā minētajos ražojumos, kurus laiž tirgū;
- (c) tehnikas un zinātnes attīstība, tostarp būtiskas izmaiņas pastāvīgo magnētu tehnoloģijās, kas ietekmē atgūto materiālu veidu;
- (d) minimālā īpatsvara efektīvs un potenciāls devums Savienības klimata un vidisko mērķu sasniegšanā;
- (e) iespējamā ietekme uz tādu ražojumu funkcionēšanu, kuros iestrādāti pastāvīgie magnēti;
- (f) nepieciešamība novērst nesamērīgu negatīvu ietekmi uz pastāvīgo magnētu un pastāvīgos magnētus saturošu ražojumu pieejamību cenas ziņā.

4. Ja prasības par pastāvīgo magnētu reciklēto saturu ir noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos, kas veltīti kādam no 1. punktā uzskaitītajiem ražojumiem, šīs prasības piemēro šā panta noteikumu vietā.

5. No 1. punkta prasības piemērošanas dienas fiziskas un juridiskas personas, kas laiž tirgū 1. punktā minētos ražojumus, t.i., piedāvā 1. punktā minētos ražojumus pārdošanai, tostarp tālpārdošanā, vai izstāda tos komercdarbības gaitā, nodrošina, ka to klientiem pirms pārdošanas līguma saistību uzņemšanās ir pieejama 1. punktā minētā informācija.

Fiziskas un juridiskas personas, kas laiž tirgū 1. punktā minētos ražojumus, nesniedz vai neizvieto marķējumus, zīmes, simbolus vai uzrakstus, kas var maldināt vai mulsināt klientus attiecībā uz 1. punktā minēto informāciju. ražojumus, kas galvenokārt paredzēti aizsardzības vai kosmosa lietojumiem, atbrīvo no šā panta prasībām.

6. Magnētiskās rezonanses attēlveidošanas ierīcēm, mehāniskajiem transportlīdzekļiem un vieglajiem transportlīdzekļiem, kas ir L kategorijas transportlīdzekļi ar tipa apstiprinājumu, 1. un 5. punktā noteiktās prasības piemēro 5 gadus pēc 2. punktā minētā deleģētā akta spēkā stāšanās dienas.
7. ***Šo pantu nepiemēro:***
- (a) ***speciālajiem transportlīdzekļiem, kā tie definēti Regulas (ES) 2018/858 3. panta 31) punktā;***
 - (b) ***citām daļām transportlīdzeklī, kura tips apstiprināts N1, N2, N3, M2 vai M3 kategorijas vairākpasmu tipa apstiprināšanas procedūrā, izņemot bāzes transportlīdzekļus;***
 - (c) ***mazās sērijās ražotiem transportlīdzekļiem, kā tie definēti Regulas (ES) 2018/858 3. panta 30) punktā.***

2. sadaļa

Sertifikācija un vidiskā pēda

30. pants

Atzītas shēmas

1. Valdības, *ražošanas uzņēmumu asociācijas un ieinteresēto organizāciju grupas*, kas ir izstrādājušas un pārrauga sertifikācijas shēmas, kas saistītas ar kritiski svarīgu izejvielu ilgtspēju (“shēmas īpašnieki”), var pieteikt savas shēmas Komisijas atzīšanai.

Pirmajā daļā minētajos pieteikumos iekļauj visus relevantos pierādījumus, kas saistīti ar IV pielikumā noteikto kritēriju izpildi. Komisija *līdz ... [OV: lūgums ievietot – trīs gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] pieņem īstenošanas aktu, kurā precizē pieteikumā iekļaujamo minimālo informāciju*. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 3. punktā.

Minētais īstenošanas akts paredz vienotu veidni, kas aptver visu pieteikumam nepieciešamo informāciju. Dokumentācijas apjoms, kas vajadzīgs vienotās veidnes aizpildīšanai, ir saprātīgs.

2. Ja, pamatojoties uz pierādījumiem, kas sniegti saskaņā ar 1. punktu, Komisija konstatē, ka sertifikācijas shēma atbilst IV pielikumā ***vai tā apakšnodalījumā*** noteiktajiem kritērijiem, tā pieņem īstenošanas aktu, ar ko minētajai shēmai piešķir atzīšanu, ***precizējot shēmas atzīto tvērumu***. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 3. punktā.
3. ***Atzīto tvērumu katrai shēmai precizē šādos aspektos:***
 - (a) ***vērtības ķēdes posmi, uz kuriem attiecas shēma;***

- (b) projekta aprites cikla posmi, tostarp pirms slēgšanas, tās laikā un pēc slēgšanas, uz kuriem attiecas shēma; un**
- (c) ilgtspējas dimensijas un riska videi kategorijas, kas uzskaitītas IV pielikuma b) punktā un uz kurām attiecas shēma. IV pielikuma a), c), d) un e) punktam vajadzētu būt priekšnoteikumam shēmas atzīšanai.**

4. Komisija **vismaz reizi trijos gados verificē**, vai atzītās shēmas joprojām atbilst IV pielikumā noteiktajiem kritērijiem **vai šādu kritēriju atzītā apakšnodalījumā**.
5. Atzīto shēmu īpašnieki nekavējoties informē Komisiju par visām izmaiņām vai atjauninājumiem, **kas saistīti ar IV pielikumā noteikto kritēriju izpildi vai par minēto kritēriju atzīto apakšnodalījumu, kas izveidots minētajās shēmās**. Komisija novērtē, vai šādas izmaiņas vai atjauninājumi ietekmē atzīšanas pamatu, un attiecīgi rīkojas.

6. Ja ir pierādījumi par atkārtotiem vai nozīmīgiem gadījumiem, kad ekonomikas dalībnieki, kas īsteno atzītu shēmu, nav izpildījuši minētās shēmas prasības, Komisija, apspriežoties ar atzītās shēmas īpašnieku, pārbauda, vai šie gadījumi liecina par trūkumiem shēmā, kas ietekmē atzīšanas pamatu, un attiecīgi rīkojas.
7. Ja Komisija konstatē trūkumus atzītā shēmā, kas ietekmē atzīšanas pamatu, tā var shēmas īpašniekam dot pietiekamu laiku, ***kas nav ilgāks par 12 mēnešiem***, kurā veikt korektīvos pasākumus.

8. Ja shēmas īpašnieks neveic vai atsakās veikt vajadzīgos korektīvos pasākumus un ja Komisija ir konstatējusi, ka 6. punktā minētie trūkumi nozīmē, ka shēma vairs neatbilst IV pielikumā noteiktajiem kritērijiem vai **šādu kritēriju atzītam apakšnodalījumam**, Komisija pieņem īstenošanas aktu, ar ko atsauc shēmas atzīšanu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 3. punktā.
9. Komisija izveido un regulāri atjaunina atzīto shēmu reģistru. Minēto reģistru dara publiski pieejamu brīvpiekļuves tīmekļa vietnē. **Šī tīmekļa vietne ļauj arī apkopot atsauksmes no visām attiecīgajām ieinteresētajām personām par atzītu shēmu īstenošanu. Šādas atsauksmes tiek nosūtītas attiecīgo shēmu īpašniekiem izskatīšanai.**

31. pants

Vidiskās pēdas deklarācija

1. ***Ņemot vērā 1.a punktā minētā ziņojuma un 2. punktā minētā novērtējuma rezultātu***, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar **38.** pantu, lai papildinātu šo regulu, ***paredzot*** noteikumus par dažādu kritiski svarīgu izejvielu vidiskās pēdas aprēķināšanu un verifikāciju saskaņā ar V pielikumu un ņemot vērā zinātniski pamatotas novērtēšanas metodes un attiecīgos starptautiskos standartus. Aprēķināšanas un verifikācijass noteikumos norāda ***vismaz trīs visbūtiskākās*** ietekmes ***kategorijas, kas veido lielāko daļu no kopējās vidiskās pēdas***. ***Siltumnīcefekta gāzu emisijas ir viena no vides kategorijām***. Pēdas deklarācija attiecas tikai uz ***minētajām*** ietekmes ***kategorijām***.

2. *Komisija līdz ... [18 mēneši pēc stāšanās spēkā] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā norāda, kuras kritiski svarīgās izejvielas tiks uzskatītas par prioritārām, lai novērtētu, vai pienākums deklarēt kritiski svarīgu izejvielu vidisko pēdu ir nepieciešams un samērīgs. Attiecībā uz kritiski svarīgajām izejvielām, kuras Komisija ir noteikusi par prioritārām, tā līdz ... [12 mēneši pēc ziņojuma] iesniedz 2. punktā minētā novērtējuma secinājumus.*

3. Komisija **pieņem** konkrētai kritiski svarīgai izejvielai veltītus aprēķināšanas un verifikācijas noteikumus, ja tā, apsvērusi dažādas attiecīgās vidiskās ietekmes kategorijas, ir secinājusi, ka attiecīgajam kritiski svarīgajam izejmateriālam ir būtiska vidiskā pēda un ka ir nepieciešami un samērīgi noteikt pienākumu, ka, laižot minēto materiālu tirgū, ir jādeklarē tā vidiskā pēda attiecībā uz **1. punktā minētajām ietekmes kategorijām**, jo tas veicinātu Savienības klimata un vidisko mērķu sasniegšanu, proti, sekmētu tādu kritiski svarīgu izejvielu piegādi, kurām ir mazāka vidiskā pēda.

4. Apsverot, vai 2. punktā paredzētais pienākums ir nepieciešams, Komisija ņem vērā šādus faktorus:
- (a) vai un kā, ***kā arī cik efektīvi*** Savienības klimata un vidiskie mērķi jau tiek sasniegti ar citu Savienības tiesību aktu palīdzību, kuri ir piemērojami attiecīgajām kritiski svarīgajām izejvielām;
 - (b) vai pastāv un tiek ieviesti relevanti starptautiski standarti un vadlīnijas vai vismaz izredzes par šādiem standartiem vienoties starptautiskā līmenī, kā arī ilgtspējīga prakse tirgū, tostarp brīvprātīgās shēmas, kas atzītas saskaņā ar 29. pantu;
 - (c) Savienības stratēģisko partnerību, stratēģisko projektu, tirdzniecības nolīgumu un citu starptautisku instrumentu efektivitāte un Savienības īstenoto pasākumu efektivitāte Savienības klimata un vidisko mērķu sasniegšanā;
 - (d) ***saisītās finansiālās izmaksas un administratīvais slogs ekonomikas dalībniekiem.***

5. Komisija veic iepriekšēju ietekmes novērtējumu, lai izlemtu, vai pieņemt deleģēto aktu saskaņā ar 1. punktu. Šāds novērtējums:

(a) cita starpā pamatojas uz apspriešanos ar:

- (i) visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, rūpniecības nozari, tostarp pakārtoto rūpniecību, MVU un attiecīgā gadījumā amatniecības nozari, sociālajiem partneriem, tirgotājiem, mazumtirgotājiem, importētājiem, **organizācijām, kas veicina cilvēka veselību un vides aizsardzību**, patērētāju organizācijām **un akadēmiskajām aprindām**;
- (ii) trešām valstīm **vai AZT**, kuru tirdzniecību ar Savienību šis pienākums var būtiski ietekmēt;
- (iii) valdi;
- (iv) **attiecīgā gadījumā Savienības aģentūrām, kurām ir kompetence vides aizsardzības jomā**;

- (b) nodrošina, ka neviens šāds pasākums netiek sagatavots, pieņemts vai piemērots, lai radītu nevajadzīgus šķēršļus starptautiskajai tirdzniecībai vai lai tā rezultātā šķēršļi rastos, un ka tas tirdzniecību ierobežo tikai tādā mērā, kādā tas nepieciešams Savienības klimata un vidisko mērķu sasniegšanai, ņemot vērā trešo valstu piegādātāju spēju ievērot šādu deklarāciju tā, lai netiktu nesamērīgi ietekmētas kopējās tirdzniecības plūsmas un kritiski svarīgo izejvielu izmaksas;
- (c) *izvērtē, vai līdzīgi Savienības tiesību aktos noteikti pienākumi ir devuši cerētos rezultātus un būtiski veicinājuši vides jomā izvirzīto Savienības mērķrādītāju sasniegšanu;*
- (d) novērtē, vai pasākums palīdzētu sasniegt Savienības klimata un vidiskos mērķus, tomēr nesamērīgi neietekmējot Savienības rūpniecības iespējas iegūt attiecīgās kritiski svarīgās izejvielas.

6. Jebkura fiziska vai juridiska persona, kas laiž tirgū kritiski svarīgas izejvielas, **tostarp pārstrādātas un reciklētas**, par kurām Komisija ir pieņēmusi aprēķināšanas un verifikācijas noteikumus saskaņā ar 1. punktu, dara pieejamu vidiskās pēdas deklarāciju.

Pirmajā daļā noteikto prasību piemēro katram atsevišķam kritiski svarīgu izejvielu veidam, ko laiž tirgū, un to nepiemēro kritiski svarīgām izejvielām, kas iekļautas starpražojumos vai galaražojumos.

7. Šā panta 5. punktā minētajā vidiskās pēdas deklarācijā iekļauj šādu informāciju:
- (a) atbildīgās fiziskās vai juridiskās personas nosaukums, reģistrētais komercnosaukums vai reģistrētā **preču zīme** un pasta adrese un **█** elektroniskie saziņas līdzekļi;

- (b) informācija par kritiski svarīgo izejvielu veidu, uz kuru attiecas deklarācija;
- (c) attiecīgā gadījumā informācija par valsti un reģionu, kurā kritiski svarīgās izejvielas tika iegūtas, pārstrādātas, rafinētas un reciklētas;
- (d) kritiski svarīgo izejvielu vidiskā pēda, kas aprēķināta saskaņā ar piemērojamajiem verifikācijas un aprēķināšanas noteikumiem, kuri pieņemti saskaņā ar 1. punktu;
- (e) vidiskās pēdas snieguma klase, kurai kritiski svarīgā izejviela atbilst un kura noteikta saskaņā ar piemērojamo deleģēto aktu, kas pieņemts saskaņā ar 7. punktu;
- (f) saite uz tīmekļa vietni, kur var piekļūt vidiskās pēdas deklarēšanas rezultātus pamatojošā pētījuma publiskai versijai.

8. Komisija **pieņem** deleģētos aktus saskaņā ar **38.** pantu, lai **saprātīgā termiņā** papildinātu šo regulu, nosakot vidiskās pēdas snieguma klases kritiski svarīgām izejvielām, attiecībā uz kurām saskaņā ar V pielikumu ir pieņemti aprēķināšanas un verifikācijas noteikumi saskaņā ar 1. punktu.

9. ***Nosakot kritiski svarīgas izejvielas saturošu starpražojumu un galaražojumu vidiskās pēdas aprēķināšanas noteikumus, Komisija, ja iespējams, pieprasa izmantot šajā pantā minētos vidiskās pēdas aprēķināšanas noteikumus.***

█

- 10.** Vidiskās pēdas deklarāciju *viegli saprotamā veidā* dara pieejamu brīvpiekļuves tīmekļvietnē.

Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktu, ar ko nosaka 5. punktā minētās vidiskās pēdas deklarācijas formātu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar **39.** panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

- 11.** Piedāvājot kritiski svarīgas izejvielas pārdošanai, tostarp tālpārdošanai, vai izstādot tās komercdarbības gaitā, fiziskas un juridiskas personas, kas laiž tirgū kritiski svarīgas izejvielas, nodrošina, ka to klientiem ir piekļuve vidiskās pēdas deklarācijai pirms pārdošanas līguma noslēgšanas.

Fiziskas un juridiskas personas, kas laiž tirgū kritiski svarīgas izejvielas, nesniedz vai neizvieto marķējumus, zīmes, simbolus vai uzrakstus, kas var maldināt vai mulsināt klientus attiecībā uz vidiskās pēdas deklarācijā iekļauto informāciju.

3. sadaļa

Brīva aprīte, atbilstība un tirgus uzraudzība

32. pants

Brīva aprīte

1. Dalībvalstis tādū iemeslu dēļ, kas saistīti ar informāciju par pastāvīgo magnētu reciklēšanu vai šo magnētu reciklēto saturu, vai ar informāciju par šīs regulas aptverto kritiski svarīgo izejvielu vidisko pēdu, neaizliedz, neierobežo vai nekavē darīt pieejamus tirgū vai laist ekspluatācijā ražojumus, kuros ir pastāvīgie magnēti vai kritiski svarīgas izejvielas, kas atbilst šai regulai.

2. Dalībvalstis nekavē gadatirgos, izstādēs, demonstrējumos vai līdzīgos pasākumos izstādīt ražojumus, kuros ir šai regulai neatbilstoši pastāvīgie magnēti vai kritiski svarīgas izejvielas, ar nosacījumu, ka labi redzama zīme skaidri norāda uz to, ka šādi ražojumi vai materiāli neatbilst šīs regulas prasībām un ka tos nevar darīt pieejamus tirgū līdz laikam, kad šāda atbilstība būs nodrošināta.

33. pants

Atbilstība un tirgus uzraudzība

1. Pirms tirgū laiž ražojumu, uz kuru attiecas **28.** vai **29.** pants, atbildīgās fiziskās vai juridiskās personas nodrošina, ka ir veikta piemērojamā atbilstības novērtēšanas procedūra un ka ir sagatavota vajadzīgā tehniskā dokumentācija. Ja atbilstības novērtēšanas procedūrā ir pierādīta ražojuma atbilstība piemērojamajām prasībām, atbildīgās fiziskās vai juridiskās personas nodrošina, ka ir sagatavota ES atbilstības deklarācija un ir piestiprināta CE zīme.
2. To ražojumu atbilstības novērtēšanas procedūra, uz kuriem attiecas **28.** panta prasības, ir ***Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/125/EK*** IV pielikumā noteiktā procedūra, izņemot tad, ja uz minētajiem ražojumiem attiecas arī **29.** pantā noteiktās prasības, un šādā gadījumā atbilstības novērtēšanas procedūra ir procedūra, kas izklāstīta saskaņā ar **29.** panta 2. punktu pieņemtajos aprēķināšanas un verifikācijas noteikumos.

3. Šo pantu nepiemēro ražojumiem, uz kuriem attiecas tipa apstiprinājums saskaņā ar Regulu 2018/858 un Regulu *(ES) Nr.* 168/2013.

34. pants

Īstenošana un pielāgošana Savienības saskaņošanas tiesību aktiem

1. *Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 38. pantu, lai papildinātu 28., 29., 31. un 33. pantu nolūkā:*
 - (a) *noteikt prasības 28. panta 3. un 4. punktā minētā datu nesēja tehniskajam projektam un darbībai un unikālajam ražojuma identifikatoram;*
 - (b) *atsaukties uz tehniskajiem standartiem, kas izmantojami saistībā ar 28. panta 3. un 4. punktā minēto datu nesēju un unikālo ražojuma identifikatoru;*
 - (c) *paredzēt noteikumus 28. panta 4. punktā minētā unikālā ražojuma identifikatora iekļaušanai reģistros, kas attiecas uz tirgus uzraudzību un muitas kontroli;*

- (d) noteikt prasības saistībā ar muitas kontrolēm attiecībā uz 28. panta 3. un 4. punktā minēto datu nesēju un unikālo ražojuma identifikatoru;*
- (e) izstrādāt procedūras rīcībai ar ražojumiem, kas rada risku valsts līmenī vai formālas neatbilstības, kā arī saistītās drošības procedūras gadījumā, ja tiek izteikti iebildumi pret veiktajiem tirgus uzraudzības pasākumiem;*

(f) noteikt prasības saistībā ar ES atbilstības deklarāciju un vispārīgus principus, noteikumus un nosacījumus atbilstības zīmes piestiprināšanai;

To darot, Komisija atsaucas uz citiem Savienības saskaņošanas un tiesību aktiem vai nodrošina saskaņotību ar tiem, jo īpaši [OV: lūgums ievietot atsauci uz Ekodizaina direktīvu] un ņemt vērā vajadzību ierobežot administratīvo slogu, vienlaikus nodrošinot 28., 29. un 31. panta efektīvu īstenošanu.

6. nodaļa

7. nodaļa

Pārvaldība

35. pants

Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valde

1. Tiek izveidota Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valde (*turpmāk tekstā — “valde”*).
2. *Valdei ir padomdevējas loma attiecībā pret Komisiju, un tā* veic šajā regulā noteiktos uzdevumus.

36. pants

Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valdes sastāvs un darbība

1. Valdi veido **pārstāvji no visām** dalībvalstīm un Komisijas. To vada **█** Komisija.
2. Katra dalībvalsts dalībai valdē ieceļ augsta līmeņa pārstāvi. Ja tas ir relevanti, ņemot vērā funkciju un speciālās zināšanas, dalībvalsts var iecelt vairākus pārstāvjus, kas nodarbojas ar dažādiem valdes uzdevumiem. Katram valdes loceklim ir aizvietotājs.
Balsttiesības ir tikai dalībvalstīm. Katrai dalībvalstij ir tikai viena balss neatkarīgi no pārstāvju skaita.

Priekšsēdētājs sanāsmēs, arī 6. punktā minētajās pastāvīgajās vai pagaidu apakšgrupās, kā novērotājus aicina piedalīties Eiropas Parlamenta pārstāvjus.

3. *Attiecīgā gadījumā valdes priekšsēdētājs var uzaicināt nozares pārstāvjus, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumus, pilsonisko sabiedrību, akadēmiskās aprindas, arodbiedrības, vietējās vai reģionālās iestādes, trešās valstis, aizjūras zemes un teritorijas, kā arī Eiropas Aizsardzības aģentūras, Eiropas Ķimikāliju aģentūras, Eiropas Vides aģentūras vai Eiropas Ārējās darbības dienesta pārstāvjus novērotāja statusā piedalīties 6. punktā minēto valdes vai tās pastāvīgo vai pagaidu apakšgrupu sanāksmēs vai sniegt rakstisku ieguldījumu.*
- Novērotāji nepiedalās valdes un tās apakšgrupu ieteikumu sagatavošanā.*

■

4. Valde *savā pirmajā sanāksmē* pēc Komisijas priekšlikuma ar tās locekļu vienkāršu balsu vairākumu pieņem savu reglamentu.

5. Valde sanāk regulāri, lai nodrošinātu šajā regulā norādīto uzdevumu faktisku izpildi. Vajadzības gadījumā valde sanāk pēc Komisijas *vai dalībvalsts* pamatota pieprasījuma, *pamatojot īpašu interesi par stratēģisku projektu tās teritorijā, un attaisno papildu sanāksmes rīkošanu.*

Valde sanāk vismaz:

- (a) reizi 3 mēnešos, lai novērtētu stratēģisko projektu pieteikumus saskaņā ar 3. nodaļas 1. iedaļu;
- (b) reizi 6 mēnešos, lai izstrādātu monitoringu saskaņā ar 4. nodaļu;

■

- (c) reizi gadā, lai apspriestu, kā veicies ar to dalībvalstu pienākumu īstenošanu, kas saistīti ar 3. nodaļas 4. iedaļā izklāstīto izpēti, tostarp ņemot vērā kritisko vai stratēģisko izejvielu sarakstu atjauninājumus.

6. Komisija *koordinē* valdes *darbu*, nodrošinot izpildsekretariātu, kas sniedz tehnisku un loģistikas atbalstu.

7. *Valde:*

(a) *periodiski apspriež 9. panta īstenošanu un dalās paraugpraksē, kā paātrināt kritiski svarīgu izejvielu projektu atļauju piešķiršanas procedūru un kā uzlabot sabiedrības līdzdalību tajos un to sabiedrisko apspriešanu;*

(b) *attiecīgā gadījumā ierosina Komisijai vadlīnijas 9. panta 1. punkta īstenošanai, kas vienotajiem kontaktpunktiem jāņem vērā;*

- (c) periodiski apspriež stratēģisko projektu īstenošanu un vajadzības gadījumā pasākumus, ko projekta virzītājs vai dalībvalsts, kuras teritoriju skar stratēģiskais projekts, varētu veikt, lai vēl vairāk atvieglotu minēto stratēģisko projektu īstenošanu saskaņā ar 15. pantu;*
- (d) konsultē Komisiju par sistēmas izveides novērtējumu saskaņā ar 25. pantu;*
- (e) veicina paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm par to, kā uzlabot savas nacionālās programmas saskaņā ar 26. pantu.*

8. Valde var izveidot pastāvīgas vai pagaidu apakšgrupas, kurām uztic konkrētus jautājumus un uzdevumus.

Valde izveido vismaz šādas pastāvīgās apakšgrupas:

- (a) apakšgrupa, kas apspriež un koordinē finansējumu stratēģiskiem projektiem saskaņā ar **16.** pantu; kā novērotājus uzaicina pārstāvjus no valsts attīstību veicinošām bankām un iestādēm, **eksporta kredīta aģentūrām**, Eiropas attīstības finanšu iestādēm, Eiropas Investīciju bankas grupas, citām starptautiskām finanšu iestādēm, tostarp Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas, un attiecīgā gadījumā privātām finanšu iestādēm;
- (b) *apakšgrupa, kas apspriež pasākumus un apmainās viedokļiem par pasākumiem, kuru mērķis ir palielināt sabiedrības zināšanas par kritiski svarīgo izejvielu piegādes ķēdi, un apmainās ar paraugpraksi attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un ieinteresēto personu iesaistīšanu kritiski svarīgo izejvielu projektos; uz šo apakšgrupu pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjus uzaicina kā novērotājus;*

- (c) apakšgrupa, kas apvieno valstu vai *attiecīgā gadījumā reģionālos* ģeoloģiskos institūtus vai apsekotājus, vai, ja valstī šāda institūta vai apsekotāja nav, attiecīgo valsts iestādi, kas atbild par vispārīgo izpēti, lai veicinātu **19.** pantā minēto nacionālo izpētes programmu koordinēšanu;
- (d) *apakšgrupa, kas apspriež un apmainās viedokļiem par pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt apritīgumu, resursefektivitāti un kritiski svarīgo izejvielu aizstāšanu;*
- (e) apakšgrupa, kas apvieno valstu piegādes un informācijas aģentūras, kuras nodarbojas ar kritiski svarīgām izejvielām, vai, ja valstī šādas aģentūras nav, attiecīgo valsts iestādi, kas atbild par minēto jautājumu, lai palīdzētu veikt **20.** pantā noteiktos monitoringa uzdevumus;

- (f) apakšgrupa, kas apvieno valstu ārkārtas situāciju aģentūras un valstu iestādes, kuras atbildīgas par stratēģiskajiem krājumiem, vai, ja šādas aģentūras vai iestādes valstī nav, attiecīgo valsts iestādi, kas atbild par minēto jautājumu, lai palīdzētu **23.** pantā minētajā stratēģisko krājumu koordinēšanā.

I

Veikdama savus uzdevumus, valde attiecīgā gadījumā nodrošina koordināciju, sadarbību un informācijas apmaiņu ar attiecīgajām krīzes reaģēšanas un krīzgatavības struktūrām, kas izveidotas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

- 9.** Valde veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu drošu apiešanos ar konfidenciālu un komerciāli sensitīvu informāciju un tās apstrādi *saskaņā ar 46. pantu*.
- 10.** Valde dara visu iespējamo, lai panāktu konsensu.

37. pants

Starptautiskā sadarbība un stratēģiskās partnerības

1. Valde periodiski apspriež šādus jautājumus:

(a) kādā mērā Savienības noslēgtās stratēģiskās partnerības palīdz:

(i) uzlabot Savienības piegādes drošību, tostarp 5. panta b) punktā noteiktos kritērijus;

(ii) uzlabot sadarbību kritiski svarīgu izejvielu vērtības ķēdē starp Savienību un partnervalstīm, tostarp izmantojot spēju veidošanas un tehnoloģiju nodošanas programmas, lai veicinātu kritiski svarīgu izejvielu apritīgumu un atbildīgu reciklēšanu ražotājvalstīs;

(iii) uzlabot partnervalstu ekonomisko un sociālo attīstību, tostarp veicinot ilgtspējīgu aprites ekonomikas praksi, pienācīgus darba apstākļus un cilvēktiesību ievērošanu to izejvielu vērtības ķēdēs;

- (b) saskaņotību un iespējamo sinerģiju starp dalībvalstu divpusējo sadarbību ar attiecīgajām trešām valstīm un darbībām, ko Savienība veic stratēģisko partnerību kontekstā;*
- (c) to, ar kurām trešām valstīm varētu prioritāri noslēgt stratēģiskās partnerības, ņemot vērā šādus aspektus:*
 - (i) iespējamo sniegumu piegādes drošībā, kā arī tās noturība, ņemot vērā trešās valsts potenciālās rezerves, ieguves, pārstrādes un reciklēšanas jaudas, kas saistītas ar kritiski svarīgām izejvielām;*

(ii) to, vai sadarbība starp Savienību un trešo valsti varētu uzlabot trešās valsts spēju nodrošināt negatīvas vidiskās ietekmes monitoringu, vidisko ietekmi novērst un samazināt līdz minimumam ar tās tiesisko regulējumu un tā īstenošanu, piekopt sociāli atbildīgu praksi, tostarp ievērot cilvēktiesības un darba tiesības, īpaši piespiedu darba un bērnu darba apkarošanas politiku, jēgpilni sadarboties ar vietējām kopienām, tostarp pirmiedzīvotājiem, piekopt pārredzamu un atbildīgu uzņēmējdarbības praksi un novērst nelabvēlīgu ietekmi uz valsts pārvaldes pienācīgu darbību un tiesiskumu;

- (iii) to, vai pastāv sadarbības nolīgumi starp trešo valsti un Savienību, un — attiecībā uz jaunietekmes tirgiem un jaunattīstības valstīm — Global Gateway investīciju projektu izvēšanas potenciālu, tostarp attiecībā uz ieguldījumu sekmēšanu stratēģiskos projektos;*
- (iv) attiecībā uz jaunietekmes tirgiem un jaunattīstības valstīm — to, vai un kā partnerība varētu veicināt vietējo pievienoto vērtību, tostarp lejasposma sektora darbības, un būtu abpusēji izdevīga partnervalstij un Savienībai.*
- (d) padomus Komisijai par to, kā nodrošināt, lai 1. punktā minētās stratēģiskās partnerības būtu saskaņotas ar Savienības politiku attiecībā uz jaunietekmes tirgiem un jaunattīstības valstīm.*

2. *Šā panta 1. punkta noteikumi neskar Padomes prerogatīvas saskaņā ar Līgumiem.*
3. *Dalībvalstis:*
 - (a) *informē Komisiju par savu divpusējo sadarbību ar attiecīgajām trešām valstīm, ja tās darbības joma ietver kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdi;*
 - (b) *var atbalstīt Komisiju stratēģiskajās partnerībās izklāstīto sadarbības pasākumu īstenošanā visā izejvielu vērtības ķēdē.*
4. *Reizi gadā Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par [iepriekšējos punktos] minēto diskusiju saturu un rezultātiem.*

8. nodaļa

Deleģētās pilnvaras un komitejas procedūra

38. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 3. panta 2. punktā, 4. panta 2. punktā, 6. panta 2. punktā, 28. panta 12. punktā, 29. panta 2. punktā un 31. panta 1. un 5. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz astoņu gadu laikposmu no [OV: lūgums ievietot – viens mēnesis pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms *astoņu gadu* laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem , ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt šīs regulas 3. panta 2. punktā, 4. panta 2. punktā, 6. panta 2. punktā, 28. panta 12. punktā, 29. panta 2. punktā un 31. panta 1. un 5. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Apspriešanās ar dalībvalstu ekspertiem notiek pēc apspriešanās saskaņā ar 14. pantu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 3. panta 2. punktu, 4. panta 2. punktu, 6. panta 2. punktu, 28. panta 12. punktu, 29. panta 2. punktu un 31. panta 1. un 5. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divu mēnešu laikā pēc tā paziņošanas Eiropas Parlamentam un Padomei ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja līdz minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu var pagarināt par diviem mēnešiem.

39. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz [OV: lūgums ievietot atsauci uz šo tiesību aktu] īstenošanas komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

9. nodaļa

Grozījumi

40. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2018/1724

Regulu (ES) 2018/1724 groza šādi:

- (1) regulas I pielikuma pirmajā slejā pievieno jaunu rindu “S. Kritiski svarīgu izejvielu projekti”;
- (2) regulas I pielikuma otrajā slejā rindā “**AJ.** Kritiski svarīgu izejvielu projekti” pievieno šādus punktus:
 - “1. vienotie kontaktpunkti, kas minēti 9. panta 1. punktā;**
 - 2. informācija par atļauju piešķiršanas procesu.”**

- “3. informācija par finansēšanas un investīciju pakalpojumiem”
- “4. informācija par finansējuma ieguves iespējām Savienības vai dalībvalstu līmenī”
- “5. informācija par uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumiem, tostarp, bet ne tikai, attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, vietējiem nodokļu tiesību aktiem, darba tiesībām”

(3) regulas II pielikuma pirmajā slejā pievieno jaunu rindu “Kritiski svarīgu izejvielu projekti”.

(4) regulas II pielikuma otrajā slejā rindā “Kritiski svarīgu izejvielu projekti” pievieno šādu punktu:

“Procedūra, kas aptver visas attiecīgās ■ atļaujas, kuras vajadzīgas, lai ■ būvētu un ■ īstenotu *kritiski svarīgo izejvielu* projektus, ietverot ar būvniecību, ķīmikālijām un tīkla pieslēgumu saistītas atļaujas un vidiskos novērtējumus un atļaujas, ja tādi ir vajadzīgi, un visus ■ pieteikumus un *procedūras no pieteikuma pabeigtības atzīšanas līdz visaptverošā lēmuma paziņošanai par procedūras iznākumu, ko veic atbildīgā valsts kompetentā iestāde.*

- (5) regulas II pielikuma trešajā slejā rindā “Kritiski svarīgu izejvielu projekti” pievieno šādu punktu:

“Visi izvaddati, kas attiecas uz procedūrām, sākot ar pieteikuma *pilnīguma* atzīšanu un beidzot ar visaptveroša lēmuma par procedūras iznākumu paziņošanu, ko veic *vienotais kontaktpunkts*.”

- (6) regulas III pielikumā pievieno šādu punktu:

“(9) *Vienotais kontaktpunkts*, kas minēts ... [OV: lūgums ievietot atsauci uz šo priekšlikumu]” 9. panta 1. punktā.

41. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2019/1020

Regulu (ES) 2019/1020 groza šādi:

- (1) regulas 4. panta 5. punktā tekstu “(ES) 2016/425(35) un (ES) 2016/426(36)” aizstāj ar šādu tekstu: “(ES) 2016/425 (*), (ES) 2016/426 (**) un [(ES) [...]] [šīs regulas pieņemšanas gads]/...(***)”;
- (2) I pielikumā pievieno šādu punktu: “X [OV: lūgums ievietot nākamo kārtas numuru] Regula (ES).../..., ar ko izveido satvaru drošas un ilgtspējīgas kritiski svarīgu izejvielu piegādes nodrošināšanai un groza Regulu (ES) 2019/1020 [OV: lūgums ievietot šīs regulas publikācijas atsauci], ciktāl tā attiecas uz minētās regulas **28.**, **29.** vai **31.** pantā izklāstītajām prasībām.”

42. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2018/858

Regulas (ES) 2018/858 II pielikumu groza šādi:

I daļas tabulā iekļauj šādu ierakstu:

[OV: lūgums ievietot nākamo kārtas numuru G sadaļā]	Pastāvīgo magnētu apritīguma m izvirzītās prasības	Regula (ES) XX/XXXX [OV: lūgums ievietot ziņas par šīs regulas publikāciju OV]	X	X	X	X	X	X							X	X
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---

43. pants

Grozījums Regulā (ES) Nr. 168/2013

Regulas (ES) Nr. 168/2013 II pielikumu groza šādi:

I daļas tabulā iekļauj šādu ierakstu:

[OV: lūgums ievietot nākamo kārtas numuru C1 sadaļā]	Pastāvīgo magnētu apritīguma m izvirzītās prasības	Regula (ES) XX/XXXX [OV: lūgums ievietot ziņas par šīs regulas publikāciju	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

		OV]																	
--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. nodaļa

Nobeiguma noteikumi

44. pants

Paveiktā pārraudzīšana

- 1. Komisija līdz ... [OV: lūgums ievietot – 18 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] iesniedz ziņojumu, kurā ietver indikatīvās prognozes par kritiski svarīgo izejvielu gada patēriņu 2023., 2040. un 2050. gadā, tostarp zemāko, augstāko un atsauces prognozi, kā arī indikatīvos kritērijus stratēģisko izejvielu ieguvei un pārstrādei nolūkā panākt atbilstību kritērijiem, kas 2030. gadam noteikti 5. panta a) punktā.*

2. Komisija, ņemot vērā valdes ieteikumu, seko līdzi virzībai uz 5. panta 1. punktā izklāstīto *kritēriju* sasniegšanu, kā arī 5. panta 2. punktā minēto *kritisko izejvielu prognozētā Savienības patēriņa pieauguma samazināšanu* un vismaz reizi 3 gados publicē ziņojumu, kurā sīki izklāstīts Savienības progress virzībā uz minēto *kritēriju un šādas samazināšanas* sasniegšanu.

Pirmo ziņojumu sagatavo līdz ... [OV: lūgums ievietot – 3 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas].

3. Šā panta 1. punktā minētais ziņojums ietver:

- kvantitatīvu informāciju par Savienības progresu virzībā uz 5. pantā noteiktajiem kritērijiem *un samazināšanu*;
- *sarakstu ar stratēģiskajām partnerībām, kas noslēgtas starp Savienību un trešām valstīm un aptver izejvielas, kā arī*
- *novērtējumu par to ieguldījumu 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktā mērķa sasniegšanā.*

Piemērojot šo pantu, ekonomikas dalībniekiem nav jāiesniedz informācija papildus tai, kas sniegta saskaņā ar 21. pantu.

4. *Lai nodrošinātu šīs regulas saskaņotu īstenošanu, Komisija uzrauga tās īstenošanai veikto darbību atbilstību citiem Savienības tiesību aktiem. Turklāt Komisija [OV: lūgums ievietot – 1 gads pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] publicē ziņojumu par šīs regulas saskaņību ar citiem Savienības tiesību aktiem.*
5. *Ja, pamatojoties uz 1. punktā minēto ziņojumu, Komisija secina, ka Savienība, visticamāk, nerasniegs 5. pantā noteiktos mērķus, tā novērtē, cik lietderīgi un samērīgi būtu ierosināt pasākumus, lai nodrošinātu šo mērķu sasniegšanu.*
6. *Komisija pieprasa Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt Eiropas standartus vai Eiropas standartizācijas nodevumus, lai atbalsētu šīs regulas mērķus.*

45. pants

Dalībvalstu ziņošana

1. Dalībvalstis katru gadu nosūta Komisijai ziņojumu, kurā ietverta **19.** panta 4. punktā, **21.** panta 1. un 2. punktā, **22.** panta 1. punktā, **23.** panta 5. punktā un **26.** panta 6. punktā minētā informācija. Pirmo ziņojumu nosūta līdz ... [OV: lūgums ievietot – ***divi gadi*** pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas].

Ekonomikas dalībniekiem nav jāiesniedz informācija papildus tai, kas sniegta saistībā ar 1. apakšpunktā uzskaitītajiem noteikumiem.

2. Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka veidni, kas jāizmanto 1. punktā minētajiem ziņojumiem. Veidnē var norādīt, kā sniedzama 1. punktā minētā informācija. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta **39.** panta 2. punktā.
3. Šā panta 1. punktā minētajos ziņojumos ietvertu informāciju apstrādā saskaņā ar **46.** pantu.

46. pants

Konfidenciālas informācijas apstrāde

1. Informāciju, kas iegūta, īstenojot šo regulu, izmanto tikai šīs regulas mērķiem, un to aizsargā attiecīgie Savienības un valstu tiesību akti.
2. Dalībvalstis un Komisija nodrošina komercnoslēpuma un uzņēmuma noslēpumu, kā arī citas sensitīvas, konfidenciālas un klasificētas informācijas, kas iegūta un sagatavota, piemērojot šo regulu, aizsardzību, ieskaitot ieteikumus un veicamos pasākumus saskaņā ar Savienības un attiecīgās valsts tiesību aktiem.
3. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka klasificētai informācijai, ko sniedz vai ar ko apmainās saskaņā ar šo regulu, netiek pazemināta vai noņemta slepenība bez tās sniedzēja iepriekšējas rakstveida piekrišanas *saskaņā ar attiecīgajiem valsts vai Savienības tiesību aktiem.*

4. Ja kāda dalībvalsts uzskata, ka agregētās informācijas prezentēšana 22. panta kontekstā tomēr var apdraudēt valsts drošības intereses, tā pret Komisijas prezentēto informāciju var iebilst, iesniedzot pamatotu paziņojumu.
5. Komisija un valstu iestādes, to amatpersonas, darbinieki un citas personas, kas strādā šo iestāžu pārraudzībā, nodrošina tās informācijas konfidencialitāti, kas iegūta, pildot uzdevumus un darbības *saskaņā ar attiecīgajiem valsts vai Savienības tiesību aktiem*. Minētais pienākums attiecas arī uz visiem dalībvalstu pārstāvjiem, novērotājiem, ekspertiem un citiem dalībniekiem, kas piedalās valdes sanāksmēs saskaņā ar 36. pantu.
6. *Komisija nodrošina standartizētus un drošus līdzekļus saskaņā ar šo regulu iegūtās informācijas vākšanai, apstrādei un glabāšanai.*
7. *Nekādi pienākumi apmainīties ar informāciju saskaņā ar šo regulu neattiecas uz datiem, kas saistīti ar būtiskām dalībvalstu drošības vai aizsardzības interesēm.*

47. pants

Sodi

Ne ilgāk kā 18 mēnešu laikā pēc regulas stāšanās spēkā dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem, ko piemēro par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to izpildi. Paredzētie sodi ir efektīvi, samērīgi un atturoši. Dalībvalstis minētos noteikumus un pasākumus nekavējoties dara zināmus Komisijai un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

48. pants

Izvērtēšana

1. Līdz ... [OV: lūgums ievietot – 5 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] Komisija veic šīs regulas izvērtēšanu attiecībā pret tās mērķiem un iesniedz ziņojumu par to Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.
2. 1. punktā minētajā ziņojumā novērtē vismaz:
 - to, cik lietderīgi ir noteikt maksimālās vidiskās pēdas sliekšņvērtības kritiski svarīgām izejvielām, attiecībā uz kurām ir pieņemti aprēķināšanas un verifikācijas noteikumi, ***kā arī vajadzību pēc 2030. gada vēl vairāk stiprināt kritiski svarīgu izejvielu piegādes ķēdes;***

- *konsekvenci starp Savienības tiesību aktiem vides jomā un šo regulu, jo īpaši attiecībā uz stratēģisko projektu prioritāro statusu;*
- *informācijas pieejamību par atkritumu apjomiem un stratēģisko izejvielu saturu attiecīgajās atkritumu plūsmās;*
- *to, cik lietderīgi ir noteikt kritērijus 2040. un 2050. gadam apkopotā līmenī un katrai stratēģiskajai izejvielai;*
- *saskaņā ar 25. pantu izveidotās kopīgā iepirkuma sistēmas ietekmi uz konkurenci iekšējā tirgū;*
- *to, cik lietderīgi ir noteikt turpmākus pasākumus, lai palielinātu atkritumu savākšanu, šķirošanu un pārstrādi, jo īpaši attiecībā uz metāllūžņiem, tostarp melnajiem metāllūžņiem.*

3. *Balstoties uz šo ziņojumu, Komisija attiecīgā gadījumā iesniedz tiesību aktu priekšlikumus.*

49. pants

Stāšanās spēkā

- 1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

2. *Regulas 42. un 43. pantu piemēro no ... [5 gadi pēc stāšanās spēkā]*

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

...

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētāja

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

I pielikums
Stratēģiskās izejvielas

1. sadaļa Stratēģisko izejvielu saraksts

Par stratēģiskām tiek uzskatītas šādas izejvielas:

- (a) ***Boksīts/alumīnija oksīds/alumīnijs***
- (b) bismuts;
- (c) bors (metālurģijā izmantojamās markas);
- (d) kobalts;
- (e) varš;
- (f) gallijs;

- (g) germānijs;
- (h) litijs (baterijās izmantojamas markas);
- (i) magnija metāls;
- (j) mangāns (baterijās izmantojamas markas);
- (k) ■ grafiits (baterijās izmantojamas markas);
- (l) niķelis (baterijās izmantojamas markas);
- (m) platīna grupas metāli;
- (n) retzemju elementi magnētiem (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm un Ce);
- (o) silīcija metāls;
- (p) titāns;
- (q) volframs.

2. sadaļa Stratēģisko izejvielu atlases metodoloģija

1. Stratēģiskā nozīme tiek noteikta, pamatojoties uz izejvielas nozīmīgumu zaļās un digitālās pārkārtošanās satvarā, kā arī aizsardzības un *aerokosmonautikas* nozarē **atbilstoši šādiem kritērijiem:**
 - (a) to stratēģisko tehnoloģiju daudzums, kurās izejviela tiek izmantota ielaidē;
 - (b) izejvielas daudzums, kas nepieciešams attiecīgo stratēģisko tehnoloģiju ražošanā;
 - (c) paredzamais globālais pieprasījums pēc attiecīgajām stratēģiskajām tehnoloģijām.

2. Paredzamais pieprasījuma pieaugums ($D_{F/C,\tau}$) tiek aprēķināts šādi:

$$D_{F/C,\tau} = \frac{DF_{\tau}}{GS_{\tau_0}}$$

kur:

DF_{τ} ir kopējā gada pieprasījuma prognoze attiecībā uz izejvielu τ gadā;

GS_{τ_0} ir globālā ikgadējā izejvielu produkcija atsauces periodā, τ_0 .

3. Ražošanas palielināšanas sarežģītību nosaka, ņemot vērā vismaz:

- (a) pašreizējais \blacksquare izejvielu \blacksquare ikgadējais ražošanas apjoms pasaulē;
- (b) izejvielu rezervju un ražošanas attiecība \blacksquare , pamatojoties uz zināmām ekonomiski iegūstamu ģeoloģisko resursu rezervēm un pašreizējo globālo gada ražošanas apjomu;

\blacksquare

- (c) piegādes jaudu palielinošu jaunu projektu izpildes laiks, ja ir pieejama uzticama informācija.

\blacksquare

II pielikums

Kritiski svarīgās izejvielas

1. sadaļa Kritiski svarīgo izejvielu saraksts

Par kritiski svarīgām tiek uzskatītas šādas izejvielas:

- (a) antimons;
- (b) arsēns;
- (c) *boksīts/alumīnija oksīds/alumīnijs*
- (d) barīts;

- (e) berilijs;
- (f) bismuts;
- (g) bors;
- (h) kobalts;
- (i) koksa ogles;
- (j) varš;
- (k) laukšpats;
- (l) fluoršpats;
- (m) gallijs;
- (n) germānijs;
- (o) hafnijs;

- (p) hēlijs;
- (q) smagie retzemju elementi;
- (r) vieglie retzemju elementi;
- (s) litijs;
- (t) magnijs;
- (u) mangāns;
- (v) ■ grafits;
- (w) niķelis (baterijās izmantojamas klases);
- (x) niobijs;
- (y) fosfātieži;
- (z) fosfors;

(aa) platīna grupas metāli;

(ab) skandijs;

(ac) silīcija metāls;

(ad) stroncijs;

(ae) tantals;

(af) titāns;

(ag) volframs

(ah) vanādijs.

2. sadaļa Ekonomiskās nozīmības un piegādes riska aprēķināšana

1. *Novērtēto* izejvielu ekonomisko nozīmību (*EI*) aprēķina šādi:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

kur:

s apzīmē *NACE* (divciparu līmeņa) ekonomikas nozares;

A_s ir izejvielu galalietojuma īpatsvars *NACE* (divciparu līmeņa) sektorā (*izmantojot ES vērtības, ja tādas ir pieejamas, globālās daļas pretējā gadījumā*);

Q_s ir attiecīgā sektora pievienotā vērtība *NACE* (divciparu līmenī) *kā daļa no kopējās ekonomikas*;

SI_{EI} ir ar ekonomisko nozīmību saistītais aizstāšanas indekss.

2. *Novērtētās* izejvielas aizstāšanas indekss saistībā ar ekonomisko nozīmību (SI_{EI}) tiek aprēķināts, *balstoties uz vissvarīgākajiem rūpnieciskajiem lietojumiem*, šādi:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SPP_{i,a;EI} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

kur:

i apzīmē individuālo aizstājējmateriālu;

a apzīmē individuālo izejvielas izmantojumu;

$SPP_{i,a;EI}$ ir *katra aizstājējmateriāla i ekonomiskās nozīmes snieguma parametrs salīdzinājumā ar novērtēto izejvielu, pamatojoties uz tehnisko veiktspēju, tostarp funkcionalitāti, un izmaksu rādītājiem katram lietojumam, a* ;

$\bar{ipatsvars}_a$ ir izejvielu īpatsvars galīgajā izmantojumā;

īpatsvara daļa $_{i,a}$ ir katra aizstājējresursa īpatsvara daļa katrā izmantojumā.

3. *Novērtētās* izejvielas piegādes risks (SR) tiek aprēķināts šādi:

$$SR = \left[(HHI_{WGI,t_c})_{GS} * \frac{IR}{2} + (HHI_{WGI,t_c})_{EU_sourcing} * \left(1 - \frac{IR}{2}\right) \right] * (1 - EOL_{RIR}) \cdot SI_{SR}$$

kur:

GS apzīmē *novērtētās* izejvielas kopējo gada ražošanas apjomu ■ ;

ES sagāde apzīmē piegādes uz ES *faktisko sagādi*, t. i., ES iekšzemes ražošanas apjoms plus *no citām valstīm uz ES importētais apjoms*;

HHI ir Herfindahl-Hirschman indekss (izmanto kā aizstājēju *piegādes koncentrācijai valstīs*);

WGI ir *indekss, kas balstīts uz* mērogotajiem Pasaules *Bankas Vispasaules* pārvaldības *indikatoriem* (izmanto kā aizstājēju valsts pārvaldībai);

t_c ir tirdzniecības parametrs WGI koriģēšanai, kas tiek noteikts, ņemot vērā potenciālos eksporta nodokļus (ko iespējams mazina spēkā esošie tirdzniecības līgumi), fiziskās eksporta kvotas vai eksporta aizliegumus, kuri piemēroti valstij, *c*.

█

EoL_{RIR} ir nolietoto izstrādājumu reciklēšanas uzņemšanas rādītājs, proti, sekundāro izejvielu izmantošanas rādītājs (no lūžņiem reciklētas izejvielas) kopumā izmantoto izejvielu (primāro un sekundāro) apjomā;

SR_{SR} ir ar piegādes risku saistītais aizstāšanas indekss;

IR ir atkarība no importa.

4. Izejvielu atkarība no importa, **IR**, tiek aprēķināta šādi:

$$IR = \max \left\{ 0 ; \frac{Import - Export}{DomesticProduction + Import - Export} \right\}$$

5. *Novērtētās* izejvielas Herfindahl-Hirschman indekss (HHI_{WGI}) tiek aprēķināts šādi:

$$HHI_{WGI,t_c} = \sum_c (S_c)^2 * WGI_c * t_c$$

kur:

c apzīmē valstis, kas piegādā novērtēto izejvielu;

S_c ir valsts c īpatsvars novērtētās izejvielas \blacksquare piegādē (*GS vai ES sagādē*);

WGI_c ir *indekss, kas balstīts uz* valsts c mērogotajiem Pasaules *Bankas Vispasaules* pārvaldības *indikatoriem*;

t_c ir valsts tirdzniecības parametrs WGI koriģēšanai, kas tiek noteikts, ņemot vērā potenciālos eksporta nodokļus (ko iespējams mazina spēkā esošie tirdzniecības līgumi), fiziskās eksporta kvotas vai eksporta aizliegumus, kuri piemēroti valstij, c .

6. *Novērtētās* izejvielas aizstāšanas indekss saistībā ar piegādes risku (SI_{SR}) tiek aprēķināts šādi:

$$SI_{SR} = \sum_i \sum_a SPP_{i;SR} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

kur:

i apzīmē individuālo aizstājējmateriālu;

a apzīmē individuālo kandidātizejvielas izmantojumu;

■

SPP_{i;SR} ir katra aizstājējmateriāla piegādes riska snieguma parametrs, *i*, pamatojoties uz tā globālo ražošanu, kritiskumu un ekonomisko nozīmi (primārais ražojums, līdzražojums, blakusražojums)

Īpatsvars_a ir kandidātizejvielu īpatsvars galīgajā izmantojumā;

īpatsvara daļa_{i,a} ir katra aizstājējresursa īpatsvara daļa katrā izmantojumā.

7. Ja visu novērtēto izejvielu ekonomiskās nozīmības un piegādes risku mērījumus horizontāli ietekmē strukturālas vai statistiskas izmaiņas, attiecīgās vērtības tiek koriģētas, lai kompensētu šādas izmaiņas.

Formulu aprēķinu pamatā ***šajā iedaļā*** ir iepriekšējo piecu gadu, par kuriem ir pieejami dati, vidējie rādītāji. Tiek ņemta vērā datu prioritāte, kvalitāte un pieejamība.

III pielikums

Stratēģisko projektu atzīšanas kritēriju novērtējums

1. To, vai Savienībā īstenots projekts atbilst 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, novērtē, ņemot vērā:
 - (a) to, vai projekts veicina virzību uz 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteikto kritēriju izpildi;
 - (b) to, vai projekts veicina Savienības kapacitātes saglabāšanu vai stiprināšanu Savienības ikgadējā stratēģisko izejvielu patēriņa kontekstā, ņemot vērā prognozēto Savienības patēriņa pieaugumu;

█

(c) to, vai projekts stiprina Savienības spējas ražot inovatīvas izejvielas, ar kurām iespējams aizstāt stratēģisku izejvielu vienā vai vairākās stratēģiskajās tehnoloģijās, vienlaicīgi veicot pasākumus, lai panāktu līdzīgu vai zemāku vidisko pēdu nekā aizstājamajai stratēģiskajai izejvielai.

projekta devums attiecīgā kapacitātes kritērija izpildes veicināšanā tiek novērtēts, ņemot vērā pieteikumā iekļauto projekta uzņēmējdarbības plānu un pamatojošo tehnisko informāciju, kā arī prognozēto laiku, kas nepieciešams, līdz projekts nonāks līdz tirgum.

2. To, vai trešā valstī *vai AZT* īstenots projekts atbilst 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, novērtē, ņemot vērā:
- (a) to, vai projekts veicina 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteikto kritēriju izpildi vai arī veicina Savienības stratēģisko izejvielu piegādes noturības uzturēšanu;
 - (b) to, vai piemērojamais tiesiskais regulējums vai citi nosacījumi sniedz garantijas, ka nenotiks izkropļota ar projektu saistītā tirdzniecība un investīcijas, jo īpaši ņemot vērā to, vai Savienība ar attiecīgo trešo valsti *vai AZT* ir noslēgusi 37. pantā minētu stratēģisku partnerību vai tirdzniecības nolīgumu, kurā iekļauta sadaļa par izejvielām, un vai tas atbilst Savienības kopējai tirdzniecības politikai;

- (c) to, cik lielā mērā uzņēmumi ir noslēguši vai ir gatavi noslēgt patēriņa līgumus ar projekta virzītāju nolūkā izmantot vai pārstrādāt attiecīgajos projektos Savienībā ražotās stratēģiskās izejvielas;
- (d) to, vai projekts atbilst Savienības attīstības sadarbības un ārpolitikas mērķiem.

Projekta devums a) apakšpunktā minēto kritēriju izpildē tiek novērtēts, ņemot vērā pieteikumā iekļauto projekta uzņēmējdarbības plānu un pamatojošo tehnisko informāciju, prognozēto laiku, kas nepieciešams, līdz projekts nonāks tirgū, kā arī projektā saražotā apjoma īpatsvaru, par ko ir noslēgti vai varētu tikt noslēgti c) apakšpunktā minētie patēriņa līgumi. Ar c) apakšpunktu saistītie pierādījumi var ietvert līgumus, nodomu vēstules vai saprašanās memorandus.

3. To, vai projekts atbilst 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, novērtē, ņemot vērā:

- (a) par projekta attīstīšanas potenciālu veiktās priekšizpētes kvalitāti;
- (b) to, vai tehnoloģija, kuru plānots izmantot, ir pārbaudīta attiecīgajā vidē.

Šā punkta a) apakšpunktā minētajai priekšizpētei ir jābūt vērstai uz šādiem mērķiem:

- (a) tehnoloģiskajiem un vides apsvērumiem, tā novērtēšanai, vai ir ticams, ka ierosinātais projekts būs sekmīgs;
- (b) identificēt potenciālos tehniskos jautājumus un problēmas, kas varētu rasties projekta īstenošanas gaitā.

Lai apstiprinātu projekta īstenojamību, var būt nepieciešami papildu pētījumi.

4. To, vai **projekti, ko īsteno Savienībā, atbilst 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā** minētajam kritērijam, novērtē, ņemot vērā **vispārēju novērtējumu** par projekta atbilstību **attiecīgajiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, kā arī attiecīgus papildu pierādījumus, ņemot vērā projekta atrašanās vietu.**

To, vai projekti trešās valstīs atbilst 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajam kritērijam, novērtē, ņemot vērā atbilstību šādiem starptautiskiem instrumentiem un piemērojamiem valsts tiesību aktiem, ja tie sniedz pietiekamu pārlicību par atbilstību kritērijam vai tā aspektiem:

I

- (a) SDO Trīspusējā deklarācija par principiem attiecībā uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku;
- (b) ESAO pienācīgas pārbaudes vadlīnijas attiecībā uz atbildīgu uzņēmējdarbības praksi, jo īpaši ar korupcijas novēršanu saistītās vadlīnijas;
- (c) ESAO pienācīgas pārbaudes vadlīnijas attiecībā uz atbildīgām izrakteņu piegādes ķēdēm no konfliktu skartām un augsta riska teritorijām;
- (d) ESAO Pienācīgas pārbaudes vadlīnijas attiecībā uz ieinteresēto personu efektīvu iesaisti ieguves nozarē, *tostarp atsaucoties uz principiem, kas izklāstīti Apvienoto Nāciju Organizācijas Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām*;
- (e) ESAO korporatīvās pārvaldības principi;
- (f) ESAO *Atbildīgas uzņēmējdarbības vadlīnijas* daudznacionāliem uzņēmumiem;

- (g) ANO Vadošie principi uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām;
- (h) ***IFC veikspējas standarts Nr. 5 par zemes iegādi un piespiedu pārmitināšanu.***

Projektu virzītāji var arī apliecināt atbilstību 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajiem kritērijiem šādi:

- (a) sniedzot pierādījumus, ka attiecīgais projekts ir individuāli sertificēts ***vienā vai vairākās shēmās***, kas atzītas ***saskaņā ar 30. panta 2. punktu un kas kopā aptver visas IV pielikuma b) punktā uzskaitītās prasības***; vai
- (b) apņēmoties attiecīgajam projektam iegūt sertifikātu ***vienas vai vairāku tādu shēmu*** satvarā, ***kas atzītas saskaņā ar 30. panta 2. punktu un kuras kopā aptver visas IV pielikuma b) punktā uzskaitītās prasības*** un iesniedzot pietiekamus pierādījumus tam, ka, īstenojot attiecīgo projektu, tas spēs izpildīt šāda sertifikāta saņemšanas kritērijus.

5. To, vai Savienībā īstenots projekts atbilst 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, novērtē, ņemot vērā:
- (a) to, vai projektā piedalās uzņēmumi no dažādām dalībvalstīm;
 - (b) to, vai potenciālie priekšlīgumslēdzēji arī atrodas vairāk nekā vienā dalībvalstī;
 - (c) ietekmi uz stratēģiskās izejvielas pieejamību lejupējiem lietotājiem vairāk nekā vienā dalībvalstī.

6. To, vai trešā valstī īstenots projekts atbilst 6. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajiem kritērijiem, novērtē, ņemot vērā to, cik lielā mērā projekts attiecīgajā trešā valstī veicina šādus faktorus:
- (a) stiprina vairāk nekā vienu izejvielu vērtības ķēdes posmu šajā valstī vai plašākā reģionā;
 - (b) veicina privātās investīcijas izejvielu iekšzemes vērtības ķēdē;
 - (c) rada plašākus ekonomiskos vai sociālo ieguvumus, ieskaitot jaunu darbavietu radīšanu.

IV pielikums

Sertifikācijas shēmu kritēriji

Atzīta sertifikācijas shēma atbilst šādiem kritērijiem:

- (a) tai ir pārredzami, taisnīgi un nediskriminējoši noteikumi, un tā ir atvērta visiem ekonomikas dalībniekiem, kuri vēlas un spēj izpildīt programmas prasības, ***un tai ir daudzpusēja pārvaldība;***

- (b) sertifikācijas prasības ietver vismaz:
- (i) prasības, kas nodrošina vides ziņā ilgtspējīgu praksi, ieskaitot prasības, kuras nodrošina vides pārvaldību un ietekmes uz vidi mazināšanu **šādās vides riska kategorijās:**
- (ia) *gaiss, tostarp gaisa piesārņojums, piemēram, siltumnīcefekta gāzu emisijas;*
- (ib) *ūdens, tostarp jūras gultne un jūras vide, un ūdens piesārņojums, ūdens izmantojums, ūdens daudzums (plūdi vai sausums) un piekļuve ūdenim;*
- (ic) *augšne, tostarp augšnes piesārņojums, augšnes erozija, zemes izmantojums un zemes degradācija;*
- (id) *biodaudzveidība, tostarp kaitējums dzīvotnēm, savvaļas dzīvniekiem, florai un ekosistēmām, tostarp ekosistēmu pakalpojumiem;*

(ie) bīstamas vielas;

(if) troksnis un vibrācija;

(ig) iekārtu drošība;

(ih) enerģijas izmantošana;

(ii) atkritumi un atliekas;

(ii) prasības attiecībā uz sociāli atbildīgu praksi, ieskaitot cilvēktiesību un darba tiesību ievērošanu, *tostarp pirmiedzīvotāju kopienas dzīvi;*

(iii) prasības attiecībā uz uzņēmējdarbības integritāti un pārredzamību, ieskaitot prasības attiecībā uz saprātīgu pārvaldību finanšu, vides un sociālajos jautājumos *un korupcijas un kukuļošanas apkarošanas politiku;*

■

- (c) atbilstības verifikācija un uzraudzība ir objektīva, balstīta uz starptautiskiem, Savienības un valstu standartiem, prasībām un procedūrām un tiek veikta neatkarīgi no attiecīgā ekonomikas dalībnieka;
- (d) tā ietver pietiekamas prasības un procedūras, lai nodrošinātu atbildīgo verificētāju kompetenci un neatkarību.
- (e) *tas ietver prasības nodrošināt revīzijas ziņojumu, kas sagatavots objekta līmenī.*

V pielikums

Vidiskā pēda

I daļa Definīcijas

Šajā pielikumā izmanto šādas definīcijas:

- (a) “darbības dati” ir ar procesiem saistītā informācija aprites cikla inventarizācijas pārskatu (LCI) modelēšanā. Procesa ķēžu agregētos LCI rezultātus, kas reprezentē kāda procesa darbības, katru atsevišķi reizina ar attiecīgajiem darbības datiem un pēc tam apvieno, lai iegūtu ar konkrēto procesu saistīto vidisko pēdu;

- (b) “materiālu komplekts” ir saraksts, kurā uzskaitīti izejmateriāli, montāžas mezgli, starpmezgli, apakškomponenti, detaļas un katra minētā elementa daudzums, kas vajadzīgs, lai izgatavotu pētījuma tvērumā ietilpstošo ražojumu;
- (c) “uzņēmumam specifiski dati” ir dati, kuri tieši izmērīti vai savākti vienā vai vairākos objektos (objektspecifiski dati) un kuri ir reprezentatīvi attiecībā uz uzņēmuma darbībām. Sinonīms terminam “primārie dati”;
- (d) “ietekmes novērtējuma metode” ir protokols, ar ko kvantitatīvi izsaka aprites cikla inventarizācijas pārskata datus kā devumu attiecīgās ietekmes uz vidi jomā;
- (e) “ietekmes kategorija” ir resursu izmantošanas vai ietekmes uz vidi klase, ar ko ir saistīti aprites cikla inventarizācijas pārskata dati;

- (f) “aprites cikls” ir ražojuma sistēmas secīgie un savstarpēji saistītie posmi, sākot no izejmateriālu ieguves vai ģenerēšanas no dabas resursiem līdz galīgai likvidēšanai (ISO 14040:2006);
- (g) “aprites cikla inventarizācijas pārskats (LCI)” ir elementārplūsmu, atkritumu plūsmu un ražojuma plūsmu apmaiņas kombinētais kopums LCI datu kopā;
- (h) “aprites cikla inventarizācijas pārskata (LCI) datu kopa” ir dokuments vai datne ar konkrēta ražojuma vai cita references elementa (piemēram, objekta, procesa) aprites cikla informāciju, kas ietver aprakstošus metadatus un kvantitatīvu aprites cikla inventarizācijas pārskatu. LCI datu kopa varētu būt vienības procesu datu kopa, daļēji apkopa vai apkopota datu kopa;

- (i) “sekundārie dati” ir dati, kas nav iegūti konkrētā procesā tā uzņēmuma piegādes ķēdē, kurš veic vidiskās pēdas pētījumu. Tas attiecas uz datiem, kurus uzņēmums nav tieši vācis, izmērījis vai aplēsis, bet kuri iegūti no trešās personas LCI datubāzes vai citiem avotiem. Sekundārie dati ietver nozares vidējos datus (piemēram, no publicētiem ražošanas datiem, valdības statistikas un nozares apvienībām), literatūras pētījumus, inženiertehniskos pētījumus un patentus, to pamatā var būt arī finanšu dati, un tie var ietvert aizstājdatumus un citus vispārīgus datus. Primāros datus, kuriem veic horizontālu apkopošanu, uzskata par sekundāriem datiem;
- (j) “sistēmas robežas” ir aspekti, kas iekļauti aprites cikla pētījumā vai izslēgti no tā.

Turklāt noteikumi par kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas aprēķināšanu ietver jebkādas papildu definīcijas, kas vajadzīgas to interpretācijai.

II daļa Darbības joma

Šajā pielikumā ir aprakstīti kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas aprēķināšanas pamatelementi.

Konkrētu kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas aprēķināšanas noteikumi ir veidoti, pamatojoties uz šajā pielikumā uzskaitītajiem pamatelementiem, ņemot vērā zinātniski pamatotas novērtējuma metodes un attiecīgos starptautiskos standartus aprites cikla novērtējuma jomā.

Kritiski svarīgo izejvielu vidisko pēdu aprēķina, pamatojoties uz izejvielu sarakstu, enerģiju, ražošanas metodēm un kritiski svarīgo izejvielu ražošanā iesaistītajos kompleksos izmantotajām papildu izejvielām.

Nosakot konkrētu kritiski svarīgo izejvielu vidiskās pēdas aprēķināšanas metodes, Komisija tiecas nodrošināt konsekveni ar izstrādājuma, kurā attiecīgās kritiski svarīgās izejvielas tiek izmantotas, *starpproduktu un galaproduktu* vidiskās pēdas aprēķināšanas noteikumiem.

III daļa Deklarētā vienība

Deklarētā vienība ir 1 kg attiecīgā kritiski svarīgās izejvielas veida.

Konkrētas kritiski svarīgās izejvielas vidiskās pēdas aprēķināšanas noteikumos var būt norādīta lielāka vai mazāka deklarētā vienība, izteikta kilogramos, nepieciešamības gadījumā ņemot vērā attiecīgās kritiski svarīgās izejvielas īpatnības vai izmantojumu.

Visus kvantitatīvos ielaides un izlaides datus, ko izgatavotājs savācis, lai kvantificētu oglekļa pēdu, aprēķina attiecībā pret šo deklarēto vienību.

IV daļa Sistēmas robežas

Primāro kritiski svarīgo izejvielu sistēmas robežās iekļaujамie trīs aprites cikla posmi ir ieguve, koncentrēšana un rafinēšana, ieskaitot šādus procesus (ja tie ir attiecināmi uz konkrēto izejvielu):

- (a) augšupējie procesi, ieskaitot rūdas ieguvi izejvielas ražošanai, ķīmikāliju, papildmateriālu ražošanu un piegādi (*tostarp* transports), degvielu ražošanu un piegādi (*tostarp* transports), elektroenerģijas ražošanu un piegādi, kā arī materiālu pārvadāšanu organizācijai nepiederošos *vai tās neizmantotos* transportlīdzekļos;
- (b) rūdas, koncentrātu un izejvielu transportēšana organizācijai piederošos vai tās izmantotos transportlīdzekļos;

- (c) rūdas, koncentrātu un izejvielu uzglabāšana;
- (d) rūdas sasmalcināšana un tīrīšana;
- (e) izejvielas koncentrāta ražošana;
- (f) metāla ieguve (ar ķīmiskiem, fiziskiem vai bioloģiskiem līdzekļiem);
- (g) kausēšana;
- (h) metāla pārveide;
- (i) izdedžu tīrīšana;
- (j) metāla rafinēšana;
- (k) metāla elektrolīze;

- (l) metāla liešana vai iepakošana;
- (m) izmantoto materiālu un izdedžu apstrāde;
- (n) visi saistītie papildprocesi, piemēram, notekūdeņu apstrāde (objektā, ieskaitot ražošanas ūdeni, tiešās dzesēšanas ūdeni un virszemes noteces ūdeņus), gāzes slāpēšanas sistēmas (ieskaitot primārajām un sekundārajām gāzes emisijām), boileri (ieskaitot barošanas ūdens priekšapstrādi), iekšējā loģistika.

Sekundāro kritiski svarīgo izejvielu (aprites cikla reciklēšanas posmā) sistēmas robežās tiek iekļauti šādi procesi (ja tie ir attiecināmi uz konkrēto reciklēto izejvielu):

- (a) visi saistītie papildprocesi, piemēram, notekūdeņu apstrāde (objektā, tostarp ražošanas ūdens, tiešās dzesēšanas ūdens un virszemes noteces ūdeņi), gāzes slāpēšanas sistēmas (tostarp primārajām un sekundārajām gāzes emisijām), boileri (tostarp barošanas ūdens priekšapstrāde), iekšējā loģistika.

- (b) koncentrātu un atkritumu transportēšana organizācijai piederošos vai tās apkalpotos transportlīdzekļos;
- (c) atkritumu, koncentrātu un izejvielu uzglabāšana;
- (d) sekundārā materiāla priekšapstrāde;
- (e) kausēšana;
- (f) metāla pārveide;
- (g) metāla rafinēšana;
- (h) metāla elektrolīze;
- (i) metāla liešana vai iepakošana;
- (j) izmantotā materiāla apstrāde;
- (k) visi saistītie papildprocesi, piemēram, notekūdeņu apstrāde (objektā, ieskaitot ražošanas ūdeni, tiešās dzesēšanas ūdeni un virszemes noteces ūdeņus), gāzes slāpēšanas sistēmas (ieskaitot primārajām un sekundārajām gāzes emisijām), boileri (ieskaitot barošanas ūdens priekšapstrādi) un iekšējā loģistika.

Izmantošanas un nolietojuma posmi tiek izslēgti no vidiskās pēdas aprēķināšanas, jo atbildīgais ekonomikas dalībnieks tos tiešā veidā neietekmē. Izslēgti var tikt arī citi procesi, ja to devums konkrētas kritiski svarīgās izejvielas vidiskās pēdas kontekstā ir nenozīmīgs.

V daļa Ietekmes kategorijas

Aprēķināšanas noteikumos tiek norādītas vidiskās pēdas aprēķināšanā **iekļaujamās** ietekmes **kategorijas**. Izvēles pamatā ir saskaņā ar starptautiskā līmenī izstrādātām zinātniski pamatotām metodēm veikta aktīvo punktu analīze, un tā tiek veikta, ņemot vērā:

- (a) dažādo ietekmju relatīvo nozīmi, ieskaitot to relatīvo nozīmi Savienības klimata un vides jomas **mērķu** sasniegšanā;
- (b) to lejupējo uzņēmumu vajadzības, kuri vēlas ziņot par izmantoto kritiski svarīgo izejvielu vidisko pēdu.

VI daļa Uzņēmumam specifisko un sekundāro datu kopu izmantošana

Aprēķināšanas noteikumos tiek paredzētas uzņēmumam specifiskas vai sekundāras datu kopas visiem attiecīgajiem procesiem un izejvielām. ***Ja aprēķināšanas noteikumi ļauj izvēlēties starp uzņēmumam specifisku un sekundāru datu kopu, Komisija apsver, kā stimulēt uzņēmumam specifisku datu kopu izmantošanu.***

Uzņēmumam specifiski dati ir jāizmanto vismaz attiecībā uz procesiem, kurus tiešā veidā ietekmē atbildīgais operators un kuri nodrošina vislielāko devumu attiecīgajās ietekmes kategorijās.

Uzņēmumam specifiskos darbības datus izmanto kopā ar atbilstošajām sekundāro datu kopām, kas atbilst vidiskajai pēdai. Aprēķināšanas noteikumos būtu jānorāda, vai ir pieļaujama izlases veidošana saskaņā ar starptautiskā līmenī izstrādātās zinātniski pamatotās metodēs noteiktajiem kritērijiem.

Ja tiek mainīts kritiski svarīgās izejvielas ražošanai izmantoto izejvielu komplekts vai energoresursu struktūra, vidiskā pēda ir jāaprēķina no jauna.

Nosakot aprēķināšanas noteikumus, tostarp attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijām, ko rada kritiski svarīgu izejvielu ražošanā izmantotā elektroenerģija, Komisija nodrošina atbilstību citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem un saskaņošanu ar minētajiem tiesību aktiem, ja vien tā nepamato atkāpšanos no tiem.

Aprēķināšanas noteikumi, kas jāizstrādā, izmantojot deleģēto aktu, ietver šādu aprites cikla posmu detalizētu modelēšanu:

- (a) primārās izejvielas ieguves, koncentrācijas un rafinēšanas posms;
- (b) sekundārās izejvielas ieguves un pārstrādes posms.

VII daļa Ietekmes novērtēšanas metodes

Vidiskā pēda tiek aprēķināta, izmantojot zinātniski pamatotas ietekmes novērtēšanas metodes, kurās ir ņemta vērā jaunākā informācija starptautiskā līmenī attiecībā uz atbilstošajām ietekmes kategorijām saistībā ar klimata pārmaiņām, ūdeni, gaisu, augsni, resursiem, zemes izmantošanu un toksiskumu.

Rezultātus iesniedz kā raksturotus rezultātus (bez normalizācijas un izsvarošanas).

VIII daļa Vidiskās pēdas snieguma klases

Lai tirgū nodrošinātu diferenciaciju, atkarībā no tā, kāds ir ES iekšējā tirgū laisto vidiskās pēdas deklarāciju vērtību sadalījums, tiks noteikts jēgpilns skaits snieguma klašu, no kurām A kategorija ir labākā klase ar viszemāko ietekmi aprites ciklā. Katras snieguma klases sliekšņa un sliekšņu amplitūdas noteikšanas pamatā būs iepriekšējos trīs gados tirgū laisto attiecīgo kritiski svarīgo izejvielu snieguma sadalījums, sagaidāmie tehnoloģiskie uzlabojumi un citi tehniski faktori, kas vēl jānosaka.

Lai snieguma klases atspoguļotu tirgus realitāti un tā paredzamo attīstību, Komisija reizi trijos gados pārskata snieguma klašu skaitu un to robežvērtības.

IX daļa Atbilstības novērtēšana

Aprēķināšanas un verifikācijas noteikumos tiek norādītas piemērojamās atbilstības novērtēšanas procedūras no Lēmuma Nr. 768/2008/EK II pielikumā izklāstītajiem moduļiem, piemērojot tās, kā nepieciešams attiecīgajai izejvielai.

Nosakot piemērojamo atbilstības novērtēšanas procedūru, Komisija ņem vērā šādus kritērijus:

- (a) to, vai attiecīgais modulis ir piemērots izejvielas veidam un samērīgs ar sabiedrības interesēm;
- (b) *ražojuma radītā iespējamā apdraudējuma raksturu un to, cik lielā mērā atbilstības novērtējums atbilst apdraudējuma veidam un pakāpei;*
- (c) nepieciešamību ražotājam izvēlēties starp kvalitātes nodrošināšanas un ražojuma sertifikācijas moduļiem, kas izklāstīti Lēmuma Nr. 768/2008/EK II pielikumā, ja obligāti ir jāiesaista trešā persona.
